



\ gemeente
voerendaal

Begroting 2021

**Meerjarenraming
2022-2024**

Inhoudsopgave

Aanbieding begroting 2021	4
Deel 1: BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG	5
Deel 2: DE PROGRAMMA'S.....	9
Programma Bestuur en ondersteuning.....	11
Programma Veiligheid	15
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat.....	18
Programma Economie.....	21
Programma Onderwijs.....	24
Programma Sport, cultuur en recreatie	28
Programma Sociaal domein.....	32
Programma Volksgezondheid en milieu	39
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	43
Financiële recapitulatie.....	47
Deel 3: PARAGRAFEN	49
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	51
Paragraaf Grondbeleid	54
Paragraaf Lokale heffingen	57
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.....	66
Paragraaf Financiering	71
Paragraaf Verbonden Partijen	78
Paragraaf Weerstandvermogen & Risicobeheersing.....	95
Paragraaf Open Club Klimmen	102
Deel 4: FINANCIËLE BEGROTING	107
Overzicht baten en lasten.....	108
Begrotingsresultaat vóór en na bestemming	118
Overige financiële gegevens	122
Deel 5: BIJLAGEN	127
Budgettaire kaders	128
Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld	129
Meerjarig overzicht resultaat voor- en na bestemming.....	130
Overzicht incidentele baten en lasten.....	133
Verplichte beleidsindicatoren.....	136
Berekening Algemene Uitkering	138
Overzicht reserves en voorzieningen	139
Investeringsprogramma 2021 – 2024.....	140
Lijst van afkortingen	141
RAADSBESLUIT	143

Aanbieding begroting 2021

Geachte raadsleden en inwoners van de gemeente Voerendaal,

Graag bieden wij u de begroting 2021 aan. Deze begroting kent een negatief saldo van € 41.000. Meerjarig laten wij u jaarlijks een positief saldo zien van respectievelijk € 43.000, € 57.000 en € 50.000. Investeren in een sociaal en duurzaam Voerendaal blijft daarbij de leidraad.

Deze begroting is opgesteld midden in de tijd van het “Covid-19” virus. Hierbij is rekening gehouden met de meest recente ontwikkelingen, zoals deze bij ons en andere gemeenten bekend zijn.

De begroting van Voerendaal is en blijft in ontwikkeling: dit doen we samen met de raad. Verdere suggesties van uw kant zijn en blijven welkom om de begroting verder te verbeteren.

De inhoudelijke ambities hebben wij per programma beschreven en toegelicht. Wij geloven dat we hiermee een realistische en ambitieuze begroting kunnen voorleggen. Een begroting die recht doet aan de opgaven waar Voerendaal voor staat.

Wij wensen u veel leesplezier en inspiratie toe.

Het college van burgemeester en wethouders van Voerendaal

Deel 1:

BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

BEGROTING 2021

Voerendaal



INKOMSTEN

RIJKSINKOMSTEN € 19.547.000

	Gemeentefonds	17.741.000
€	Doeluitkeringen	1.806.000

LOKALE BELASTINGEN & HEFFINGEN € 6.524.000

	OZB	2.857.000
	Riool	1.711.000
	Afvalstoffenheffing	1.415.000
	Toeristenbelasting	61.000
	Hondenbelasting	71.000
€	Leges	376.000
	Overige belastingen	33.000

DIVERSEN € 1.416.000

	Reserves	511.000
	Dividend	155.000
%	Rente	19.000
	Verhuur	417.000
€	Overige inkomstent	314.000

€ 27.487.000

UITGAVEN

 **Bestuur & ondersteuning** € 5.491.000

Bestuur	1.139.000
Burgerzaken	265.000
Overhead	3.530.000
Overig	557.000

 **Veiligheid** € 1.225.000

Crisisbeheersing en brandweer	871.000
Openbare orde en veiligheid	354.000

 **Verkeer, vervoer & waterstaat** € 2.021.000

Verkeer en vervoer	2.021.000
--------------------	-----------

€ **Economie** € 239.000

Economische ontwikkeling en toerisme	239.000
--------------------------------------	---------

 **Onderwijs** € 917.000

Onderwijshuisvesting	383.000
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	534.000

 **Sport, cultuur & recreatie** € 2.762.000

Subsidies	239.000
Sportaccommodaties	721.000
Bibliotheek	291.000
Openbaar groen	1.153.000
Overig	358.000

 **Sociaal domein** € 10.744.000

Inkomensregelingen	2.862.000
Sociale werkvoorziening	1.444.000
Gemeenschapsaccommodaties	475.000
Jeugd	2.659.000
Maatschappelijke ondersteuning	2.813.000
Overig	491.000

 **Volksgezondheid & milieu** € 3.217.000

Volksgezondheid	505.000
Riolering	1.393.000
Inzameling huishoudelijk afval	1.091.000
Milieubeheer	210.000
Overig	18.000

 **Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening & stedelijke vernieuwing** € 912.000

Wonen en bouwen	560.000
Ruimtelijke ordening	317.000
Overig	35.000

€ 27.528.000

Hoeveel?
betaal ik in 2021?

OZB	383
(bij gem. WOZ-waarde € 222.000)	
Rioolrecht	295
Afvalstoffenheffing	255
(bij gem. ledigingsaanbod)	
Gem. woonlasten per huishouden	933

Investeren in een sociaal en duurzaam Voerendaal!

Voerendaal staat voor duurzaam en sociaal investeren samen met burgers, bedrijven, verenigingen en in kernen. Investeren in een Voerendaal waar het goed wonen en leven is, waar je kunt rekenen op elkaar, waar initiatief gewaardeerd wordt, waar zorg en ondersteuning voor handen zijn en waar criminaliteit een halt wordt toegeroepen. Naast de reeds gerealiseerde speerpunten uit het raadsakkoord 2018-2022 is in deze begroting weer voor een groot deel invulling gegeven aan de resterende speerpunten.

Goede, bereikbare zorg-, welzijns- en onderwijsvoorzieningen houden we in stand met inspanningen en draagvlak van burgers, bedrijven en verenigingen. We investeren hiervoor gericht in deze voorzieningen, zoals in deze begroting wordt voorgelegd in de kernen Ubachsberg en Ransdaal. Ook investeren we in krachtige sociale structuren als onderlegger voor voorzieningen en ondersteunen we collectieve inspanningen zoals zorgcoöperaties.

Vitale kernen staan centraal hierin qua bereikbaarheid en toekomstbestendigheid, zowel fysiek als sociaal. Duurzaamheid speelt een belangrijke rol om de gevolgen van klimaatverandering en energietransitie de baas te zijn. Groen is essentieel voor klimaatbestendige en duurzame kernen. Waar mogelijk wordt groen aangebracht in de straten en op de pleinen om te werken aan klimaatbestendige kernen. Goede “groene” verbindingen tussen de kernen en het buitengebied zijn belangrijke pijlers binnen mobiliteit én landschap; dit wordt in deze begroting vormgegeven via het STRIP 2.0. De energietransitie fungeert als vliegwiel voor een aantrekkelijke kern; daarvoor ondersteunen we de lokale energiecoöperatie en ondersteunen we initiatieven en projecten vanuit de duurzaamheidsreserve met RES en PALET als leidraden.

Voerendaal is woon- en forensengemeente in de groene long van een stedelijke (eu-)regio. We geven daarom invulling aan de woonbehoefte in de kernen en maken ons sterk voor betaalbaar wonen voor jongeren en senioren: maatwerk in kwaliteit via levensloopbestendig en duurzaam bouwen is leidend. Daarnaast hebben we nadrukkelijk oog voor de behoefte van starters op de woningmarkt.

Toeristisch-recreatief willen we een meer prominente rol spelen, onder meer via de initiatieven in het Land van Kalk, Route des Vins en ons rijk (Romeins) verleden met veel kastelen, hoeves, holle wegen en landschapsstructuren. Hier zit een duidelijk aanknopingspunt met het nationaal landschap Zuid-Limburg en de ontwikkelingen binnen het Middengebied.

Uitgangspunt is een buitengebied dat uitnodigt om te gebruiken voor recreatie met goed onderhouden wandel- en fietspaden in samenwerking met bijvoorbeeld agrariërs en andere belanghebbenden. We blijven alert op kansen om het wandel- en fietsnetwerk tussen Voerendaal en de omliggende gemeenten te verbeteren, met als voorbeeld de fietsverbinding Parkstad-Heuvelland. Riolering en een goed waterbeheer zijn van cruciaal belang. Bij onderhoud en wegconstructies zetten we voortdurend accenten op de bescherming van de kwetsbare verkeersdeelnemers (fietsers, voetgangers en mindervaliden) en de reductie van geluidsbelasting.

Overlastbestrijding vindt risico- en seizoensgericht plaats. De resultaten van de bestuurlijke/integrale aanpak laten een niet-aflatende noodzaak zien tot criminaliteitsbestrijding en handhaving. De investering in de aanpak en het netwerk ervaren we als permanent. Nieuwe accenten zetten we via informatisering en in de samenwerking met omliggende gemeenten, onder meer in SVBBL-verband.

Voerendaal heeft baat bij een stevige regionale en intergemeentelijke samenwerking. De primaire oriëntatie van Voerendaal ligt op de samenwerking binnen Parkstad Limburg: deze samenwerking wordt in 2021 geactualiseerd op basis van de dialoog tussen de 7 gemeenten en het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Gezien het (landelijke) profiel van Voerendaal, de oriëntatie van inwoners en de (toeristische) ontwikkelkansen in het Heuvelland, krijgt ook de samenwerking met “Heuvelland” meer aandacht. Voerendaal vervult hiermee de schakelfunctie tussen stedelijk en landelijk gebied. Zo wordt stevig bijgedragen om de invulling te geven aan de gebiedseigen opgave van Voerendaal binnen het Middengebied onder meer op het gebied van toerisme en landbouw/landschap.

Uiteraard wordt de impact van de coronapandemie erkend en zijn wij als gemeente één van de uitvoerders van de maatregelen die het Rijk neemt. Op lokale schaal zijn wij aanspreekpunt voor burgers, bedrijven en verenigingen: waar mogelijk bieden wij ook aan hen een vangnet. Primair is het Rijk aan zet om de pandemie te bestrijden en de gevolgen ervan zoveel als mogelijk te beperken. Daarom is in deze begroting geen nadere financiële vertaling hiervoor gemaakt.

Financieel perspectief

Voerendaal is financieel gezond en dat houden we zo. Inzet is om te blijven behoren tot de gemeenten in Zuid-Limburg waar de woonlasten en de belastingdruk in relatie zijn met het voorzieningenniveau. We realiseren ons dat aan deze voorzieningen een prijskaartje hangt. Desondanks kunnen we in deze begroting de stijging van de OZB afvlakken op basis van de mogelijkheden die het meerjarensaldo biedt: van 5% naar 3% en daarna een reguliere indexering.

Deze beleidsrijke programmabegroting kent een beperkt negatief saldo in het perspectief van een duurzaam sluitende meerjarenbegroting. De investeringsruimte is beperkt en tegelijkertijd zijn veel ambities verwerkt in de begroting.

De risicopositie van Voerendaal is relatief overzichtelijk. Deze overzichtelijkheid heeft ermee te maken dat enerzijds de risico's redelijk tot goed kwantificeerbaar zijn en beperkt zijn in aantal. Anderzijds zijn de risico's dusdanig dat de kans zeer klein is dat zij tegelijkertijd met een zware impact zullen optreden. Met de huidige omvang van de reserves en voorzieningen is Voerendaal goed in staat om tegenvallers op te vangen.

Een punt van grote zorg zijn voornemens van de Rijksoverheid om het gemeentefonds te herverdelen. Momenteel is deze herverdeling opgeschort en zijn we een lobby gestart met onder meer gemeenten verenigd in VLG, K80, Middengebied, Zuid-Limburg en VNG.

Deel 2:

DE PROGRAMMA'S

DE PROGRAMMA'S

In dit deel van de begroting komen de programma's nadrukkelijk inhoudelijk aan de orde.

Een programma moet binnen deze begroting gezien worden als een geheel van activiteiten om beoogde maatschappelijke effecten te bereiken. Binnen het programma is sprake van opgaven, die heel nauw met elkaar verweven zijn. Daarnaast wordt in de programma's ingegaan op de maatschappelijke effecten, die worden beoogd, alsmede op de wijze waarop getracht zal worden deze effecten te verwezenlijken.

In zijn kaderstellende rol bepaalt de gemeenteraad welke beleidsdoelstellingen per programma nagestreefd dienen te worden en welke maatschappelijke effecten daarbij bereikt moeten worden. Deze effecten moeten zoveel als mogelijk meetbare zaken zijn, zodanig dat op enig moment middels resultaatmeting geconstateerd kan worden of het uitgevoerde beleid het gewenste effect oplevert.

Op grond van de door de raad geformuleerde beleidsdoelstellingen en gewenste maatschappelijke effecten heeft het college in de programma's concrete activiteiten aangegeven, welke invulling moeten geven aan het bereiken van de doelstellingen en de effecten. Het college heeft daarbij ook het kosten-/baten-aspect in beeld gebracht.

Met het vaststellen van de programma's, de daarin beoogde effecten, de uit te voeren activiteiten en de benodigde financiële middelen stelt de raad de kaders waarbinnen het college als uitvoerder aan de slag zal gaan. Het college zal vervolgens middels de voor- en najaarsrapportage verantwoording aan de raad afleggen over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de kaders van de raad.

De begroting bevat achtereenvolgens de volgende programma's:

1. Bestuur en ondersteuning
2. Veiligheid
3. Verkeer, vervoer en waterstaat
4. Economie
5. Onderwijs
6. Sport, cultuur en recreatie
7. Sociaal domein
8. Volksgezondheid en milieu
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Programma Bestuur en ondersteuning

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Burgemeester W. Houben Wethouder R. Braun
--	--

Regionale samenwerking

Wat willen we bereiken?

Een sterke regio met een sterke positie van en voor Voerendaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Deelnemen in en sturen op samenwerkingsverbanden op het gebied van economie, ruimte, mobiliteit, vervoer, veiligheid, milieu, gezondheid, belastingen, afval, inkomensvoorziening en (arbeids-)participatie: Stadsregio Parkstad Limburg, IBA Parkstad, Veiligheidsregio ZL, RUD ZL, GGD ZL, BsGW, RD4, ISD Kompas, WOZL, Werkgeversservicepunt Parkstad, Het Gegevenshuis, Parkstad-IT, Omnibuzz.
- Aansluiten bij ontwikkelingen die bijdragen aan de gebiedseigen opgaven van Voerendaal, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling Middengebied.
- Samenwerken met omliggende gemeenten ter versterking van de eigen positie en organisatie (meerwaarde op 4k's).

Specifiek in 2021:

- Middengebied
In 2021 geven we (mede) vorm aan het uitvoeringsprogramma Middengebied. Daarbij bewaken we de synergie met andere samenwerkingsverbanden en –initiatieven op basis van de lokale prioriteiten en gebiedseigen opgaven.
- Samenwerking Stadsregio Parkstad
Uitvoering geven aan de versterkte samenwerking binnen Parkstad op basis van ambities in de regiodeal en de brief van de burgemeesters aan minister Ollongren.
- Zo doen we dat in Parkstad
in 2021 wordt het adoptiemodel verder geïmplementeerd en wordt verkend of het mogelijk is om te komen tot een uniformering van bijvoorbeeld bijdrageverdeling, reservevorming en stemverhouding bij GR'en. De aanpak binnen 'Zo doen we dat in Parkstad' kan rekenen op interesse van gemeenten buiten de Parkstad samenwerking.

Risico's

- De bijdragen aan verbonden partijen groeien en dit maakt dat een groter deel van de Voerendaalse begroting minder beïnvloedbaar c.q. vrij besteedbaar is.
- Onze verlengde dienstverlening legt een groot beslag op de gemeentelijke begroting. In 2021 wordt gecoördineerd gewerkt aan inzicht in ambtelijke inzet. De invloed en grip op verbonden partijen verschilt per GR. Het verder uitrollen van de aanpak Zo doen we dat in Parkstad, in lijn met de aanbevelingen van de rekenkamercommissie, worden in 2021 voortgezet.
- De samenwerking binnen Parkstad Limburg leunt sterk op (de thematiek van) het stedelijk gebied, waardoor Voerendaalse opgaven extra voor het voetlicht moeten worden gebracht.

Werving derden middelen

Wat willen we bereiken?

Werving middelen derden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Werving van derden middelen en (bestuurlijke) lobby maken standaard deel uit van de ontwikkeling van projecten en, waar mogelijk, beleid.

Specifiek in 2021:

- Werving derden middelen
Voor majeure projecten wordt getracht, met behulp van een gespecialiseerd bureau, derden middelen te werven.

Risico's

-

Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Verbetering interne en externe (digitale) dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Blijvend werken aan verbetering (digitale) dienstverlening en bereikbaarheid.
- Monitoring klanttevredenheid op dit vlak.

Specifiek in 2021:

- Er wordt grote waarde gehecht aan persoonlijk contact, maar bij standaard producten is digitaal gemak nog steeds een speerpunt. Dienstverleningsbreed beschouwd moet de juiste balans gevonden worden tussen digitaal en persoonlijk contact.
- Het uitbreiden van het digitaal productaanbod.
- Uitvoeren van een klanttevredenheidsonderzoek.

Risico's

-

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Bestuur en ondersteuning Bedragen x € 1.000							
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Bestuur	1.391	1.257	1.403	1.139	1.142	1.108	1.110
Burgerzaken	359	313	313	265	266	277	262
Beheer overige gebouwen en gronden	29	27	27	27	27	27	27
Overhead	2.963	3.356	3.421	3.530	3.486	3.422	3.452
Treasury	168	117	117	51	-7	-81	-191
OZB woningen	104	55	55	61	62	63	65
OZB niet-woningen	11	12	12	13	13	14	14
Belastingen overig	7	19	19	19	19	19	19
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	0	353	174	387	723	1.115	1.327
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	1.104	0	1.301	0	0	6	3
Resultaat van de rekening van baten en lasten	681	0	-19	-41	43	57	50
Totaal lasten:	6.817	5.509	6.823	5.451	5.774	6.027	6.138
Baten:							
Bestuur	32	8	8	13	13	13	13
Burgerzaken	175	135	135	130	118	118	114
Beheer overige gebouwen en gronden	20	20	20	20	20	20	20
Overhead	10	4	4	2	2	2	2
Treasury	584	229	229	173	172	171	170
OZB woningen	2.065	2.246	2.246	2.336	2.383	2.431	2.479
OZB niet-woningen	427	511	511	520	531	541	552
Belastingen overig	73	71	71	72	72	72	72
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	16.720	16.958	16.992	17.741	18.068	18.229	18.306
Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	2.167	647	1.933	512	324	800	406

Programma Bestuur en ondersteuning							Bedragen x € 1.000
Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	681	0	0	0	0
Totaal baten:	22.273	20.829	22.830	21.519	21.703	22.397	22.134
Saldo programma	15.456	15.320	16.007	16.068	15.929	16.370	15.996

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Overige informatie

Algemene dekkingsmiddelen

Tot de algemene dekkingsmiddelen worden gerekend de algemene uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, de onroerende zaakbelasting, de hondenbelasting, rente en dividenduitkeringen. Deze algemene dekkingsmiddelen worden, conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) niet toegerekend aan de afzonderlijke programma's.

Overhead

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven welke kosten tot de "overhead" gerekend worden. Dit zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

In elk geval betreft dit:

- leidinggevenden primair proces;
- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeelszaken en organisatie;
- inkoop;
- interne en externe communicatie;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening;
- managementondersteuning primair proces.

Voor de berekening van kostendekkendheid van leges en heffingen mogen deze kosten overigens wel meegenomen worden.

Kosten welke direct toe te rekenen zijn aan de taakvelden dienen rechtstreeks op deze taakvelden verantwoord te worden.

Onvoorzien

Het is verplicht om een bedrag voor onvoorzien op te nemen in de begroting, wel of niet per programma. Conform bestaand beleid is één bedrag voor onvoorzien opgenomen ter dekking van incidentele lasten welke niet zijn opgenomen in de begroting. Er zijn een aantal criteria (de 3 o's) welke aanwending van de post onvoorzien rechtvaardigen. Als een gebeurtenis met financiële consequenties onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar is kan een beroep gedaan worden op de post onvoorzien.

Heffing vennootschapsbelasting

Conform gemaakte afspraken met de belastingdienst heeft na afloop van het kalenderjaar 2017 (als onderdeel van de reguliere accountantscontrole) monitoring van de Vpb-plicht plaatsgevonden (door een extern bureau). Hieruit bleek dat Voerendaal niet vennootschapsbelastingplichtig zou zijn. Om deze reden is dan ook geen aangifte Vpb ingediend. Ten tijde van het samenstellen van deze begroting is sprake van diverse fiscale wijzigingen/onzekerheden welke mogelijk ook de Vpb-plicht zullen raken. Veranderde inzichten ten aanzien van opbrengsten uit afvalstromen en ook inkomsten uit zonnepanelen kunnen mogelijk leiden tot Vpb-plicht. Als dit laatste het geval zou zijn, zullen de budgettaire effecten, gelet op het lage netto resultaat, echter minimaal zijn.

Programma Veiligheid

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Burgemeester W. Houben
--	------------------------

Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

Een veilige woon-, werk- en leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Deelnemen aan en sturen op samenwerkingsverbanden als het RIEC en Veiligheidshuis Parkstad.
- Uitvoeren van de bestuurlijke aanpak en de integrale aanpak.
- Handhaven van wet en regelgeving.

Specifiek in 2021:

- Versterken informatiepositie/datagedreven OOV
De informatie-uitwisseling met partners en de informatieanalyse gebeuren nu ad hoc (per casus) en handmatig. Winst is er daarmee te halen in systemen en big data: voor monitoring en evaluatie aan de achterkant en voor sturing en prioritering aan de voorkant. In 2021 wordt verder verkend hoe de informatiepositie verbeterd kan worden.
- Uitvoeren gezamenlijke prioritering en aanpak Integraal Ondernemingsbeeld binnen SVBBL
Voor Simpelveld, Voerendaal, Beekdaelen, Brunssum en Landgraaf wordt ingezet op een gezamenlijke prioritering en vervolg-aanpak op basis van de aanbevelingen uit de vijf lokale Integrale Ondernemingsbeelden. Daarbij worden de thema's bepaald die prioriteit verdienen en zoveel als mogelijk afgestemd ten aanzien van de inzet van maatregelen om efficiency te bevorderen en een waterbed-effect tegen te gaan.
- Scan bestuurlijke weerbaarheid.
Door het RIEC is een scan bestuurlijke weerbaarheid opgesteld. De aanbevelingen die voortvloeien uit deze scan worden in 2021 binnen de gemeentelijke organisatie verder opgepakt.
- Deelname aan het project #HAP, Hennep Aanpak Parkstad.
Toezichthouders van gemeente Heerlen voeren onaangekondigde controles van loodsen en bedrijfspanden in Parkstad uit om te controleren of de activiteiten in overeenstemming zijn met het bestemmingsplan, met als neven doel het tegengaan van illegale hennep teelt.
- Update beleid
Een aantal beleidsdocumenten worden aangepast aan de actualiteit. Zo zal onder andere ingezet worden op een vergunningplicht voor branches en/of gebieden die gevoelig zijn voor ondermijnende activiteiten. Verder worden de verbeterpunten uit de notitie 'Bestuurlijke Aanpak' verder geïmplementeerd.
- Verbinding maken tussen de beleidsvelden Zorg en Veiligheid.
In 2021 wordt meer ingezet op een samenwerking tussen de beleidsvelden Zorg en Veiligheid. Ook voor deze ontwikkeling wordt de structuur van het SVBBL-verband gebruikt.

Risico's

- Samenwerking tussen justitie/politie, belastingdienst en gemeente is niet vanzelfsprekend en eigen prioriteiten/middelen zijn richtinggevend voor de inspanningen. Ook de samenwerking tussen gemeenten gaat niet vanzelf, terwijl ondermijning zich aan geen enkele inhoudelijke, fysieke of bestuurlijke grens houdt.
- Een nieuwe uitbraak van Covid-19 kan leiden tot extra inzet van personeel en middelen. Deze extra inzet gaat ten koste van reguliere taken.
- Kosten voor de bestuurlijke aanpak zijn onvoorspelbaar en afhankelijk van de resultaten van handhavingsacties en normaliseringsmaatregelen.

Crisisbeheersing en brandweer

Wat willen we bereiken?

Voorkomen en bestrijden van rampen en crises.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Deelnemen aan en sturen op Veiligheidsregio Zuid-Limburg (brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg en rampenbestrijding/crisisbeheersing).
- Rampen- en crisisbeheersorganisatie op orde houden.

Specifiek in 2021:

- Vanuit het geactualiseerde risicoprofiel vindt in 2021 verdere doorvertaling plaats naar dekkings- en repressieplannen.
- In 2021 zal worden ingezet op invulling en ontwikkeling van de interne crisisorganisatie en de rol van gemeente Voerendaal binnen de Veiligheidsregio onder andere door middel van invulling van piketfuncties.

Risico's

-

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Veiligheid				Bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Crisisbeheersing en brandweer	662	769	811	871	916	960	960
Openbare orde en veiligheid	329	328	324	354	354	354	354
Totaal lasten:	991	1.097	1.135	1.225	1.270	1.314	1.314
Baten:							
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid	12	5	5	5	5	5	5
Totaal baten:	12	5	5	5	5	5	5
Saldo programma	- 979	-1.092	-1.130	-1.220	-1.265	-1.309	-1.309

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Wethouder P. Verbraak
--	-----------------------

Verkeer en Mobiliteit

Wat willen we bereiken?

Leefbare en veilige wegen voor alle weggebruikers, passend bij het landelijke karakter van Voerendaal. Het onderhoudsniveau van onze wegen doen wij volgens de CROW beeldkwaliteitsbepaling vergelijkbaar met kwaliteit "C".

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Participeren in het programma mobiliteit van de stadsregio Parkstad, waarbinnen in 2020 een regionaal mobiliteitsplan wordt opgesteld.
- Uitvoeren Meerjaren Uitvoerings Programma (MUP) van het GVVP.
- Uitvoeren onderhouds- en vervangingsplannen volgend uit het in 2020 vastgestelde wegbeheerplan.
- Uitvoeren onderhouds- en vervangingsplannen volgend uit het beheerplan verkeersborden en markeringen.
- Uitvoeren onderhouds- en vervangingsplannen volgend uit het beleidsplan openbare verlichting en op basis van het in 2020 uitgevoerde onderzoek "verledden middels eenmalige investering".

Specifiek in 2021:

- Op basis van de uitgevoerde fiets- en voetgangersscan (2019-2020) nader uitwerken en uitvoeren van maatregelen voor fietsers en voetgangers (verbeteren kwaliteit, bewegwijzering, fietsvoorzieningen, laad infrastructuur, ontbrekende schakels, etc.).
- Op basis van de in 2020 uitgevoerde Analyse van de verkeersstromen samenhang brengen met de diverse plannen Wegbeheer, GVVP, STRIP, Fiets- en voetgangersscan, sanering verkeerstekens en beleidsplan openbare verlichting en uitvoering geven aan de hieruit volgende maatregelen. In 2021 zal aan de slag worden gegaan om de voorgenomen maatregelen te categoriseren en prioriteren.
- Vaststellen van beleidskaders voor parkeren: gehandicapten, weesfietsen stationslocaties en E-laadpalen is onderdeel van de analyse en uitwerkingsfase verkeersstromen.
- Openbare verlichting: zie programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (onderdeel duurzaamheid).

Risico's

De maatregelen voortkomend uit de analyse van verkeersstromen zullen voor een groot deel financieel niet binnen de bestaande budgetten opgepakt kunnen worden.

Wat willen we bereiken?

Kwalitatief passende inrichting van de Openbare Ruimte in Voerendaal met een gedegen integrale planning voor de komende jaren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Uitvoering geplande investeringsprojecten/ reconstructieprojecten.
- Uitvoering Strategisch investeringsplan STRIP 2020-2025.
Projectspecifieke planvoorbereiding en uitvoering van de in het STRIP opgenomen projecten.
- Actueel houden van beheerplannen.

Specifiek in 2021:

- Start realisatie fietspad Vrakelbergerweg-Daelsweg.
- Reconstructie Raadhuisplein/Schilstraat/Strijthagenstraat (afhankelijk van planning STRIP 2020-2025).
- Opstellen van een integrale visie voor kaders voor beheer. Hierin wordt de samenhang beschreven tussen beheer en onderhoud van de verschillende beheergebieden, de gebruikers en de inrichting middels beeldkwaliteit, rekening houdend met de mogelijkheden van de organisatie. Daarbij wordt ook gekeken naar omliggende gemeenten en mede-overheden. Wat ligt er al, waar kunnen wij van leren en wat kunnen we samen doen.
- In het kader van het nieuwe wegbeheerplan 2020-2024 is een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van het afwaarderen van diverse wegen. In 2021 zullen de hieruit volgende maatregelen geëffectueerd worden.

Risico's

- De in het STRIP opgenomen bedragen zijn ramingen op basis van kengetallen. Afhankelijk van de lokale omstandigheden en de input uit de stakeholdersessies kunnen de uiteindelijke projectkosten hoger of lager uitvallen.
- Een integrale beheervisie betekent niet per definitie op alle gebieden een kostenbesparing. Het gaat met name om het kiezen van de juiste beheerstrategie. Mogelijk leidt dit tot verschuivingen van budgetten. Streven is om efficiënt beheer te voeren tegen de laagste maatschappelijke kosten.

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat				Bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Verkeer en vervoer	2.025	1.808	1.954	2.015	2.022	2.071	2.121
Parkeren	2	2	2	6	6	6	6
Totaal lasten:	2.027	1.810	1.956	2.021	2.028	2.077	2.127
Baten:							
Verkeer en vervoer	125	44	48	48	47	47	46
Parkeren	3	3	3	3	3	3	3
Totaal baten:	128	47	51	51	50	50	49
Saldo programma	-1.899	-1.763	-1.905	-1.970	-1.978	-2.027	-2.078

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Programma Economie

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Wethouder P. Thomas
--	---------------------

Economie & toerisme

Wat willen we bereiken?

- Een goed vestigingsklimaat waar bedrijven optimaal gefaciliteerd worden.
- Een aantrekkelijke recreatieve infrastructuur en programmering gekoppeld aan de gebiedskenmerken "Land van Kalk".

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Participeren in het programma economie-toerisme van de stadsregio Parkstad. De beleidsontwikkeling economie-toerisme is via de WGR belegd bij de stadsregio Parkstad. Voor het beleidsveld economie-toerisme is een aanpak op regionaal schaalniveau het meest effectief. De speerpunten van het regionale programma economie-toerisme zijn:
 1. De Retailagenda en het Retail Uitvoeringsprogramma.
 2. Het uitvoeringsprogramma bedrijventerreinen. Dit programma heeft tot doel vraag & aanbod beter te matchen opdat de uitbreiding en de vestiging van bedrijven gefaciliteerd kan worden, hetgeen ook van groot belang is voor de regionale werkgelegenheid.
 3. Circulaire economie. In 2020 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld in samenwerking met regionale partners en bedrijven.
 4. Ontwikkelprogramma Vrijtijdseconomie. In aansluiting op de Visie Vrijtijdseconomie Zuid-Limburg is er voor Parkstad een ontwikkelprogramma opgesteld.
- Tevens neemt de gemeente Voerendaal deel aan het Starterscentrum Limburg, Bedrijventerreinmanagement Parkstad, het Vestigingenregister en Visit-Zuid-Limburg.
- Participeren in het uitvoeringsprogramma Middengebied.
- Gebiedsontwikkeling en gebiedspromotie Land van Kalk.
- Partner van het project Via Belgica.
- Accountmanagement (contacten met ondernemers en ondernemersverenigingen in Voerendaal).
- Faciliteren startende en gevestigde ondernemers.

Specifiek in 2021:

- Aantrekkelijk houden van het centrum Voerendaal. In samenwerking met de winkeliersvereniging zal gewerkt worden aan de uitstraling en beleving van het centrum. In dat kader heeft de gemeente in 2020 voor een periode van drie jaar (t/m 2022) een contract afgesloten voor "hanging baskets" in het centrum.
- Herontwikkeling percelen Lindelauffer gewande 54-60. De percelen zijn bouwrijp gemaakt en worden in 2020/2021 in de markt gezet.
- Ter uitvoering van de 'Visie vrijetijdseconomie Zuid-Limburg' zal door de 16 gemeenten een gezamenlijk programma worden opgesteld van de uit te voeren projecten, e.e.a. in afstemming met toerisme Middengebied.
- In het ontwikkelprogramma toerisme van de stadsregio Parkstad is voor Voerendaal een speerpunt de versterking van de verbindingen tussen het stedelijk gebied en het Land van Kalk. Dit betreft zowel de fysieke verbindingen en routes als ook de verbindingen in de marketing en promotie.
- In de samenwerking Middengebied zijn voor 2021 zijn twee projecten geprioriteerd. Op de eerste plaats het ontwikkelen van een online platform voor leisure-ondernemers, in samenspraak met de sector en de partners en brancheverenigingen. In de tweede plaats het aanjagen van (her)ontwikkeling (nieuwe investeringen of andere functie) van hotels en pensions die kwalitatief niet meer aan de maat zijn. Dit in aansluiting op een vergelijkbaar traject dat door de Provincie Limburg is gefinancierd voor bungalowparken en campings.
- In samenwerking met IBA, gemeenten Simpelveld en Heerlen, Provincie Limburg en de coöperatie Land van Kalk wordt verder gewerkt aan de gebiedsontwikkeling en promotie Land van Kalk. Door de coöperatie Land van Kalk is een toeristisch-recreatief programma opgesteld. Gemeenten Voerendaal en Simpelveld dragen financieel bij aan het LEADER-project Safari's Land van Kalk.

- In het kader van het uitgestelde IBA-expojaar (medio 2021 tot medio 2022) zullen een aantal activiteiten en evenementen worden georganiseerd in het Land van Kalk. Het zomerfestival 2021 is onderdeel van het IBA expojaar en hier zullen onder andere de burgerinitiatieven van het IBA-programma zich gaan presenteren.
- Onderdeel van de gebiedsontwikkeling Land van Kalk is de realisatie van een aantal transferia in Voerendaal, Simpelveld en Heerlen. Het natuurtransferium Kunradersteengroeve zal uiterlijk begin 2021 worden opgeleverd en voor het natuurtransferium Mingersborg vindt in 2021 de verdere planuitwerking plaats.
- Op de schaal van Zuid-Limburg worden in 2021 de voorbereidende werkzaamheden getroffen en vindt aanbesteding plaats voor het realiseren van het wandelknooppuntennetwerk Zuid-Limburg. De aanleg is voorzien in 2022.

Risico's

- Voor de herontwikkeling van de percelen Lindelauffer gewande 54-60 is een mogelijk risico dat de belangstelling uit de markt onvoldoende is en/of verkoopopbrengsten lager uit zullen vallen, waardoor reeds gemaakte kosten niet worden gedekt.
- Voor een succesvolle gebiedsontwikkeling is het verstevigen en verbreden van het draagvlak voor de coöperatie Land van Kalk een voorwaarde. Een risico is dat deze verbreding en stevige basis onvoldoende tot stand komt, waardoor het aantal activiteiten in het Land van Kalk achterblijft.

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Economie				Bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Economische ontwikkeling	62	66	66	78	78	78	58
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	14	0	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	38	38	38	46	46	46	46
Economische promotie	94	105	105	115	140	141	141
Totaal lasten:	208	209	209	239	264	265	245
Baten:							
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2	2	2	1	1	1	1
Economische promotie	47	37	37	61	61	61	61
Totaal baten:	49	39	39	62	62	62	62
Saldo programma	- 159	- 170	- 170	- 177	- 202	- 203	- 183

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Programma Onderwijs

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):

Wethouder R. Braun

Uitvoering educatieve agenda en onderwijsachterstandenbeleid

Wat willen we bereiken?

We willen de Voerendaalse jeugd optimale kansen bieden ten aanzien van onderwijs en gezond en veilig opgroeien. Kinderen leren zo hun talenten kennen en verder ontwikkelen. Teneinde dit te realiseren, dragen we bij aan een goede samenwerking tussen de educatieve- en jeugdpartners onderling en samen met de gemeente Voerendaal, waardoor de domeinen jeugd en onderwijs met eigen wetgeving, maar gericht op dezelfde doelgroep jeugd en ouders goed met elkaar verbonden worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

De opgestelde educatieve agenda met de 4 thema's concretiseren in nieuwe uitvoeringsafspraken en deze uitvoeren, evalueren en doorontwikkelen.

De thema's:

1. De jeugd in Voerendaal is positief gezond.
2. De jeugd in Voerendaal ontwikkelt zijn of haar talent.
3. De integrale aanpak in de kindcentra gezamenlijk inhoudelijk ontwikkelen.
4. Verbinding onderwijs en zorg/jeugdhulp daar waar dit nodig is en meerwaarde biedt.

Specifiek in 2021:

- Gezamenlijke uitvoeringsafspraken maken bij de 4 thema's van de educatieve agenda. Voor 2021 is dat in ieder geval:
 - **De jeugd in Voerendaal is positief gezond:**
In het kader van JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) zorgen voor een activiteitenaanbod en het implementeren van duurzame interventies samen met de kindpartners onderwijs en opvang. Implementeren van het aanbod rondom onderwijs en sport vanuit de combinatiefunctie aangeboden door The Move Factory. Samen met de partners nagaan op welke wijze het aanbod van positieve gezondheid verdiept kan worden in Voerendaal specifiek ten aanzien van de samenwerkingsplannen binnen de Open Club.
 - **De jeugd in Voerendaal ontwikkelt zijn of haar talent:**
Inventarisatie van activiteiten talentontwikkeling met de verschillende partners en deze inbrengen binnen de Parkstad samenwerking talentontwikkeling. Indien gewenst en nodig worden nieuwe initiatieven vanuit de Parkstad samenwerking Talentontwikkeling aangesloten bij de bestaande initiatieven.
 - **Integrale aanpak in de kindcentra gezamenlijk inhoudelijk ontwikkelen**
Gezamenlijk uitvoering geven aan het onderwijsachterstandenbeleid van de gemeente en daarmee voldoen aan de eisen vanuit de Rijksoverheid ten aanzien van onderwijsachterstandbestrijding en voor- en vroegschoolse educatie. In 2021 staat de doorgaande lijn van opvang naar onderwijs opnieuw op de agenda, aangezien vanuit het onderwijs de behoefte is geuit hier opnieuw naar te kijken, omdat zij moeten overstappen op een nieuw volgmodel, aangezien de kleutertoetsen vanuit Rijksweg niet langer zijn toegestaan. Een belangrijk aandachtspunt in dit kader is natuurlijk ook de nieuwe aanbieders voor peuteropvang die vanaf 2021 in de gemeente Voerendaal actief zullen zijn. Dit vraagt uiteraard nieuwe afstemming ten aanzien van koppeloverleg en het realiseren van een doorgaande lijn.
 - **Verbinding onderwijs en zorg/jeugdhulp:**
Verdere doorontwikkeling van de initiatieven vanuit JENS met de educatieve partners denk hierbij aan de ontwikkeling van de knooppunten, waar speciale behoeften samen met ouders en betrokken professionals besproken worden, peuterspeelzaal plus en BSO plus die reeds in 2020 gestart zijn, maar verdere doorontwikkeling behoeven. Daarnaast zal JENS in overleg met de gemeente onderzoeken of er nieuwe initiatieven passend zijn, denk bijvoorbeeld ook in samenwerking met

speciaal (basis) onderwijs dat niet in Voerendaal ligt, maar waar uiteraard wel Voerendaalse kinderen gebruik van maken.

Risico's

- Voor een succesvolle verbinding van onderwijs en zorg zijn veel verschillende partners nodig. Op dit moment is er voor de verschillende partners sprake van een zeer dynamische werkomgeving en sterk krachtenveld. Hierdoor is het niet voor iedere partner steeds mogelijk eenduidig en actief te participeren. Hier is veel aandacht voor in de planning en afstemming met de partners en wordt zo mogelijk opgeanticipeerd.
- Vanaf 2021 zal peuteropvang in Voerendaal uitgevoerd worden door andere aanbieders. Zij gaan uitvoering geven aan Voor- en Vroegschoolse educatie volgens de uitgangspunten die zijn vastgesteld zoals 'geld volgt kind'. Hoewel het uitgangspunt bij de overdracht van de peuteropvang is om dit zo soepel mogelijk te laten verlopen voor ouders en kinderen, brengt de overgang ook risico's met zich mee ten aanzien van continuïteit in aanbod. De gemeente is nauw betrokken om deze risico's zoveel als mogelijk vroegtijdig te signaleren en waar mogelijk te beheersen.

Overname beheer en exploitatie Brede school Cortemich

Wat willen we bereiken?

Een eenduidige beheer- en exploitatieopzet van Brede school Cortemich ten behoeve van een optimale bezetting van het gebouw en ter versterking van onderlinge samenwerking van de gebruikers c.q. huurders. Onderzocht wordt nog of dit voor het hele gebouw geldt of voor een gedeelte van het gebouw.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Het beheer en de exploitatie van Brede school Cortemich door een derde partij laten uitvoeren.
- Optimalisatie van het gebruik van Brede school Cortemich door vrijkomende lokalen te verhuren aan maatschappelijke partners.

Specifiek in 2021:

- De overdracht c.q. overname neemt meer voorbereidingstijd in beslag dan verwacht. In eerste halfjaar besluitvorming over overname inclusief financiële en juridische consequenties.
- Uitvoering geven aan opdrachtverlening aan een marktpartij die het beheer en de exploitatie gaat verzorgen.
- Opstellen van nieuwe huurovereenkomsten met gebruikers.

Risico's

- Voor het succes van dit proces zijn we mede afhankelijk van onze partners en gebruikers van de Brede school Cortemich. Vertraging bij een van hen kan leiden tot vertraging van het hele proces.
- Wanneer zowel het economisch als het juridisch eigendom bij de gemeente ligt inclusief de beheer- en exploitatieopzet, zijn ook de financiële risico's voor rekening en risico van de gemeente. Met Innovo vindt nog overleg plaats over het al dan niet in zijn geheel overnemen van Cortemich of een gedeelte bestemd voor de maatschappelijke partners zoals Humankind, Kompas, Ritmo, GGDZL, Meander en JENS.

Uitbreiding school St. Theresia Ransdaal

Wat willen we bereiken?

Ten behoeve van de leefbaarheid in de kern vindt een optimalisatie en herinrichting van het gebouw plaats waarin peuterspeelzaal, bibliotheek en muzieklokaal fanfare gehuisvest zijn. Tevens wordt hierbij verbinding gezocht met het basisonderwijs.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

Multifunctioneel gebruik van de nieuw in te richten accommodatie.

Specifiek in 2021:

- Draagvlak in de kern Ransdaal en specifiek bij de (toekomstige) gebruikers peilen en creëren in samenwerking met de werkgroep behoud basisschool Ransdaal.
- Opstellen van programma van wensen en eisen van (toekomstige) gebruikers.
- Concept plan met kostenraming opstellen.
- Besluitvorming over concept uitwerking en (financiële) haalbaarheid

Risico's.

- Voortbestaan van basisonderwijs is niet alleen afhankelijk van de functionaliteiten van een gebouw. Als het leerlingenaantal beneden de opheffingsnorm daalt, financiering voor basisonderwijs wijzigt of de kwaliteit van het basisonderwijs een aantal jaren onder de maat is, stopt Innovo met het onderwijs in Ransdaal. Opvolging door een andere onderwijsorganisatie is onzeker.
- Het succes van dit proces is mede afhankelijk van de (toekomstige) partners en gebruikers. Vertraging bij een van hen kan leiden tot vertraging van het hele proces.

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Onderwijs				Bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Onderwijshuisvesting	675	354	375	383	416	708	605
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	519	552	557	534	538	708	458
Totaal lasten:	1.194	906	932	917	954	1.416	1.063
Baten:							
Onderwijshuisvesting	107	72	72	87	87	87	87
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	66	71	71	71	75	11	11
Totaal baten:	173	143	143	158	162	98	98
Saldo programma	-1.021	143	- 789	- 759	- 792	-1.318	- 965

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Programma Sport, cultuur en recreatie

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Wethouder R. Braun Wethouder P. Thomas Wethouder P. Verbraak
--	--

Sport

Wat willen we bereiken?

Kwaliteitsimpuls sport- en beweegaanbod in Voerendaal. Hierbij hoort ook de ontwikkeling van een gezonde leefstijl.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Inzet van de combinatiefunctionaris onderwijs en sport.
- Uitvoeren lokaal sportakkoord.
- Programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).

Specifiek in 2021:

- Uitvoeren en aanjagen van de ambities van het Voerendaals Sportakkoord i.s.m. Sportplatform Voerendaal en partners.
- Ontwikkeling en uitvoering sport- en beweegprogramma door The Move Factory in samenwerking met onderwijspartners en verenigingen.
- Ontwikkeling en uitvoering programma Jongeren op Gezond Gewicht.
- Ontwikkelen herkenbaar beeldmerk 'Hart voor Voerendaal' voor alle activiteiten gerelateerd aan sporten, bewegen, vitaliteit en gezondheid.
- Creëren rookvrije kindomgevingen in Voerendaal.

Risico's

- Positieve energie Voerendaals Sportakkoord verzwakt door COVID-19 periode.
- Partners doen niet actief mee aan ontwikkeling rookvrije kindomgeving.

Verenigingsleven

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendig, robuust en gevarieerd verenigingsleven in de gemeente Voerendaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Inzet van de verenigingsondersteuner bij specifieke behoeften van verenigingen (vraaggericht), tijdens reguliere verenigingsavonden of bij themabijeenkomsten.
- Stimuleren van het gebruik en inzetten van de activiteitensubsidie.

Specifiek in 2021:

Verdere ontwikkeling en ondersteuning betreft de Maatschappelijk Verantwoorde Activiteit. Inzet hierop wordt bepaald door 1^e tussenevaluatie over 2019.

Risico's

Verenigingen hebben moeite met het ontwikkelen van een Maatschappelijk Verantwoorde Activiteit.

Erfgoed

Wat willen we bereiken?

Instandhouding en meer zichtbaar en beleefbaar maken van het cultureel erfgoed om identiteit en eigen karakter te behouden en de economie te versterken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Samenwerking Archeologie met alle Parkstad gemeenten.
- Deelname aan nationale evenementen als open monumentendag, Romeinenweek en archeologiedagen.
- Voortzetten deelname Via Belgica (zie programma toerisme).
- Kleinschalige projecten ten behoeve van het zichtbaar maken erfgoed en archeologie.

Specifiek in 2021:

- Deelname open monumentendag september.
- Faciliteren organisatie en uitvoering open monumentendag door de plaatselijke heemkundeverenigingen om inwoners en bezoekers nader kennis te laten maken met de rijksmonumenten in Voerendaal.
- Deelname Romeinenweek en archeologiedagen in samenwerking met Limburgs museum Venlo. Gedurende het onderzoek naar de Villa Voerendaal organiseert het Limburgs museum in samenwerking met de gemeente publieksactiviteiten rondom de opgravingen en het onderzoek in de Romeinenweek en tijdens de nationale archeologiedagen.
- Project Via Belgica: De opgebouwde online-middelen (website, app) en offline (gids) worden actueel gehouden. Er zal weer een Romeins festival in Zuid-Limburg worden geprogrammeerd en daarnaast vinden activiteiten plaats in de Romeinenweek, tijdens de archeologiedagen en de erfgoed-themamaand van het IBA expojaar.
- Beschermen van de karakteristieke en beeldbepalende bouwwerken uit de inventarisatie in een paraplubestemmingsplan.
- Restauratie Laurentiuskerk Voerendaal. Verstrekken van een financiële bijdrage en faciliteren in restauratie en gedeeltelijke herbestemming.
- Verzamelen en complementeren omschrijvingen en verhalen rijksmonumenten met oog op grafische weergave onder Omgevingswet.

Risico's

- Tegenvallende deelname aan de activiteiten.

Natuur, landschap en groen

Wat willen we bereiken?

- Bescherming en versterking van de natuur- en landschapswaarden in de gemeente Voerendaal.
- Kwalitatief hoogwaardig onderhoud van het gemeentelijk groen, volgens de CROW beeldkwaliteitsbepaling vergelijkbaar met kwaliteit "A".

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Bescherming en handhaving van landschapselementen en bermen.
- Ecologisch bermbeheer toepassen en verder optimaliseren.
- Natuur- en landschapsherstel in combinatie met aanpak van regenwateroverlast.
- Groenstructuurplan/Groenbeheerplan.
- Natuurlijke / biologische bestrijding van plaaginsecten, zoals de eikenprocessierups.

Specifiek in 2021:

- Herziening Groenbeheerplan in combinatie met bomenplan
- Met stakeholders nader invulling geven aan het 'Ambitiedocument Natuur, Landschap en Water'.
- In samenspraak met de werkgroep 'Natuur, Landschap en Water' (kleine) inrichtingsprojecten in het buitengebied realiseren.

- De landschapselementen zullen kwalitatief en kwantitatief worden beschreven. Bescherming zal vervolgens door vastlegging van deze elementen in het Bestemmingsplan buitengebied worden afgedwongen.
- Vaststellen van de herziene Bomenverordening Voerendaal.
- Het (provinciaal) onderzoek naar realiseren van een ecologische verbindingszone tussen de Natura 2000-gebieden Vrakelberg en Kunderberg is gereed en vormt de basis om o.a. langs de nieuwe fietsverbinding Geuldal-Geleenbeekdal nieuwe ecologische verbindingselementen aan te leggen.
- De samenwerking in het Middengebied is het platform voor onze gemeente om op regionaal niveau aandacht en inzet te bundelen voor natuur, landschap en groen.
- In samenspraak met maatschappelijke groeperingen en samen met het IKL uitvoering geven aan het gemeentelijk werkprogramma om de groene ruimte te versterken en landschappelijke en cultuurhistorische elementen te behouden en ontwikkelen.

Risico's

De financiële middelen voor natuur en landschap zijn voor de gemeente Voerendaal beperkt. We hebben allianties nodig om daadwerkelijk invulling te geven aan een groot deel van onze ambities. Zo zullen we op overheidsniveau vooral de samenwerking met het Waterschap en de Provincie opzoeken om onze ambities en prioriteiten zo veel als mogelijk te stroomlijnen.

Recreatie

Voor de invulling van het onderdeel "Recreatie" wordt verwezen naar het Programma Economie onderdeel "Toeristisch-recreatieve ontwikkeling".

Zomerfestival

Wat willen we bereiken?

Het Zomerfestival verder ontwikkelen als dé culturele jaarlijkse manifestatie van de gemeente Voerendaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

Jaarlijkse organisatie van het Zomerfestival Voerendaal.

Specifiek in 2021:

Het IBA expojaar is verzet naar 2022. In 2021 zal een 'regulier' Zomerfestival plaatsvinden.

Risico's

In 2020 en 2022 is een financiële impuls vanuit IBA Parkstad aan de orde. Er moet rekening mee worden gehouden dat de kwaliteit welke in 2020 en 2022 wordt geboden door verruimde financiële middelen niet van hetzelfde niveau is dan in 2021 en na 2022.

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Sport, cultuur en recreatie Bedragen x € 1.000							
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Sportbeleid en activering	129	182	234	214	204	204	204
Sportaccommodaties	661	667	685	721	702	698	694
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	225	215	235	216	223	216	216
Musea	12	14	14	14	14	14	14
Cultureel erfgoed	95	44	68	153	49	49	49
Media	326	309	309	291	291	290	290
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.022	954	1.011	1.153	1.130	1.098	1.095
Totaal lasten:	2.470	2.385	2.556	2.762	2.613	2.569	2.562
Baten:							
Sportbeleid en activering	0	0	25	10	0	0	0
Sportaccommodaties	147	151	151	175	175	175	175
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	0	0	0	0	0	0
Musea	0	0	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0	0
Media	20	20	20	21	20	20	20
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	0	4	4	4	3	3
Totaal baten:	167	171	200	210	199	198	198
Saldo programma	-2.303	-2.214	-2.356	-2.552	-2.414	-2.371	-2.364

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Programma Sociaal domein

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Wethouder H. Coenen Wethouder R. Braun
--	---

Jeugdhulp

Wat willen we bereiken?

Een kwalitatief, toegankelijk en betaalbaar systeem van hulp, ondersteuning en zorg voor de jeugd met als doel een inclusieve en vitale samenleving voor en door inwoners die zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leven en naar eigen vermogen mee kunnen doen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Transformatie ambulante jeugdhulp door implementatie van de nieuwe werkwijze met lumpsum financiering en resultaatafspraken volgens de opdracht verstrekt (samen met de gemeenten Heerlen en Landgraaf) aan JENS.
- Transformatie van jeugdhulp met verblijf door het uitwerken van een nieuwe inkoopsystematiek en implementatie van de nieuwe systematiek na opdrachtverstrekking samen met de andere gemeenten in Zuid-Limburg.
- Implementatie van de nieuwe werkwijze rondom crisis jeugdhulp.

Specifiek in 2021:

- Uitvoeren en monitoren van resultaatafspraken gekoppeld aan de opdracht aan JENS volgens de opgestelde prestatie-indicatoren.
- Gezamenlijk met JENS ontwikkelen en uitvoeren van transformatie projecten, zoals BSO-plus, Rootz etc. Het gaat hierbij om projecten die passen bij de schaalgrootte en eigenheid van de gemeente Voerendaal.
- In werking laten treden van fase 2 van de opdracht, waarbij de overdracht van de toegang van het gemeentelijk toegangsdeel naar JENS plaatsvindt.
- JENS en gemeente geven samen uitvoering aan het opgestelde perspectiefplan door JENS met als thema's o.a. versterking van het voorliggende veld, intensieve samenwerking met huisartsen en ambulantisering.
- De regionale aanbesteding ten aanzien van gespecialiseerd verblijf is vanwege de Coronacrisis uitgesteld en wordt verder uitgevoerd en uitgewerkt in 2021. Naast deze aanbesteding wordt vorm en inhoud gegeven aan een andere visie en werkwijze waarbij kinderen zoveel als mogelijk worden opgevangen volgens de opbouw: 1 pleeggezin, 2 gezinshuis, 3 leefhuis, 4 gespecialiseerd verblijf. Om dit te kunnen realiseren moet gewerkt worden aan voldoende beschikbaarheid en kwaliteit ten aanzien van alle genoemde vormen.
- Implementatie en monitoring van de gemaakte afspraken en resultaten met betrekking tot crisishulp.
- Uitvoering geven aan de eisen vanuit het rijk ten aanzien van het landelijk programma Zorg voor de Jeugd en de nieuwe Wet betere beschikbaarheid zorg voor jeugdigen. Dit wordt samen opgepakt met de regiogemeenten. Vanuit Voerendaal wordt hier een bijdrage aan geleverd en gezorgd voor lokale vertalingen waar nodig.

Risico's

- Het risico bestaat dat veel tijd en aandacht naar de systeemkant en organisatie van de jeugdhulp gaat, waardoor de vraag 'wat betekent de verandering voor inwoners?' te weinig aandacht krijgt. Door hier steeds aandacht voor te vragen en hier bewust mee bezig te zijn door inwoners hier ook bij te betrekken en naar te vragen, proberen we dit risico te ondervangen c.q. te beperken.
- Opdrachtnemers van de verschillende opdrachten (ambulant, verblijf, crisis) hebben een stevige opgave ten aanzien van de uitvoering van de taken. Hierdoor ontstaat het risico dat inwoners niet de juiste hulp krijgen, lang moeten wachten op hulp of dat vanuit de gemeente erg veel inspanning gevraagd wordt om ontstane problemen op te lossen. Het is belangrijk om in goed partnerschap inhoud te geven aan de rol van opdrachtgever en goed te sturen op resultaten en het beperken van wachttijden. Dit doen we door heldere prestatie-indicatoren te hanteren. In ieder geval de landelijke indicatoren doelrealisatie, uitval en cliënttevredenheid zodat ook vergelijking met andere gemeenten mogelijk is.

- Transformatie vraagt draagvlak van veel betrokken partijen welke er niet altijd is. Zonder dat noodzakelijke draagvlak lopen we het risico's dat de transformatie niet voldoende van de grond komt en andere oplossingen onvoldoende geaccepteerd worden als passend. Dit vraagt extra investering in communicatie en draagvlak van inwoners en betrokken partners, zoals artsen en onderwijs.
- Met de Wet verbeterde beschikbaarheid zorg voor jeugdigen stelt de landelijke overheid eisen ten aanzien van het verantwoord opdrachtgeverschap. Zij willen hierbij vergaande regionale samenwerking. Het is op het moment van het samenstellen van deze programmabegroting nog niet duidelijk wat dit betekent voor mogelijke vervolgoopdrachten ten aanzien van de Basishulp jeugd in Heerlen, Landgraaf en Voerendaal volgens onze uitgangspunten. Duidelijk is echter wel dat strikte implementatie van de wet gevolgen heeft voor het hanteren van verschillende inkoop en uitvoeringsvarianten van jeugdhulp binnen één regio. Strekking van de wet is dat binnen één regio één uitvoeringsvariant voor inkoop en verantwoording van jeugdhulp gehanteerd wordt.

Kompas en Inburgeringswet

Wat willen we bereiken?

Optimale dienstverlening aan onze burgers die in een kwetsbare situatie terecht zijn gekomen en aangewezen zijn op ondersteuning vanuit de participatiewetgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Deelname aan de gemeenschappelijke regelingen Kompas, WOZL en WSP.

Specifiek in 2021:

- De invoering van de nieuwe wet Inburgering is uitgesteld naar 01-07-2021 omdat er meer tijd nodig is om de wettelijke en financiële kaders helder te krijgen. Dit zorgt er ook voor dat een deel van de voorbereiding op deze nieuwe wet zoals bijvoorbeeld nadere beleidsregels en eventuele aanpassingen in de verordeningen verschoven worden naar 2021. De uitvoering van de nieuwe Inburgeringswet zal bij Kompas worden belegd.
- De gemeenteraad van Beekdaalen heeft besloten toe te treden tot Kompas. Per 01-01-2021 zal de voormalige gemeente Schinnen toetreden en per 01-01-2022 de voormalige gemeente Onderbanken. Een deel van de voorbereidingen voor toetreding zal doorlopen in 2021.

Risico's

Aangezien de financiële kaders van de nieuwe Inburgeringswet nog niet bekend zijn is het ook nog niet mogelijk om een overzicht van de financiële consequenties te maken. Het is mogelijk dat de kosten voor Inburgering hoger worden dan met de huidige wet.

Burgerijen

Wat willen we bereiken?

Een sterke sociale infrastructuur van zorg en welzijn, vanuit een groeimodel, waar diensten en functies vanuit de formele en informele sector hun plek vinden, aansluitend bij de (lokale) behoeften en mogelijkheden die er zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Faciliteren en ondersteunen van een centrale laagdrempelige ontmoetingsplaats binnen iedere kern voor burgers, burgers in een kwetsbare positie, ondernemers, professionals en vrijwilligers.
- Een laagdrempelig inlooppunt met een uitnodigend activiteitenaanbod voor verschillende doelgroepen.
- Inhoud geven aan (vroeg)signalering middels het activiteitenaanbod van de Burgerij.
- Een goed functionerende informatie- en adviesfunctie vanuit de Burgerij.
- Matchen van vraag en aanbod op het vlak van vrijwillige inzet.
- Voorliggende voorzieningen inrichten aansluitend bij behoeften van inwoners om de sociale participatie en zelfredzaamheid van inwoners te vergroten.
- Preventie van eenzaamheid.
- Vorm geven aan vrijwilligersondersteuning op maat.

Specifiek in 2021:

- De resultaten en aanbevelingen van het onderzoek inzake de ervaringen en opbrengsten van de Burgerij vertalen en doorontwikkelen naar een haalbaar en duurzaam ontwikkelingsperspectief voor de Burgerij binnen de totale sociale infrastructuur en passend bij de mogelijkheden van de Burgerij.
- Investeren in de verbindingen van professionals en vrijwilligers werkzaam bij de Burgerij via meet & greet bijeenkomsten en informatiebijeenkomsten en betrekken van nieuwe partners en ondernemers bij de Burgerij.
- Verkennen van aanvullende professionele samenwerkingsmogelijkheden binnen de Burgerij.
- Versterken van preventie en vroegsignalering bij de verschillende functies van de Burgerij.
- Doorontwikkelen van verschillende bestaande functies naar behoefte van bezoekers en vrijwilligers (vraaggericht), waarbij inclusie van kwetsbare doelgroepen extra aandacht krijgt.
- Communicatie over de Burgerij in de samenleving en binnen de Burgerijen zelf versterken.

Risico's

- De functie en resultaten van De Burgerijen komen tot stand door samenwerking tussen de gemeente, (netwerk)partners, burgers, verenigingen en ondernemers. De mate van slagen is dan ook mede afhankelijk van inspanningen en mogelijkheden van alle betrokkenen oftewel niet geheel beïnvloedbaar door de gemeente.
- De beschikbaarheid, continuïteit en kwaliteit van de vrijwilligers is een kwetsbare factor om het niveau en de doorontwikkeling van activiteiten op peil te kunnen houden.
- Uit het onderzoek naar de ervaringen en opbrengsten van De Burgerijen blijkt dat een focus aangebracht moet worden waarop de ondersteuning en facilitering vanuit de Burgerij zich richt. Deze verschuiving kan als gevolg minder aandacht voor andere doelgroepen hebben of minder uitbreidingsmogelijkheden bieden. Dit kan consequenties hebben voor het draagvlak onder vrijwilligers, partners en professionals die de uitbreidingsbehoeften naar voren hebben gebracht.

Leefbaarheid Kernen

Wat willen we bereiken?

Vitale en leefbare kernen waarbij burgers, verenigingen en overige netwerkpartners een rol hebben als samenwerkingspartner en 'aandeelhouder' in het belang van het versterken van de kwaliteit van de leefomgeving en leefbaarheid in de kern.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Inhoudelijk en financieel faciliteren en ondersteunen van actief burgerschap (burgerinitiatieven) waarbij de mate van ondersteuning afhankelijk is van de behoefte van de initiatiefnemers en passend is bij het vigerende beleid.
- Uitvoering geven aan o.a. instandhouding voorzieningen kleine kernen via werkbudget leefbaarheid.
- Organiseren van contactavonden met verenigingen en specifiek Buurtverenigingen.
- Laagdrempelige bereikbaarheid en aanspreekbaarheid van wethouders middels 'wethouders on tour'.

Specifiek in 2021:

- Burgers uit te nodigen tot het mede-initiatiefnemen (in zogenaamde 'coproducties') waarbij het instrument 'canvas' vanuit de pilot van Cube Design Museum in 2019/2020 wordt toegepast.
- In het kader van de leefbaarheid in Ransdaal en n.a.v. de motie vreemd aan de orde van de dag: 'zorgen Ransdaal t.a.v. continuïteit St. Theresiaschool' met stakeholders onderzoeken welke maatregelen getroffen moeten worden aan of rondom de basisschool inclusief draagvlak en haalbaarheid nagaan.

Risico's

Leefbaarheid vormgeven via actief burgerschap verlangt een samenwerking van verschillende partijen zoals burgers, verenigingen, ondernemers en gemeente. Om dit te laten slagen zijn wij mede afhankelijk van de inspanning van alle betrokkenen.

Wet verplichte GGZ

Wat willen we bereiken?

Door invoering en implementatie van de wet (deels lokaal en deels sub-regionaal) wordt over meer en betere instrumenten beschikt waardoor meer gevarieerde GGZ op maat mogelijk is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Uitvoeren van de Wet verplichte GGZ die per 1-1-2020 is ingegaan, inhoudende: de hoorplicht als onderdeel van de crisismaatregel, beheren van een meldpunt, uitvoeren verkennend onderzoek, verzoeken indienen voor aanvragen van zorgmachtiging en opstellen van een zorgplan.

Specifiek in 2021:

- Op basis van ervaringen opgedaan in 2020 zal in 2021 ingezet worden op sluitende en gezamenlijke samenwerkingsafspraken met als doel een doorontwikkeling van een aantal uitvoeringsprocessen waaronder:
 - de hoorplicht (deze mag zijn doel niet voorbijschieten),
 - het verplicht vervoer (nu soms lange wachttijden),
 - wijze van afstemmen met partners zoals OM (digitaal/telefonisch/ via Khonraad),
 - vorm en inhoud verfijnen van verkennend onderzoek (op welke wijze en hoe uitgebreid onderbouwen, wat mag wel/niet meegestuurd worden),
 - samenwerking met familievertouwenspersoon (wanneer inschakelen),
 - gegevensdeling (in geval van samenloop met andere wetten die gedwongen zorg regelen, maar ook tussen partners die binnen de Wvvggz samen moeten werken),
 - communicatie vanuit ggz na uitstroom zorgmachtiging (nazorg goed borgen).
- Daarnaast zullen oefensessies, trainingen en intervisiebijeenkomsten georganiseerd worden voor de medewerkers die de wet uitvoeren en beleidsmakers. Indien per 1-1-2021 een spoedreparatie van de Wvvggz zal plaats vinden, zullen beleidsontwikkelingen op de van toepassing zijnde punten plaats vinden

Risico's

- De Wvvggz maakt gedwongen zorg niet makkelijker, maar wel gevarieerder. Het doel is meer vormen van verplichte zorg dan alleen opname in een instelling. Ambulante verplichte zorg is ook mogelijk. De complexiteit van problematiek in de buurt/kern neemt hierdoor mogelijk toe. Daarbovenop komt dat communicatie vanuit de ggz moet plaats vinden om in beeld te hebben om welke personen en problematieken het gaat. Dit verloopt nu nog niet optimaal. Dat kan een risico vormen.
- Binnen GGZ is de werkdruk hoog bij de medewerkers, mede door de wettelijk voorgeschreven termijnen voor procedures, welke nauwelijks haalbaar zijn. Door alle administratieve handelingen die uit de wet voortvloeien, heerst het gevoel bij de psychiaters en casemanagers dat zij een onevenredig deel van hun tijd overhouden voor het uitvoeren van de daadwerkelijke zorg c.q. behandeling. Daarbij gevoegd was al voor de invoering van de Wet verplichte Ggz sprake van een landelijk tekort aan psychiaters.
- Voor een gemeente met de omvang van Voerendaal en het daarbij behorende geringe aantal problematieken bestaat het risico dat het moeilijk is om kennis en kunde up-to-date te houden.
- Naast de directe verantwoordelijkheden van gemeenten, biedt de Wvvggz noodzaak en kansen voor het organiseren van samenhang tussen zorg en ondersteuning op alle leefdomeinen. Maar de wet biedt geen garanties voor goede afstemming. Tot nu toe vindt er nog weinig communicatie plaats na bijvoorbeeld uitstroom uit een zorgmachtiging.
- De ervaringen in het eerste half jaar leert ons dat de hoorfunctie voor een groot deel van de cliënten zijn doel voorbijschiet; daar waar het de rechtspositie van cliënten zou moeten versterken, zien we een tegengesteld effect. In de uitvoeringspraktijk ervaren cliënten de hoorfunctie regelmatig als intimiderend en/of spannend vanwege het feit dat een hoorfunctionaris vragen stelt namens de burgemeester. Daarnaast zien we dat mensen in een crisis vaak niet in staat zijn om gehoord te worden, terwijl de burgemeester conform de wet een maximale inspanning moet doen om iemand te horen. Dat geeft veel spanningen bij cliënten die dan gemanaged moeten worden door de crisisdienst. Dit leidt dan weer regelmatig tot onveilige situaties voor professionals en cliënten.

Personen met verward gedrag

Wat willen we bereiken?

Een integrale, sociaal domein overstijgende aanpak met het accent op preventie en vroegsignalering teneinde betere hulp en ondersteuning te organiseren om mensen te helpen weer grip op hun leven terug te krijgen waarbij we de intentie hebben om zowel maatschappelijke overlast alsook persoonlijk leed zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Pilot 'Mixen doelgroepen' in Voerendaal voortzetten en verder verfijnen (i.s.m. Mondriaan, Levanto en Philadelphia).
- Netwerkoeverleg Sociaal domein continueren
- Meldnummer bemensen voor niet-acute zorgen over personen met verward gedrag

Specifiek in 2021:

- Verschillende pilots uit de bouwstenennotitie personen met verward gedrag zijn nog lopende en worden voortgezet, zijn inmiddels afgerond en geëvalueerd of zijn reeds in een andere vorm voortgezet, te weten:
 - Crisiskaart: wordt gecontinueerd;
 - Passend vervoer: wordt in nieuwe opzet gecontinueerd;
 - Time Out-voorziening: opzet is bijgesteld en wordt gecontinueerd;
 - Kennisbevordering verward gedrag/de-stigmatisering: training herkennen doelgroep en problematiek LVB voor medewerkers Wmo-loket;
 - VIA: verlenging van het project versterking informatie en Advies (VIA betreft kennis en informatieknooppunt).

Risico's

De aanpak rondom personen met verward gedrag valt en staat met goede signalering, verwijzing en samenwerking. Hier dragen een groot aantal partijen gezamenlijk de verantwoordelijkheid waarbij het risico aanwezig is dat de kwaliteit van de aanpak mede afhankelijk van derden is.

Beschermd wonen en opvang

Wat willen we bereiken?

Meer kleinschalige opvang, liefst in een gewoon huis in de eigen omgeving, dus wonen in verschillende varianten, met begeleiding op maat en evenredig verspreid over Parkstad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Uitvoering geven aan acties en afspraken voortkomend uit de uitvoeringsagenda op het gebied van:
 - Preventie, signalering en vroeginterventie: ondersteunen bij financiële problemen, voorkomen van uithuiszettingen en meer gebruik maken van sociaal netwerk zodat maatschappelijk opvang niet nodig is. Daarnaast investeren in goede screening, herkennen psychiatrie en LVB-problematiek en versterken samenwerking sociale diensten gemeenten onderling.
 - Integrale toegang: deskundigheidsbevordering bij alle gemeenten en invulling geven aan Parkstad-breed toegangsoverleg.
 - Opvang: meer regulier huisvesten en meer verspreiden over alle Parkstad-gemeenten.
 - Transitie- en herstelondersteuning: afspraken maken met instellingen om zorgcontinuïteit te borgen en inzet van 'peersupport'.
 - Wonen in de wijk: Housing (Housing First, Housing Parkstad, ZMP, van der Staaij), Skeave Huse (1 per 10.000 inwoners).

Specifiek in 2021:

- Uitwerken van werkwijze die voortvloeit uit nieuwe convenant Loket Housing Parkstad 2021 waarbij ons eigen lokale Wmo-loket gaat indiceren en financieren per 2022.
- Nieuwe invulling geven aan gezamenlijk Parkstad-toegangsteam beschermd wonen: huidige team aanvullen met expertise uit de lokale Wmo-loketten.

- Herkenningsinstrument LVB introduceren/implementeren bij o.a. Wmo-consulenten, Kompas-medewerkers.
- Gemaakte afspraken met Kompas m.b.t. het toestaan grijs wonen, gebruik briefadres, verstrekken bijzondere bijstand, inhouden vaste lasten op uitkering etc. in de praktijk brengen.
- Mogelijkheden verkennen (o.a. met corporatie Vanhier Wonen) om doelgroepen in Voerendaal te huisvesten.

Risico's

- Samenwerking en medewerking van partners noodzakelijk om het te laten slagen.
- Meer spreiding over de gemeenten neemt waarschijnlijk meer problematiek mee in de kernen.

Toekomstbestendige peuteropvang

Wat willen we bereiken?

Toegankelijke en kwalitatief goede peuteropvang voor alle peuter tussen 2,5 en 4 jaar. Deze wordt aangeboden binnen het financieel beschikbare kader. Voldoen aan de opgave van het rijk waarbij alle kinderen die behoren tot de VVE doelgroep een extra aanbod krijgen voor de duur van 16 uur per week.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Implementeren van de nieuwe subsidieregels ten aanzien van peuteropvang volgens de systematiek van geld volgt kind.
- Uitvoeren geven aan het Onderwijs Achterstanden Beleid van de gemeente Voerendaal met daarin opgenomen het VVE beleid.
- Bieden van het aanbod peuteropvang in Voerendaal volgens de vastgestelde uitgangspunten.

Specifiek in 2021:

- Opbouwen van partnerschap met de nieuwe aanbieders van peuteropvang.
- Afronden van de overdracht van peuteropvang, waarbij de afspraken met POVV als oude aanbieder van peuteropvang worden afgerond en nieuwe uitvoeringsafspraken met de nieuwe aanbieders worden gemaakt.
- Invoering van het aanbod van 16 uur per week peuteropvang voor doelgroepeuters.
- Monitoring, evaluatie en bijsturen van het aanbod peuteropvang in Voerendaal geboden door de nieuwe aanbieders.

Risico's

- Vanaf 2021 wordt peuteropvang in Voerendaal uitgevoerd door andere aanbieders. Zij gaan daarmee ook uitvoering geven aan Voor en Vroegschoolse educatie volgens de uitgangspunten die zijn vastgesteld. Hoewel het uitgangspunt bij de overdracht van de peuteropvang is om dit zo soepel mogelijk te laten verlopen voor ouders en kinderen, brengt de overgang ook risico's met zich mee ten aanzien van continuïteit in aanbod. De gemeente is nauw betrokken om deze risico's zoveel als mogelijk vroegtijdig te signaleren en waar mogelijk te beheersen.
- Volgens de vastgestelde uitgangspunten om peuteropvang toekomstbestendig en duurzaam te kunnen bieden, zal het aanbod voor sommige peuters uit minder uur of minder dagdelen bestaan. Het is mogelijk dat dit niet aansluit bij de opvangvraag van ouders. We gaan met de nieuwe aanbieders voor peuteropvang hierover in overleg en hen vragen aanvullende opvangmogelijkheden en maatwerk te ontwikkelen. Het kan echter wel zo zijn dat dit niet in alle gevallen tot oplossingen leidt. Dit kan uiteindelijk leiden tot vraaguitval bij de peuteropvang en ontevredenheid bij gebruikers van peuteropvang.

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Sociaal domein				Bedragen x € 1.000			
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Samenkracht en burgerparticipatie	961	939	932	993	1.036	1.035	1.119
Wijkteams	178	208	213	201	204	204	204
Inkomensregelingen	2.432	2.658	2.578	2.569	2.578	2.586	2.593
Begeleide participatie	1.610	1.563	1.592	1.444	1.352	1.222	1.083
Arbeidsparticipatie	257	277	289	293	296	300	301
Maatwerkvoorzieningen	374	350	350	345	345	345	345
Maatwerkdienstverlening 18+	2.030	2.177	2.188	2.314	2.320	2.324	2.324
Maatwerkdienstverlening 18-	2.251	2.343	2.443	2.244	2.094	2.094	2.094
Geëscaleerde zorg 18+	20	42	71	31	31	31	31
Geëscaleerde zorg 18-	293	256	290	310	310	310	310
Totaal lasten:	10.406	10.813	10.946	10.744	10.566	10.451	10.404
Baten:							
Samenkracht en burgerparticipatie	121	118	118	120	120	120	120
Wijkteams	28	0	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	1.743	1.814	1.766	1.766	1.766	1.766	1.766
Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen	0	0	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+	132	100	100	110	110	110	110
Maatwerkdienstverlening 18-	-25	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0
Totaal baten:	1.999	2.032	1.984	1.996	1.996	1.996	1.996
Saldo programma	-8.407	-8.781	-8.962	-8.748	-8.570	-8.455	-8.408

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Programma Volksgezondheid en milieu

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Wethouder R. Braun Wethouder H. Coenen Wethouder P. Verbraak
--	--

Trendbreuk Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Inlopen langdurige gezondheidsachterstanden in Zuid Limburg. Dit door een gestructureerde, regionale aanpak middels bewezen effectieve programma's. Dit is ook vastgelegd in het Zuid-Limburgse gezondheidsbeleid 'Zuid Springt Eruit' voor de periode 2020-2023.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Inzet door programmabureau Trendbreuk als aanjager van de trendbreuk in Zuid Limburg.
- Aanpak Kansrijke Start.
- Uitbouwen trendbreukcyclus middels bewezen effectieve programma's.

Specifiek in 2021:

- Intensivering aanpak Kansrijke Start in Parkstad door middel van inzet projectleider en kwartiermaker.
- Doorontwikkelen Kansrijke Start als reguliere interventie in Voerendaal.

Risico's

Door in te zetten c.q. focus op bewezen effectieve programma's is minder ruimte voor niet-bewezen effectieve programma's welke worden uitgevoerd in het kader van gezondheidsbevordering.

Water en Riool

Wat willen we bereiken?

Een klimaatbestendige en water-robuste openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Uitvoering van gemeentelijke watertaken: inzamelen van stedelijk afvalwater, doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater en invulling geven aan de 'Waterloket-functie' voor grondwater.
- Deelname in het regionaal overleg "Water Parkstad Limburg".
- Zoeken naar structurele oplossingen voor de kleinere wateroverlast incidenten waar burgers hinder van ondervinden.
- Uitvoering geven aan het Strategisch investeringsplan STRIP 2020-2025. Project specifieke planvoorbereiding en uitvoering van de in het STRIP opgenomen projecten.

Specifiek in 2021:

- In samenspraak met stakeholders opstellen van een uitvoeringsprogramma Natuur, Landschap en Water, gebaseerd op het 'Ambitiedocument Natuur, Landschap en Water'
- Opstarten klimaatmaatregelen.
- In samenspraak met Waterschap oppakken van wateroverlast-knelpunten zoals die in 2016 en 2018 zijn opgetreden.
- Met het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland o.a. samen met Waterschap en Provincie werken aan een toekomstbestendig Afstromingsgebied richting Ransdaal (Ransdalerveld/Opscheumer). De opgaven in het landelijk gebied kennen een grote onderlinge samenhang. Natuur, landschap en water zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Om die reden wordt zowel ambtelijk als bestuurlijk aansluiting gezocht bij dit project om onze doelstellingen te realiseren.

- In het nog op te starten provinciale PIO-project (Platteland In Ontwikkeling) 'Kunderberg' zal door Voerendaal gepleit worden voor een plek voor de wateropgave. De ecologische verbindingzones en landschapselementen spelen een cruciale rol in de waterhuishouding. Voor deze opgave wordt zowel bestuurlijk als ambtelijk aansluiting bij dit project gezocht.
- Uitvoering 'Stimuleringsregeling afkoppelen regenwater'. Middels deze regeling zullen bewoners in 2019, 2020 en 2021 worden gestimuleerd regenwater van het gemengd rioolstelsel af te koppelen.
- Uitvoering 'subsidieregeling Meergroeninmijnvoortuin', waarmee burgers hun voortuinen kunnen vergroenen en een bijdrage kunnen leveren aan de klimaatadaptatie en vergroting van de biodiversiteit.
- Reconstructie incl. afkoppelen Raadhuisplein/Schilstraat/Strijthagenstraat (conform planning STRIP 2020-2025).

Risico's

- De financiële middelen voor invulling voor het ambitiedocument 'Natuur, Landschap en Water' met de daarbij mogelijke maatregelen zijn voor de gemeente Voerendaal beperkt. We hebben allianties nodig om daadwerkelijk invulling te geven aan een groot deel van onze ambities. Zo zullen we op overheidsniveau vooral de samenwerking met het Waterschap en de Provincie opzoeken om onze ambities en prioriteiten zo veel als mogelijk te stroomlijnen.
- De in het STRIP opgenomen bedragen zijn ramingen op basis van kengetallen. Afhankelijk van de lokale omstandigheden en de input uit de stakeholdersessies kunnen de uiteindelijke projectkosten hoger of lager uitvallen.

Afval

Wat willen we bereiken?

Gescheiden aanbieden van afval, kostenreductie bij afvalinzameling en zo min mogelijk zwerfvuil.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Deelname in de gemeenschappelijke regeling RD4.
- Het afvalbeleid streeft een hergebruikspercentage van 75% en een hoeveelheid restafval van 100 kg per inwoner in 2021 na.

Specifiek in 2021:

- In 2021 zullen zowel een nieuw Strategische meerjarenplan Rd4 als een nieuw gemeentelijk Afvalbeheerplan worden opgesteld. Hierin zullen nieuwe ambities en scheidingsdoelstellingen worden opgenomen.
- Een aantal veldwegen waarlangs veelvuldig illegale afvaldumpingen waargenomen worden halen we uit de roulatie voor auto's om op deze manier het aantal dumpingen te verminderen.

Risico's

De kosten voor afvalinzameling worden beïnvloed door zowel lokale als (inter)nationale ontwikkelingen. Op lokaal niveau heeft vooral het wel of niet aansluiten van de gemeente Beekdalen bij de inzameldienst van de RD4 directe gevolgen voor de bedrijfsvoering van de Rd4 en daarmee dus ook voor de kosten. Afvalsamenwerking Limburg (ASL) start voor de Limburgse gemeenten een nieuwe aanbesteding van huishoudelijk afval (restafval, GFT en PMD) op. Het resultaat hiervan, ook qua financiën, is nog ongewis. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van de definitieve afhandeling van de jaarlijkse voorschotuitbetalingen van PMD nog erg onzeker.

Wat willen we bereiken?

Goede balans tussen gezondheidsrisico's en maatschappelijke/economische ontwikkelingen, waarbij blootstelling aan milieuaspecten binnen de wettelijke kaders blijft.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Uitvoeren van wettelijke milieutaken en een aantal niet- basistaken door de RUD Zuid-Limburg, op basis van het werkprogramma 2021.
- Aanpak overlast gevende bedrijven: naast de inzet van de RUD ZL blijven we als gemeente ook inzetten op overlast gevende bedrijven. Deze inzet varieert van handhaving van vergunningen (incl. brandveiligheid), het tot stand brengen van dialoog tussen bedrijven en omgeving tot en met herzien van de vergunning en/of de toegestane activiteiten in het bestemmingsplan.
- Maatregelen nemen in het kader van het Actieplan EU-Richtlijn Omgevingslawaaï, o.a. kijken naar een vrachtverbod op de doorgaande wegen en toepassing van geluid reducerend asfalt.

Specifiek in 2021:

- Continueren van de metingen luchtkwaliteit door de RUD ZL met hulp van de inwoners van de gemeente Voerendaal en komen tot afronding van het onderzoek.
- Voorbereiden van een saneringsplan voor gevels van B-lijst woningen. B-lijst woningen zijn woningen die in 1986 een geluidbelasting hadden tussen de 60 dB(A) en 65 dB(A)). De gemeente Voerendaal kent 82 B-lijst woningen, waarvan er 73 aan de Heerlerweg liggen, 2 aan de Hoolstraat 2 en 7 woningen aan de Bergseweg. Het project heeft als doel om een acceptabel binnenmilieu te creëren in de geluidgevoelige vertrekken van de betreffende woningen. De resultaten van het saneringsplan zullen mede als basis dienen voor de reconstructie van de Heerlerweg, als deelproject van het STRIP 2020-2025.
- Definitieve besluitvorming inzake de verhoging van de geluidswal aan de Valkenburgerweg.

Risico's

Overlast en milieurisico's hebben vaak een externe, niet te voorspellen, trigger. Hierdoor is er voortdurend een risico aanwezig dat er onvoorziene acties en middelen nodig zijn om risico's en overlast te beperken en/of op te heffen.

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Volksgezondheid en milieu							Bedragen x € 1.000
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Volksgezondheid	455	489	504	505	505	505	505
Riolering	1.259	1.222	1.222	1.393	1.422	1.520	1.679
Afval	1.140	1.060	1.060	1.091	1.092	1.093	1.094
Milieubeheer	143	156	184	210	206	206	206
Begraafplaatsen en crematoria	17	20	20	18	18	18	18
Totaal lasten:	3.014	2.947	2.990	3.217	3.243	3.342	3.502
Baten:							
Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0	0
Riolering	1.730	1.691	1.691	1.884	1.910	2.007	2.167
Afval	1.327	1.330	1.330	1.415	1.416	1.417	1.419
Milieubeheer	1	0	0	0	0	0	0
Begraafplaatsen en crematoria	23	19	19	17	17	17	17
Totaal baten:	3.081	3.040	3.040	3.316	3.343	3.441	3.603
Saldo programma	67	93	50	99	100	99	101

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s):	Wethouder P. Thomas Wethouder R. Braun
--	---

Volkshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Voldoende aanbod van woningen afgestemd op veranderende woonwensen en -eisen en de bevolkings- en huishoudensopbouw.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Participeren in het programma Wonen & Herstructurering van de stadsregio Parkstad Limburg.
- Uitvoeren geactualiseerde Starterslening via SVn.
- Uitvoeren LLB-subsidie (levensloopbestendig maken particuliere koopwoningen).
- Monitoren van indicatoren zoals leegstand, ontwikkeling bevolking en huishoudens als input voor de beleidsevaluatie en –ontwikkeling.
- Jaarlijks overeenkomen en monitoren prestatieafspraken Woningstichting Vanhier Wonen/Huurdersbelangenvereniging Voerendaal.

Specifiek in 2021:

- Voorbereiden (planologisch) en/of ontwikkelen van woningbouwplannen met name gericht op de ontwikkeling van levensloopbestendige woningen ten behoeve van ouderen, waardoor ook de doorstroming op de woningmarkt wordt gerealiseerd en er woningen vrij komen voor onder andere de starters. Het betreft de volgende locaties:
 - Raadhuisplein 3 Voerendaal;
 - Hoek Houtstraat / dr. Poelstraat Klimmen;
 - Open Club Klimmen;
 - Klein wonen (Tiny) Kunrade.Daarnaast begeleiden we positief en actief de binnen de kaders van de SVWZL en de lokale woonvisie passend geachte initiatieven van particulieren en marktpartijen.
- In regionaal verband:
 - verwerking van de resultaten van de evaluatie van de Structuurvisie Wonen Zuid- Limburg;
 - mede uitvoering van beleidsopgaven in het kader van onder meer Duurzaamheid, energietransmissie, klimaatadaptatie.

Risico's

De complexiteit van regelgeving, de veelheid aan onderzoeken en de daaruit voortvloeiende verplichtingen alsmede de juridische procedures en de beschikbare menskracht bepalen in wisselende hoedanigheid de haalbaarheid en doorlooptijd van zich aandienende plannen.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke fysieke leefomgeving van hoge kwaliteit, waarbij rekening wordt gehouden met individuele en algemene belangen, die onder meer betrekking hebben op stedenbouw, landschap, milieu, leefbaarheid en economie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Het actief participeren in het proces wanneer een bouwinitiatief wordt voorgelegd.
- Planologisch inpassen van passend geachte (ver-)bouw-initiatieven op basis van het vaststellen van bestemmingsplannen en/of het verstrekken van omgevingsvergunningen.
- De wettelijke bepalingen omtrent grondexploitatie worden toegepast, zodat gemeentelijke kosten op initiatiefnemers kunnen worden verhaald.

Specifiek in 2021:

- De Omgevingswet regelt alle zaken rond de fysieke leefomgeving en zal op 1 januari 2022 in werking treden. De volgende voorbereidingen zijn noodzakelijk: het aanpassen van het proces van omgevingsvergunningen, het ontsluiten van data en het aansluiten op de nieuwe landelijke digitale voorziening. De gemeente krijgt nieuwe taken op het gebied van bodembeheer, ook hiervoor zullen de nodige voorbereidingen moeten plaatsvinden. Daarnaast bereidt de regio Parkstad Limburg samen met de gemeenten een Regionaal Afstemmingskader voor dat de basis zal zijn voor de verschillende gemeentelijke Omgevingsvisies. Dit kader is de vervanging van de bestaande Structuurvisie van Parkstad uit 2009.
- Gelijktijdig met de Omgevingswet wordt de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) ingevoerd. Deze wet heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. De wet heeft gevolgen voor de werkwijze en de verantwoordelijkheden binnen het proces van het verlenen van omgevingsvergunningen.
- De nieuwe Welstands- en Monumentencommissie vervangt de Dorpsbouwmeester. De gemeente werkt samen in het welstandsrayon Landelijk Parkstad (gemeente Simpelveld, Beekdaalen en Voerendaal).
- Opstellen en implementeren van kwaliteitsbeleid, op grond waarvan van initiatiefnemers een (extra) bijdrage kan worden gevraagd voor een investering in de publieke leefomgeving.

Risico's

Er is nog steeds een bepaalde mate van onzekerheid over de kosten als gevolg van de invoering van de Omgevingswet. Zodra kosten aan de orde zijn en concreet te maken zijn, worden deze meegenomen in de p&c-cyclus. De kosten voor aansluiting op de provinciale VTH-applicatie zijn al eerder in de begroting verwerkt.

Wat willen we bereiken?

Gemeente Voerendaal in 2040 energieneutraal door inzet op energiebesparing en duurzame energieopwekking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Structureel:

- Continueren Zonnepanelenproject Parkstad.
- Ontwikkelen projecten t.b.v. verduurzaming, energiebesparing en energieopwekking.
- Energiecoöperatie: ondersteuning van initiatieven op het gebied van duurzaamheid.

Specifiek in 2021:

- Opstellen van de Regionale Energiestrategie Zuid Limburg (RESZL) als onderdeel van het definitieve bod RES 1.0 dat in de zomer 2021 aan de raden zal worden voorgelegd.
- Ontwikkelen Transitievisie Warmte en warmteplan voor de gemeente Voerendaal op wijk/buurt niveau (i.v.m. doel Nederland gasloos in 2050 en nieuwbouw gasloos vanaf 1 juli 2018).
- Palet loopt formeel in 2020 af. Er zijn dan nieuwe beleidsdocumenten zoals het RES en de Transitievisie warmte. Deze vormen de bouwstenen voor een "Palet 4.0". Het proces om dit verder vorm te geven zal in 2021 gestart worden.
- In 2021 zal ook binnen de regio Parkstad begonnen worden met een Klimaatadaptatieplan. De gevolgen van de klimaatverandering zoals droogte en hitte maar wateroverlast worden steeds zichtbaarder. Dit vereist aanpassingen in stedelijk en landelijk gebied.
- Inzetten op een duurzaamheidslesprogramma als integraal onderdeel van de lesprogramma's op onze basisscholen.
- Continueren en promoten WoonWijzerWinkel Parkstad gericht op verduurzaming van particuliere woningen.
- In 2020 wordt het onderzoek naar de mogelijkheden van de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed afgerond. In 2021 zullen de uitkomsten van dit onderzoek en de onderdelen van het vervolgtraject separaat aan de raad worden voorgelegd
- In de 2020 wordt een pilot gestart, als vervolgstap op de implementatie van de e-cars in de organisatie, om medegebruik van deze e-cars door inwoners van de gemeente Voerendaal mogelijk te maken. Deze pilot zal in 2021 geëvalueerd worden. Onderdeel van de pilot is de benodigde uitrol van de laadinfrastructuur.
- Duurzaamheidsfestival: we gaan in het voorjaar met ondernemers en bewoners een duurzaamheidsfestival organiseren met een diversiteit aan duurzaamheidsactiviteiten zoals een film, online drukwerk, promotie WoonWijzerWinkel, netwerk en events.
- Conform het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat zullen we het verleden van de Openbare Verlichting meenemen in de STRIP projecten. Aanvullend onderzoeken we of het vanuit financieel en duurzaamheidsoogpunt interessant is om de versnelling nog verder te stimuleren.

Risico's

De organisatie van het Duurzaamheidsfestival zal sterk onderhevig zijn aan de ontwikkelingen en mogelijke beperkingen van de Covid Pandemie. Indien noodzakelijk of wenselijk zullen we het programma aanpassen of er voor kiezen het gehele festival te verschuiven naar een later moment.

Wat mag het kosten?

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële impact van de onderdelen van dit programma. Op grond van de financiële verordening ex artikel 212 van de Gemeentewet is bepaald dat indien de financiële afwijking ten opzichte van de geraamde lasten van dit programma (hoofdtakveld) groter dreigt te worden dan 10% of € 50.000, het college vooraf toestemming (autorisatie) van de raad nodig heeft om bepaalde uitgaven te verrichten.

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing					Bedragen x € 1.000		
	Realisatie 2019	Raming 2020	Raming 2020 na wijziging	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Lasten:							
Ruimtelijke ordening	326	252	383	352	348	342	347
Grondexploitatie	0	0	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	1.118	575	635	560	561	545	544
Totaal lasten:	1.444	827	1.018	912	909	887	891
Baten:							
Ruimtelijke ordening	55	54	54	20	20	20	20
Grondexploitatie	0	0	0	0	0	0	0
Wonen en bouwen	634	165	219	151	81	81	81
Totaal baten:	689	219	273	171	101	101	101
Saldo programma	- 755	- 608	- 745	- 741	- 808	- 786	- 790

Voor een toelichting op de voornaamste mutaties t.o.v. de bijgestelde begroting 2020 wordt verwezen naar deel 4 (financiële begroting).

Financiële recapitulatie

Een totaaloverzicht van de voor de realisatie van de programma's benodigde middelen geeft het volgende beeld:

Begroting 2021 – 2024						Bedragen * 1.000
Programma's	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Bestuur en ondersteuning	1.805	163	-1.642	-1.992	-2.363	-2.566
Veiligheid	1.225	5	-1.220	-1.265	-1.309	-1.309
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.021	51	-1.970	-1.978	-2.027	-2.078
Economie	239	1	-238	-263	-264	-244
Onderwijs	917	158	-759	-792	-1.318	-965
Sport, cultuur en recreatie	2.762	210	-2.552	-2.414	-2.371	-2.364
Sociaal domein	10.744	1.996	-8.748	-8.570	-8.455	-8.408
Volksgesondheid en milieu	3.217	3.316	99	100	99	101
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	912	171	-741	-808	-786	-790
Subtotaal programma's	23.842	6.071	-17.771	-17.982	-18.794	-18.623
Algemene dekkingsmiddelen	125	20.902	20.777	21.216	21.508	21.751
Overhead	3.530	2	-3.528	-3.484	-3.420	-3.450
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	31	0	-31	-31	-31	-31
Saldo van baten en lasten	27.528	26.975	-553	-281	-737	-353
Mutaties reserves	0	512	512	324	794	403
Begrotingssaldi 2021 – 2024	27.528	27.487	- 41	43	57	50

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lokale heffingen:				
- OZB woningen	2.336.452	2.383.181	2.430.844	2.479.461
- OZB niet-woningen	520.379	530.787	541.402	552.230
- Hondenbelasting	71.000	71.000	71.000	71.000
- Toeristenbelasting	60.900	60.900	60.900	60.900
Algemene uitkering (inclusief integratie- en decentralisatie uitkeringen)	17.741.141	18.067.692	18.229.084	18.306.412
Dividend	154.890	154.890	154.890	154.890
Saldo financieringsfunctie	-26.509	29.513	103.363	211.339
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	20.858.253	21.297.963	21.591.483	21.836.232

Deel 3:

PARAGRAFEN

Paragrafen

De paragrafen gaan met name in op de middelen, die van belang zijn voor de bestuurskracht van de gemeente. De paragrafen geven inzicht in de interne organisatie en de maatregelen en het beleid dat daarbij wordt gehanteerd om de gemeentelijke taken en doelrealisatie te ondersteunen.

Achtereenvolgens zullen de volgende (grotendeels verplicht voorgeschreven) paragrafen de revue passeren:

- | | |
|---|--|
| • Bedrijfsvoering | gericht op de interne organisatie |
| • Grondbeleid | gericht op de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten |
| • Lokale heffingen | gericht op de gemeentelijke belastingen |
| • Onderhoud kapitaalgoederen | gericht op de gemeentelijke eigendommen |
| • Financiering | gericht op de financieringsmogelijkheden |
| • Verbonden Partijen | gericht op de gemeentelijke samenwerkingsverbanden |
| • Weerstandsvermogen & risicobeheersing | gericht op de financiële positie |
| • Open Club Klimmen | gericht op de realisatie van de Open Club Klimmen |

Paragraaf Bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Met deze beschrijving wordt inzichtelijk op welke wijze doelmatig, doeltreffend en klantgericht wordt gewerkt aan de uitvoering van de programma's.

Bedrijfsvoering is de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van onze gemeente te realiseren. Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitoefenen van ons beleid, de dienstverlening aan burgers en de uitvoering van projecten. De kwaliteit van de uitvoering van de programma's is in grote mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Deze paragraaf bevat informatie over de belangrijkste aspecten van bedrijfsvoering binnen onze gemeente:

- Personeel en Organisatie
- Informatiemanagement
- Juridische zaken
- Financiën en Control

Personeel en Organisatie

Organisatie ontwikkeling

In 2020 hebben diverse veranderingen plaatsgevonden in de organisatie: het beëindigen van de intensieve samenwerking met Simpelveld, de wisselingen binnen het management en de situatie als gevolg van Covid-19. Vanaf de zomer 2020 is een proces gestart om te komen tot een organisatieperspectief voor de komende 2 à 3 jaar.

De basis voor de ontwikkeling van gemeentelijke organisatie is de bestuurlijke koers van de gemeente Voerendaal: de concrete doelen die het bestuur wil realiseren en de positie die het bestuur wenst in te nemen, zowel in de regio als in de lokale gemeenschap. Uiteraard passend binnen de trends en ontwikkelingen van deze tijd. Ook het management heeft een aantal aandachtspunten benoemd, die de komende jaren worden opgepakt. Denk daarbij aan onderwerpen als dienstverlening, bereikbaarheid, diverse p-zaken (waarderingsbeleid, werkplekconcept, opleidingsplan), hoe werken wij (intern/extern) samen, projectmatig werken, digitaal procesgericht werken, datagedreven werken, meervoudig datagebruik, duurzaamheid, verbeterpunten p&c cyclus, proces bestuurlijke besluitvorming, invulling intern consulentenschap en veranderingen als gevolg van de Omgevingswet. Dit geheel aan ontwikkelingen wordt verwerkt in het organisatieperspectief.

Informatiemanagement

Visie op inrichting informatiemanagement

In 2019 is aan de Visie op inrichting informatiemanagement in samenwerking met Simpelveld, die in het tweede kwartaal van 2019 is vastgesteld en uitgewerkt in een implementatieplan. Dit plan zal in 2021 verder en al dan niet in aangepaste vorm afgestemd worden op de nieuwe organisatie van Voerendaal.

Een belangrijk aspect van dit plan is de inrichting van een kwaliteitssysteem als integraal onderdeel van de PDCA-cyclus op grond waarvan gerichte acties en maatregelen worden genomen ten aanzien van informatie en archiefbeheer. De organisatie moet kunnen aantonen waar verantwoordelijkheden zijn belegd, hoe taken dienen te worden uitgevoerd om een vooraf bepaalde kwaliteit te kunnen bereiken en hoe de interne toetsing en evaluatie plaatsvindt.

Informatiebeveiliging en Privacy

In 2021 wordt wederom verantwoording afgelegd over het gevoerde informatiebeveiligingsbeleid middels de ENSIA verantwoordingssystematiek. De Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) is per 1 januari 2020 vervangen door de BIO, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid. Om invulling te geven aan de vernieuwde normen uit de BIO is een nieuw informatiebeveiligingsbeleid opgesteld. Met behulp van een ISMS (Information Security Management System) worden de normen in de organisatie periodiek getoetst (PDCA-cyclus), om zodoende de informatiebeveiliging van de gemeente verder te verbeteren.

Juridische zaken

De werkzaamheden bestrijken een breed terrein. Het betreft onder meer het afwikkelen van bezwaarschriften, pre-mediation, contractenbeheer, interne advisering over taken die het primaire proces overstijgen (Algemene Wet Bestuursrecht, Wet Openbaarheid van Bestuur, verordeningenbeheer), gebruik van kennissystemen en privaatrechtelijke aangelegenheden.

Integrale juridische kwaliteitszorg c.q. het verbeteren van de juridische kwaliteit wordt zoveel mogelijk in lopende processen opgepakt.

Ten behoeve van de behandeling van bezwaarschriften van zowel de gemeente Voerendaal als de gemeente Simpelveld functioneert sinds 1 januari 2019 een gezamenlijke externe bezwaarschriftencommissie.

Onderstaand een overzicht van de ingediende bezwaarschriften van de afgelopen jaren:

	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020 (tot 1 augustus)</u>
Totaal ingediend	54	85	46	33	20
– Niet-ontvankelijk	4	2	4	1	3
– Gegrond	1	0	1	2	-
– Ongegrond	16	28	32	25	5
– Ingetrokken	31	53	6	5	9
– Doorgestuurd	2	2	2	0	2
– Nog in behandeling	0	0	1	0	1

Het aantal bezwaarschriften wisselt nogal in de afgelopen jaren. Vaak zijn specifieke projecten of activiteiten in een jaar verantwoordelijk voor een hausse aan bezwaarschriften. Zo leidde bijvoorbeeld in 2017 de huisvesting van statushouders op de hoek Tenelenweg/Clermontstraat tot een groter aantal bezwaarschriften. In 2021 worden geen ontwikkelingen voorzien waarvan op voorhand duidelijk is dat deze leiden tot een toename van het aantal bezwaarschriften.

Financiën en Control

Ons handelen is erop gericht om onze financiële huishouding gezond te houden. Juist in tijden waarin het financieel economisch onzeker is, is het belangrijk de basis op orde te hebben.

Uit het door de provincie in 2020 uitgevoerde verdiepingsonderzoek is gebleken dat deze basis tot op heden voldoende tot goed is.

In de voorliggende begroting zijn de aandachtspunten / verplichtingen uit de begrotingsbrief 2021 van de Provincie verwerkt.

Toerekening van kosten

Conform het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden) worden kosten zoveel mogelijk toegerekend aan de afzonderlijke taakvelden. De resterende kosten welke niet direct zijn toe te rekenen aan de afzonderlijke taakvelden zijn verantwoord op het taakveld "overhead".

Meerjarig financieel overzicht kosten overhead

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Niet direct aan taakvelden toe te rekenen salariskosten	2.036.005	2.036.005	2.036.005	2.036.005
Huisvesting gemeentehuis	222.460	221.922	221.409	220.871
Informatievoorziening & automatisering	704.218	688.851	625.710	633.063
Informatiebeveiliging & privacy	10.500	10.500	10.500	13.000
Facilitaire zaken	96.231	95.789	94.516	94.403
Documentaire informatievoorziening	98.600	86.100	82.600	98.100
Overige personeelskosten	227.025	222.025	227.025	222.025
Abonnementen en boekwerken	4.250	4.250	4.250	4.250
Ondernemingsraad	3.300	3.300	3.300	3.300

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Verzekeringen	39.090	39.090	39.090	39.090
Voorlichting en communicatie	53.800	53.800	53.800	53.800
Burgeronderzoeken	10.500	500	500	10.500
Mobiliteit e-cars en e-bikes	21.582	21.582	21.582	21.582
Totaal raming overhead	3.527.561	3.483.714	3.420.287	3.449.989

Rechtmatigheidsverantwoording

De wetgeving omtrent de rechtmatigheidsverantwoording zal worden aangepast. Bij de aanpassing van de wetgeving gaat het onder meer om een aanpassing van de Gemeentewet en Provinciewet, maar ook om lagere regelgeving, zoals het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO). Met deze verandering beoogt de wetgever dat de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid bij het college komt te liggen. Hierdoor krijgt het gesprek tussen college en gemeenteraad over de rechtmatigheid en de kwaliteit van het onderliggende systeem van sturing en beheersing nadrukkelijker de aandacht in het debat.

Dit betekent dat met ingang van het verslagjaar 2021 het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording zal moeten afgeven. Hiermee legt het college aan de gemeenteraad expliciet verantwoording af over de financiële rechtmatigheid van alle transacties die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is de eerste stap in de ontwikkeling van de op termijn door het college af te geven in control statement over beleid en bedrijfsvoering.

Met de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording wijzigt ook de controle(verklaring) van de accountant. Deze beperkt zich tot de getrouwheid van de jaarrekening inclusief de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Ter voorbereiding op de in het jaarverslag 2021 verplichte expliciete rechtmatigheidsverantwoording wordt voor de interne organisatie een Plan van Aanpak (implementatieplan) opgesteld dat inzicht biedt in wat deze rechtmatigheidsverantwoording, "het in control statement" en alles wat erbij hoort betekent voor de organisatie. Dit zal in samenwerking met onze accountant worden opgepakt. Tot dusver is het College en de auditcommissie geïnformeerd middels een presentatie over de invoering en inhoud van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het borgen van de kwaliteit van sturing en beheersing in de organisatie vraagt ook om (door)ontwikkeling van de control- en auditfunctie tot een volwaardige professionele functie die voldoet aan de geldende standaarden. Met deze (door)ontwikkeling én de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording / neemt de afhankelijkheid van de externe accountant af. De auditfunctie beoordeelt jaarlijks, op basis van een door het college vast te stellen auditplan, de kwaliteit van sturing en beheersing binnen de organisatie en rapporteert de bevindingen met een interne management letter aan directie en college.

Paragraaf Grondbeleid

1. Wat is ons uitgangspunt?

Duidelijke kaders scheppen voor de aan- en verkoop, de verpachting en het in gebruik geven van gronden teneinde een solide basis te creëren voor vastgoedontwikkelingen en ontwikkelingen op het gebied van openbare ruimte en infrastructuur. De huidige grondnota geldt daarbij nog steeds als een document dat richting en houvast biedt en in de praktijk voldoende toegesneden blijkt op de actualiteit. Er bestaat vooralsnog dan ook geen dringende noodzaak tot een grondige herziening van dit document.

In het vigerende grondbeleid is primair gekozen voor het hanteren van een passief (faciliterend) grondbeleid bij niet-strategische inbreidingsgebieden, uitbreidingsgebieden en herstructureringsgebieden. Bij strategische inbreidings-, uitbreidingsgebieden en herstructureringslocaties wordt daarentegen een actieve gemeentelijke rol op het gebied van grondverwerving overwogen. Indien bij actief grondbeleid grote bedragen gemoeid zijn en/of aanzienlijke risico's gelopen worden, wordt de gemeenteraad betrokken bij het proces. Als de gemeente kiest voor een actieve rol bij de verwerving van gronden wordt in eerste instantie ingezet op minnelijke grondverwerving. Verder wordt per casus waar actief grondbeleid wordt toegepast beoordeeld of er een voorkeursrecht wordt gevestigd en/of er een onteigeningsprocedure wordt opgestart.

Ten aanzien van het verkopen van gronden kiest de gemeente Voerendaal in beginsel voor een restrictief passief verkoopbeleid. Na vervaardiging van de 'strategische grondenkaart' vormt deze kaart de basis om te bepalen of al dan niet meegewerkt wordt aan grondverkoop. Daarnaast kan overwogen worden om gronden die geen strategische waarde hebben actief te verkopen. Indien de gemeente af te stoten bouwgrond in eigendom heeft, zal eveneens een actief verkoopbeleid gevolgd worden.

Voor wat betreft het vestigen van zakelijke rechten, in gebruik geven, verhuren en verpachten van gronden voert de gemeente een terughoudend beleid. Daar waar mogelijk en wenselijk gaat de voorkeur uit naar verkoop, boven het vestigen van zakelijke rechten, in gebruik geven of verhuren en verpachten van gronden.

In 2017 is gestart met het inventariseren van oneigenlijk grondgebruik. Uitgangspunt daarbij is dat de strategische gronden actief worden terug verworven en niet-strategische gronden in aanmerking kunnen komen voor overdracht. De agenda van (infrastructurele) onderhouds- en herstructureringsprojecten bepaalt ook de volgorde waarin de (deel-)percelen die oneigenlijk in gebruik zijn worden beoordeeld en vastgelegd.

2. Wat zijn onze aandachtsgebieden?

Structureel is er een viertal aandachtsgebieden:

a. Verkoop van grond.

De gemeente hanteert in beginsel een restrictief passief verkoopbeleid. Voor gronden zonder strategische waarde wordt evenwel een actief verkoopbeleid gevolgd.

b. Aankoop van grond.

Enkel bij strategische inbreidings-, uitbreidings- en herstructureringsgebieden geldt een actief grondbeleid.

c. Verhuren en verpachten van grond.

De gemeente houdt vast aan een terughoudend beleid inzake het vestigen van zakelijke rechten, verhuren en verpachten waarbij -indien mogelijk en wenselijk- de voorkeur uitgaat naar verkoop.

d. In gebruik geven van grond.

Controle op oneigenlijk gebruik van gemeentegrond vormt een vast onderdeel in de voorbereiding op (infrastructurele) onderhouds- en herstructureringswerkzaamheden. Bij constatering van oneigenlijk gebruik zal per (deel-)perceel de wenselijkheid en geschiktheid van de ingebruikname beoordeeld worden en zo nodig in een overeenkomst vastgelegd worden.

3. Risico's, reserves en winstneming

Grondbeleid kan een grote financiële impact hebben. De eventuele baten maar ook financiële risico's zijn van invloed op de algemene financiële positie van de gemeente. Risico's kunnen worden gelopen onder meer ten gevolge van of vloeien voort uit:

- veranderende marktomstandigheden;
- conjuncturele ontwikkelingen en renterisico's;
- het niet of niet tijdig kunnen verwerven van grond in uitbreidingslocaties;
- milieurisico's (bodemverontreiniging);
- planologische en overige juridische knelpunten;
- onvoorziene afwijkingen in financiële dan wel in tijdtechnische zin ten opzichte van de exploitatieberekening.

De gemeente Voerendaal streeft er naar dat de exploitaties over het te voeren grondbeleid tenminste kostendekkend zijn. Grondbeleid is niet bedoeld voor het vullen van begrotingstechnische gaten op andere terreinen dan exploitaties (dit zou namelijk een kwetsbare afhankelijkheid inhouden). Dat wil zeggen dat over een periode van enkele jaren de te maken kosten in balans zijn met de opbrengsten. Naast het feit dat er geen rentetoerekening plaats vindt op gronden en wordt afgezien van het toerekenen van uren aan de grondexploitatie worden twee uitgangspunten gehanteerd:

a. in financiële zin wordt uitgegaan van het realiseren van minimaal sluitende exploitaties

Bij planontwikkelingen en exploitatieberekeningen wordt getracht de risico's zoveel mogelijk te minimaliseren. Desalniettemin zal de gemeente Voerendaal moeten blijven investeren in het behouden van een aantrekkelijk woonklimaat. De financieel-economische crisis en daaruit voortkomende woningmarktproblemen, de demografische transitie, de provinciale woonverordening alsmede het grote aandeel particulier woningbezit binnen de gemeente vragen meer dan eens om een continue en samenhangende actieve sturing en regierol van de gemeente, maar maakt dit ook des te moeilijker vanuit grondbeleid.

b. in juridische zin worden bij nieuwe grondexploitaties overeenkomsten met de initiatiefnemers afgesloten, de zgn. anterieure overeenkomsten, waarbij gemeentelijke belangen afgedekt zijn.

Het gaat hierbij met name om de realisatie van een op het gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid afgestemd woningbouwprogramma, kwaliteitsgaranties voor de infrastructuur, vergoedingen voor ambtelijke inspanningen en bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen. Planologische risico's in de vorm van planschade worden doorgaans ten laste van de ontwikkelende partij neergelegd.

4. Lopende (bouw)grondexploitaties inclusief resultaatverwachting

Onderstaand volgt een opsomming van de onderhanden zijnde projecten van de gemeente Voerendaal, waarin de gemeente een grondpositie heeft.

In 2021 is bijzondere aandacht voor:

- a. Herontwikkeling percelen Lindelauffer gewande 54-60. De percelen zullen worden verkocht als bedrijfskavel(s).
- b. Hoek Houstraat - Dr. Poelsstraat. De planvorming voor woningbouw is samen met de Woningstichting Voerendaal opgepakt. Een eventueel positief resultaat zal worden toegevoegd aan de reserve Ruimtelijke ontwikkelingen.
- c. Locatie Raadhuisplein 3. De locatie zal worden verkocht als woningbouwlocatie. Een eventuele netto opbrengst zal toegevoegd worden aan de reserve Ruimtelijke ontwikkelingen.
- d. Project realisatie 15 tijdelijke huurwoningen "tiny houses" aan het O.L.V. plein. Dit project is nog in een voorbereidende fase.
- e. Ontwikkeling locatie gymzaal Ubachsberg. Dit is een potentiële woningbouwlocatie; het project is nog in een verkennend stadium.

Initiatieven van derden:

- f. Zorgwoningen Klimmenderstraat 44-46.
- g. Overheek fase IV.

Bijzonderheden:

In 2020 heeft de gemeente het perceel aan de Bersgeweg 109 in eigendom gekregen. De herontwikkeling hiervan is momenteel nog niet geprogrammeerd.

5. Risico's, reserves en winstneming

De gemeente Voerendaal streeft er naar dat de exploitaties over het te voeren grondbeleid tenminste kostendekkend zijn. Voorts geldt dat er geen rentetoerekening plaats vindt op gronden. Naast deze financiële uitgangspunten worden middels anterieure overeenkomsten ook de juridische gemeentelijke belangen en risico's afgedekt. Het gaat hierbij met name om kwaliteitsgaranties voor de infrastructuur, vergoedingen voor ambtelijke inspanningen en bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen. Planologische risico's in de vorm van planschade worden ten laste van de ontwikkelende partij neergelegd.

Paragraaf Lokale heffingen

1. Inhoud paragraaf

Deze paragraaf heeft betrekking op zowel heffingen waarvan de besteding is gebonden aan een bepaalde specifieke taak van de gemeente en waarvan de besteding ongebonden is.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van:

- rechtsgronden van gemeentelijke belastingen;
- beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- de gehanteerde tarieven en geraamde opbrengsten 2021;
- ontwikkeling van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- in de begroting opgenomen tarieven lokale heffingen 2021-2024.

2. Beleidskaders

Rechtsgronden Lokale heffingen

De lokale heffingen worden geheven op grond van onderstaande verordeningen en op basis van de vermelde heffingsgrondslagen.

I. Ongebonden heffingen

Soort heffing	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Onroerende zaakbelastingen	12 december 2019	Tarief is een percentage van de vastgestelde WOZ-waarde
Toeristenbelasting	12 december 2019	Per persoon per overnachting
Hondenbelasting	12 december 2019	Aantal honden, tarief is progressief

II. Gebonden heffingen

Soort heffing	Datum verordening	Heffingsgrondslag
Rioolheffing	12 december 2019	Vast tarief per perceel
Afvalstoffenheffing	12 december 2019	Vast tarief per perceel. Daarnaast aanslag voor het aantal ledigingen (volume-frequentie).
Marktgeld	12 december 2019	Los tarief per m2/dag of vast tarief per m2/jaar
Leges	12 december 2019	Diverse tarieven opgenomen in aparte tarieventabel
Lijkbezorgingsrecht	12 december 2019	Diverse tarieven opgenomen in aparte tarieventabel

Gemeentelijk beleid lokale heffingen

Om een sluitende begroting te kunnen presenteren wordt het volgende stramien voor het gemeentelijk dekkingsplan gehanteerd:

- Ombuigingen en beperkingen van beleid;
- Kostendekkend maken van tarieven (afvalstoffenheffing, rioolheffing);
- Incidentele inzet van reserves;
- Belastingverhogende maatregelen, waarbij de tarieven voor de burger zo laag mogelijk moeten worden gehouden.

I. Ongebonden heffingen

Onroerende zaakbelastingen (ozb)

Belastingverhogende maatregelen zijn dus één van de middelen om een sluitende begroting te presenteren. Om dit te kunnen realiseren is er onder andere voor gekozen om conform de vorige meerjarenraming

- de ozb voor woningen in 2021 met 3%, en in 2022 en volgende jaren met 2% te verhogen;
- de ozb voor niet-woningen in 2021 en volgende jaren telkens met 2% te verhogen.

Rekening houdende met bovenstaande en uitgaande van gelijkblijvende WOZ-waarden levert dit onderstaande tariefmutaties voor 2021 en volgende jaren op:

Belastingsoort	Tarief 2020	Tarief 2021	Tarief 2022	Tarief 2023	Tarief 2024
Eigenaar woningen	0,158430%	0,163183%	0,166447%	0,169775%	0,173171%
Eigenaar niet-woningen	0,274000%	0,279480%	0,285070%	0,290771%	0,296586%
Gebruiker niet-woningen	0,204300%	0,208386%	0,212554%	0,216805%	0,221141%

Verdere uitwerking en toelichting op deze opbrengsten treft u aan onder programma bestuur en ondersteuning.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt gezien als ongebonden heffing en dus net zoals de OZB aangemerkt als algemeen dekkingsmiddel. In 2019 hebben ruim 44.000 overnachtingen plaatsgevonden. Hiermee zet zich de trend voort dat vanaf 2015 het aantal overnachtingen jaarlijks met 4000 à 5000 toeneemt. Als gevolg hiervan is het begrote aantal overnachtingen voor 2021 en jaren verhoogd van 34.000 naar 42.000. In 2021 zal het tarief € 1,45 bedragen.

Verdere uitwerking en toelichting op deze opbrengsten treft u aan onder programma Economie.

Hondenbelasting

De hondenbelasting is juridisch gezien een algemene belasting, waarvan de opbrengst ten goede komt aan de algemene middelen. De laatste jaren schommelt het aantal honden rond de 1.250 met daarbij zichtbare mutaties ten tijde van controles door de BsGW. De hondenbelasting is de afgelopen jaren niet verhoogd en blijft ook in 2021 onveranderd.

Verdere uitwerking en toelichting op deze opbrengsten treft u aan onder programma bestuur en ondersteuning.

II. Gebonden heffingen

Voor wat betreft rioolheffing en afvalstoffenheffing worden in de gemeente Voerendaal 100% kostendekkende tarieven nagestreefd. Dit betekent dat alle kosten die gemaakt worden voor het afvoeren/verwerken van het afval en de kosten i.v.m. het onderhoud aan en de aanleg van riolering volledig op de burgers wordt doorbelast. Om fluctuaties in het rioolheffingstarief te voorkomen wordt er gebruik gemaakt van een egalisatievoorziening rioolheffing.

Afvalstoffenheffing

In 2021 blijven de tarieven voor het lediging van GFT- en restafval containers ongewijzigd. Het apart inzamelen van zakken met PMD-afval blijft ook in 2021 1 x per 2 weken plaatsvinden terwijl het (in 2018 ingevoerde) 1 x per 4 weken ledigen van restafvalcontainers ook gehandhaafd blijft. Onderstaand de ledigingstarieven voor 2021:

140 resp. 240 liter container GFT-afval	€ 1,50 resp. € 2,00 per aanbidding
140 resp. 240 liter container restafval	€ 6,45 resp. € 8,75 per aanbidding
afvalzak (inzamelsysteem of gekenmerkte huisvuilzak)	€ 1,60 per aanbidding

Voor wat betreft het vaststellen van het vaste deel is iedere gemeente autonoom. Hiermee kunnen de kosten van Rd4 (behoudens de kosten voor de verwerking van rest- en gft-afval) en diverse (interne) gemeentelijke kosten verrekend worden. Bij vaste kosten moet gedacht worden aan kosten van de reinigingsdienst Rd4 zoals wagenpark, loonkosten, onderhoud en administratieve kosten, maar ook de kosten van de gemeente zelf (personeel, veegkosten, software etc.). Uit onderzoek blijkt dat de meeste Rd4 gemeenten kiezen voor één vast tarief. Het tarief voor 2021 stijgt van € 166,50 naar € 178,01.

Meer detail info over afvalinzameling treft u aan in programma Volksgezondheid en Milieu.

Rioolheffing

De ramingen betreffende kosten van instandhouding van riolen en rioolgemalen zijn gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). De tarieven rioolheffing worden bepaald a.d.h.v. rioolkostendekkingsplan, waarbij toevoeging dan wel onttrekking aan de egalisatievoorziening riolering plaatsvindt bij een batig c.q. nadelig exploitatiesaldo.

In de voorliggende meerjarenbegroting bedraagt het tarief voor de jaren 2021 en 2022 jaarlijks € 295,00. Vanaf 2023 bedraagt het tarief € 345,00.

Marktgelden

Marktgelden dienen om de kosten van de markt te dekken. Tarieven worden zowel geheven voor losse standplaatsen alsook voor vast aangewezen plaatsen. Voor 2021 worden de tarieven niet verhoogd.

Leges

De leges dienen om de kosten van de verleende diensten te dekken. In 2021 worden de legestarieven niet verhoogd met uitzondering van enkele incidentele leges welke worden aangepast tot gemiddelde tariefhoogtes van omliggende gemeenten of tot kostendekkendheid.

Lijkbezorgingsrecht

Op de gemeentelijke begraafplaats aan het Kerkplein in Voerendaal bestaat de mogelijkheid om begraven of bijgezet te worden. De kosten voor het begraven/bijzetten en de onderhoudskosten van de algemene begraafplaats worden middels maximaal kostendekkende leges in rekening gebracht. De huidige tarieven worden voor 2021 niet verhoogd. Met ingang van 2021 zullen ook leges verschuldigd zijn voor het ruimen van een graf.

3. Gehanteerde tarieven en geraamde opbrengsten 2021

Raming belasting- en legesopbrengsten 2021					
Belastingsoort					Totaal
Onroerende zaakbelasting	WOZ-waarde	Aantal	Tarief in %	Netto opbrengst	
Eigenaar-woning	1.431.800.000		0,163183	€ 2.336.000	
Eigenaar-niet woning	117.300.000		0,279480	€ 328.000	
Gebruiker-niet woning	92.400.000		0,208386	€ 192.000	
					€ 2.856.000
Toeristenbelasting					
Overnachtingen		42.000	€ 1,45		€ 61.000
Hondenbelasting					
Aantal honden	1e hond		€ 53,76		
	2e hond		€ 66,12		
	3e hond		€ 78,60		
	4e hond		€ 90,96		
	5e hond		€ 103,44		
	Kennel		€ 394,32		
Totaal aantal honden (juli 2020)		1.250			€ 71.000
Rioolheffing					
Rioolplichtige percelen		5.800	€ 295,00		€ 1.711.000
Afvalstoffenheffing					
Afvalplichtige percelen		5.600	€ 178,01	€ 996.000	
Aantal ledigingen:					
140 liter container restafval		12.000	€ 6,45	€ 77.000	
240 liter container restafval		25.000	€ 8,75	€ 219.000	
140 liter container GFT-afval		23.000	€ 1,50	€ 35.000	
240 liter container GFT-afval		35.000	€ 2,00	€ 70.000	
60 liter (huisvuilzak)		11.000	€ 1,60	€ 18.000	
					€ 1.415.000
Lijkbezorgingsrechten					
Begraving persoon		3	€ 1.959,70	€ 6.000	
Bijbegraving persoon		5	€ 1.002,00	€ 5.000	
Verlenging grafhuur		15	€ 198,40	€ 3.000	
Bijzetting urnenmuur		3	€ 1.102,55	€ 3.000	
					€ 17.000
Legesopbrengst					
Bouw- en woningtoezicht				€ 132.000	
Secretarieleges(publieksbalie)				€ 140.000	
Leges bestemmingsplannen				€ 20.000	
					€ 292.000
Totale opbrengsten gemeentelijke heffingen en leges 2021					€ 6.423.000

4. Meerjarige doorkijk in belangrijkste belastingtarieven en –opbrengsten (periode 2020-2024)

Belastingtarieven per eenheid					
Belastingsoort	2020	2021	2022	2023	2024
OZB					
Tarief Woning (eigenaar)	0,158430%	0,163183%	0,166447%	0,169775%	0,173171%
<i>Stijging OZBE woning t.o.v. jaar (n-1)</i>		3%	2%	2%	2%
Tarief Niet-woning (eigenaar)	0,274000%	0,279480%	0,285070%	0,290771%	0,296586%
<i>Stijging OZBE niet-woning t.o.v. jaar (n-1)</i>		2%	2%	2%	2%
Tarief Niet-woning (gebruiker)	0,204300%	0,208386%	0,212554%	0,216805%	0,221141%
<i>Stijging OZBG niet-woning t.o.v. jaar (n-1)</i>		2%	2%	2%	2%
Begrote opbrengst (x € 1.000)	€ 2.856	€ 2.914	€ 2.972	€ 3.032	€ 3.092
Rioolheffing					
Vastrecht per perceel	€ 295	€ 295	€ 295	€ 345	€ 345
Begrote opbrengst in (x € 1.000)	€ 1.711	€ 1.711	€ 1.711	€ 2.001	€ 2.001
Afvalstoffenheffing					
Vastrecht per perceel	€ 167	€ 178	€ 178	€ 179	€ 179
Begrote opbrengst in (x € 1.000)	€ 1.330	€ 1.415	€ 1.416	€ 1.417	€ 1.418
Toeristenbelasting					
Aantal overnachtingen	34.000	42.000	42.000	42.000	42.000
Begrote opbrengst in (x € 1.000)	€ 37.000	€ 61.000	€ 61.000	€ 61.000	€ 61.000
Hondenbelasting					
Aantal honden	1250	1250	1250	1250	1250
Begrote opbrengst in (x € 1.000)	€ 71.000	€ 71.000	€ 71.000	€ 71.000	€ 71.000
Lijkbezorgingsrechten					
Aantal (bij)begravingen en bijzettingen	13	11	11	11	11
Begrote opbrengst in (x € 1.000)	€ 16.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Legesopbrengsten					
Bouw- en woningtoezicht	€ 132.000	€ 132.000	€ 62.000	€ 62.000	€ 62.000
Secretarieleges(publieksbalie)	€145.000	€ 140.000	€ 128.000	€ 128.000	€ 124.000
Leges bestemmingsplannen	€ 20.000	€20.000	€20.000	€ 20.000	€ 20.000

5. Kostenonderbouwing gebonden heffingen

Berekening kostendekkendheid tarieven Riolen

Kosten taakveld(en), incl. rente	1.210.024
Inkomsten taakvelden, excl. Heffing	0
Netto kosten taakvelden	1.210.024
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. rente	216.965
Salariskosten	359.040
BTW	91.154
Totale kosten	1.877.183
Opbrengst heffingen	1.711.000
Inzet egaliseringsreserve riolen	166.183
Dekkingspercentage	100%

De rioolheffing is gebaseerd op een meerjarig kostendekkingsplan. Tekorten c.q. overschotten in enig jaar worden gecompenseerd door een aanwending c.q. toevoeging aan de egaliseringsvoorziening riolen. Op basis hiervan is sprake van 100% kostendekkendheid.

Toe te rekenen overhead is berekend op basis van procentuele verdeling aantal rechtstreeks toegerekende FTE afgezet tegen het totaal aantal FTE van de gemeente.

Berekening kostendekkendheid tarieven inzameling huishoudelijk afval

Kosten taakveld(en), incl. rente	1.176.111
Inkomsten taakvelden, excl. Heffing	0
Netto kosten taakvelden	1.176.111
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. rente	13.800
BTW	225.217
Totale kosten	1.415.128
Opbrengst heffingen	1.415.128
Dekkingspercentage	100%

Toe te rekenen overhead is berekend op basis van procentuele verdeling aantal rechtstreeks toegerekende FTE afgezet tegen het totaal aantal FTE van de gemeente.

Berekening kostendekkendheid tarieven Burgerzaken

Kosten, incl. rente	
- Gemeentelijke bevolkingsadministratie	17.194
- Burgerlijke stand	850
- Reisdocumenten	14.517
- Rijbewijzen	23.030
- Aan taakveld "burgerzaken" rechtstreeks toegerekende salariskosten	193.950
- Omgevingsvergunningen	11.000
- Aan taakveld "wonen en bouwen" rechtstreeks toegerekende salariskosten	355.545
- Bestemmingsplannen	5.800
- Aan taakveld "ruimtelijke ordening" rechtstreeks toegerekende salariskosten	237.360
- Overige leges	6.815
Inkomsten, excl. heffingen	
- Gemeentelijke bevolkingsadministratie	0
- Burgerlijke stand	0

- Reisdocumenten	0
- Rijbewijzen	0
- Omgevingsvergunningen	0
- Overige leges	0
Netto kosten taakvelden	866.061
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. rente	
BTW	
Totale kosten	
Opbrengst heffingen	290.589
Dekkingspercentage	34%

Omdat het dekkingspercentage bij tarieven burgerzaken al ruim beneden de 100% ligt is verdere toerekening van overhead en BTW achterwege gelaten.

6. Ontwikkeling van de totale lastendruk

Vergelijking lastendruk omliggende gemeenten

Bij de bepaling van de lastendruk van de gemeente Voerendaal is uitgegaan van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 235.000 (bron: CBS). Aangaande de variabele afvalstoffenheffing is uitgegaan van een gemiddeld huishouden met een ledigingsaanbod van 10 kleine containers restafval en 8 kleine containers groenafval op jaarbasis.

Ontwikkeling lokale lastendruk (mph) Voerendaal 2020-2024					
Soort belasting	2020	2021	2022	2023	2024
OZB-eigenaar	€ 372	€ 383	€ 391	€ 399	€ 407
Afvalstoffenheffing	€ 244	€ 255	€ 255	€ 255	€ 255
Rioolheffing	€ 295	€ 295	€ 295	€ 345	€ 345
Totaal	€ 911	€ 933	€ 941	€ 999	€ 1007
Relatieve wijziging t.o.v. 2020	100%	102%*	103%*	110%*	111%*

* De stijging van de lastendruk vanaf 2023 is het gevolg van de verhoging van de rioolheffing zoals aangegeven onder "2. Beleidskaders".

Als vergelijking van de lokale lasten met verschillende omliggende gemeenten is de lastendruk in de gemeente Voerendaal naast de tarieven van de omliggende gemeenten gezet zoals deze in de "Coelo Atlas lokale lasten 2020" zijn opgenomen. Opgemerkt dient te worden dat Coelo in afwijking van eerdergenoemd ledigingsaanbod een afwijkende CBS-bron hanteert waarbij een gemiddeld aanbod van rest- en gft-afval per inwoner geldt.

Vergelijking gemeentelijke belastingdruk		
Gemeente	Eenpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden
Voerendaal	€ 916	€ 967
Beekdaelen / Onderbanken	€ 816	€ 858
Beekdaelen / Nuth	€ 695	€ 966
Simpelveld	€ 848	€ 884
Beekdaelen / Schinnen	€ 868	€ 909
Gulpen-Wittem	€ 765	€ 860
Vaals	€ 691	€ 790
Valkenburg aan de Geul	€ 625	€ 871

7. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

In de gemeente Voerendaal kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor de variabele afvalstoffenheffing geldt per jaar een gemaximeerd kwijtscheldingsbedrag. Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleend. Beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken vindt plaats op basis van de Leidraad Invordering Gemeentelijke belastingen, welke is vastgesteld op 13-11-2012. In afwijking met de landelijke Leidraad geldt dat de gemeente Voerendaal een kwijtscheldingsnorm hanteert van 100% (landelijke norm is 90%) van de bijstandsuitkering, waardoor meer burgers voor kwijtschelding in aanmerking komen. In de praktijk betekent dit dat iedere burger met een inkomen op bijstandsniveau kwijtschelding ontvangt, mits hij geen vermogen heeft. Onder vermogen wordt verstaan spaargeld/auto/huis enz.

De afgelopen jaren zijn de navolgende bedragen aan kwijtschelding verleend:

Verslagjaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (tm jun)
Verleende kwijtschelding	€ 82.000	€ 72.000	€ 88.000	€ 86.000	€ 93.000	€ 68.000

Per belastingjaar zijn de navolgende aantallen verzoekschriften om kwijtschelding toegekend:

Belastingjaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (tm jun)
Toegekende verzoekschriften	380	342	349	359	358	158

De bedragen en aantallen in bovenstaande 2 tabellen hebben geen direct verband omdat in een bepaald verslagjaar ook kwijtschelding kan worden aangevraagd over een voorafgaand belastingjaar.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Inhoud paragraaf

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn de fysieke zaken die de gemeente nodig heeft om goederen en diensten aan haar burgers te kunnen leveren. Ze zijn daarmee ondersteunend aan de realisatie van de gemeentelijke programma's en moeten goed onderhouden worden om de gewenste kwaliteit te kunnen waarborgen. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid.

De kapitaalgoederen zijn te verdelen in:

- * Openbare ruimte: wegen;
- * Openbare ruimte: openbare verlichting;
- * Openbare ruimte: water en rioleringen;
- * Openbare ruimte: openbaar groen;
- * Onderhoud gebouwen (accommodaties).

Deze paragraaf toont het niveau van onderhoud van onze kapitaalgoederen en de vertaling van de financiële gevolgen daarvan in de begroting. Verdere grondslag hiervoor is te vinden in onze beheerplannen.

Thema's	Beheerplannen	Jaar vaststelling	Loopt t/m	Financiële vertaling in begroting
Wegen	Wegbeheerplan 2020-2024	2020	2024	Ja
Openbare verlichting	Beleidsplan openbare verlichting 2016-2020	2016	2020	Ja
Water	Watertakenplan	2019	2024	Ja
Groen	Meerjaren groenbeheerplan 2016-2020	2016	2020	Ja
Gebouwen	MOP	2020	2024	Ja

Wegen

Het deel van de Voerendaalse infrastructuur waar de gemeente voor verantwoordelijk is, is het gemeentelijke wegennetwerk. Dit kapitaalgoed is ondersteunend aan het programma "Verkeer, Vervoer en Waterstaat", maar heeft ook een direct effect op andere programma's. Denk aan de ondersteunende rol bij de leefbaarheid in de kernen of de bereikbaarheid van ondernemers in het kader van de economische versterking van de gemeente.

In ons wegbeheerplan is het kwaliteitsniveau van onze wegen vastgelegd. Voor Voerendaal is afgesproken dat we kwaliteit "C" van de CROW beeldkwaliteitsbepalingen nastreven. Om dit niveau te borgen geeft het beheerplan een beeld van de financiële middelen die nodig zijn om dit niveau te borgen. Het nieuwe wegbeheerplan 2020-2024 is op 14 mei 2020 door de raad vastgesteld. In het wegbeheerplan is rekening gehouden met verhoging van de benodigde budgetten om het onderhoudsniveau op peil te houden, en daarmee achterstallig onderhoud te voorkomen.

In oktober 2020 is het STRIP 2020-2025 vastgesteld. Hierin zijn voor deze planperiode infrastructurele investeringsprojecten beschreven, waarbij de uit te voeren werkzaamheden integraal vanuit de verschillende beleidsvelden van de openbare ruimte worden benaderd.

Het regulier onderhoud wordt jaarlijks verantwoord als exploitatiepost binnen de begroting, de geprognostiseerde onderhoudskosten zijn meerjarig vertaald in de begroting.

Areaal

Oppervlakte asfaltverharding:	607.900 m2
Oppervlakte elementenverharding:	338.000 m2
Oppervlakte cement-beton:	11.800 m2
Oppervlakte half-/onverhard:	94.000 m2

Exploitatiebudgetten verhardingen	2021	2022	2023	2024
Klein onderhoud	32.500	32.500	32.500	32.500
Groot onderhoud	578.500	591.500	591.500	591.500

Openbare verlichting

De openbare verlichting (OV) vervult een belangrijke rol op het gebied van verkeersveiligheid, openbare orde en sociale beleving. De burger dient zich in de openbare ruimte, ook na het invallen van de duisternis, behaaglijk en veilig te voelen. Om invulling te geven aan het beleid en onderhoud van dit kapitaalgoed hebben we het beleidsplan OV 2016-2020 en het beheerplan OV opgesteld.

Beleidsplan OV

Het doel van het Beleidsplan is technische- en financiële kaders aan te geven waarbinnen werkzaamheden op het gebied van openbare verlichting worden uitgevoerd. Het beleidsplan geeft inzicht in de kaders voor verlichting bij nieuwbouw, reconstructies en vervanging. Deze kaders liggen ten grondslag aan het Beheerplan OV. Het beleidsplan zal begin 2021 worden geactualiseerd.

Beheerplan OV

Het doel van het Beheerplan is inzicht geven in de huidige kwaliteit van de openbare verlichtingsinstallatie. Op basis van het beheerbestand wordt inzicht gegeven over de omvang van het te beheren areaal, de onderhoudswerkzaamheden en de geplande projecten voor de komende periode. Tevens kan op basis van deze gegevens een inschatting worden gemaakt van de totale energiekosten.

De financiële middelen die nodig zijn voor de diverse aspecten zijn geraamd en samengevat.

Areaal (per 01-01-2020)

Aantal lichtmasten:	3.091 st.
Aantal armaturen:	
- LED	1.293 st.
- Conventioneel	1.874 st.
Aansluitingen:	3.112 st.

Openbare verlichting	2021	2022	2023	2024
exploitatiebudget	204.000	204.000	204.000	204.000

Water en riolering

In de Wet milieubeheer is geregeld dat de gemeente een zorgplicht heeft inzake het doelmatig inzamelen en transporteren van afval- en regenwater dat vrijkomt binnen haar grondgebied.

In samenwerking met de regio Parkstad is een nieuw (regionaal) Waterplan voor het (algemene) beleid voor de gemeentelijke watertaken opgesteld. In 2019 is het gemeentelijk Watertakenplan 2020-2024 en het Kostendekkingsplan Voerendaal vastgesteld. Het Basis Riolerings Plan 2019 (BRP2019) is afgerond. Het beheer en onderhoud alsmede geplande investeringen worden, conform de gestelde kaders in het Watertakenplan 2020-2024, uitgevoerd. In het rioolkostendekkingsplan zijn de financiële planning en verantwoording voor dit thema afgedekt.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

In oktober 2020 is het STRIP 2020-2025 vastgesteld. Hierin zijn voor deze planperiode infrastructurele investeringsprojecten beschreven, waarbij de uit te voeren werkzaamheden integraal vanuit de verschillende beleidsvelden van de openbare ruimte worden benaderd.

De baten (rioolheffing) van het product riolering mogen maximaal kostendekkend zijn. Een overschot aan baten of een tekort hieraan wordt toegevoegd dan wel onttrokken uit de voorziening riolering. In deze begroting is er sprake van een meerjarig tekort en wordt de voorziening riolering aangewend voor respectievelijk € 166.183, € 192.127, € -479, en € 159.697.

Areaal

Lengte (vrijval) riolering:	111.900	m.
Lengte drukriool:	7.600	m.
Aantal rioolgemalen/pompunits:	36	st.
Aantal kolken:	3.450	st.
Aantal bergingbezinkbassins:	3	st.
Aantal kunststofbufferzakken:	3	st.
Open bergingen:	5	st.
Lamellenfilters:	3	st.
Wervelventielen:	11	st.
Zandvangers:	44	st.

Taakveld Riolering	2021	2022	2023	2024
Exploitatiebudget	1.392.000	1.420.000	1.518.000	1.678.000

Openbaar groen

Openbaar groen maakt onderdeel uit van het programma "Sport, Cultuur en Recreatie" en speelt een belangrijke rol in de beleving die inwoners en bezoekers van de gemeente Voerendaal hebben bij de openbare ruimte. Bij openbaar groen speelt met name de beeldkwaliteit een belangrijke rol in de beleving van burgers. De beeldkwaliteit wordt in grote mate beïnvloed door het onderhoudsniveau. Het meerjaren groenbeheerplan is in 2016 vastgesteld voor de periode 2016-2020.

Met het in het plan vastgestelde gemiddelde kwaliteitsniveau (A) kan het aanwezige openbare groen duurzaam in stand worden gehouden. De benodigde middelen om het vastgestelde kwaliteitsniveau te realiseren zijn vertaald in de begroting.

Voor het onderhoud van het openbaar groen worden, naast het eigen personeel bij de buitendienst, medewerkers met een SW-indicatie ingezet. Voerendaal geeft op deze wijze een extra impuls aan de sociaal maatschappelijke opgave in het sociale domein.

Door de coronamaatregelen hebben wij in 2020 niet kunnen voldoen aan de prestatieafspraken met de raad als het gaat om de ambitie van het onderhoud groen. Daarnaast staat het onderhoud van het groen verder ook onder druk als gevolg van areaaluitbreidingen en de gevolgen van de terugloop in de bezetting (opdrogen van nieuwe instroom sw medewerkers).

Deze nieuwe ontwikkelingen maken dat wij meer tijd nodig hebben om een nieuw groenbeheerplan op te stellen wat wij de raad kunnen aanbieden. Hiermee schuift de planning van het groenbeheerplan op naar 2021.

In 2013 is het groenstructuurplan door de raad vastgesteld. Het groenstructuurplan zet met name de ondersteunende rol van groen ten aanzien van de leefbaarheid in de kernen krachtiger neer. In het uitvoeringsprogramma van het groenstructuurplan is de verbinding gemaakt met de geplande projecten in het STRIP.

Areaal

Aantal bomen:	8.194	st.
Grasvlakken binnengebied:	119.845	m2
Grasvlakken buitengebied:	586.846	m2
Plantsoen binnengebied:	225.614	m2
Plantsoen buitengebied:	223.743	m2
Watergangen:	70.658	m2

Taakveld openbaar groen	2021	2022	2023	2024
exploitatiebudget	1.146.000	1.146.000	1.126.000	1.122.000

Gebouwen

Het vastgoed van de gemeente is onder te verdelen in grond en gebouwen. Voor het onderdeel grond wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Het planmatig onderhoud van onze gebouwen wordt omschreven in ons Meerjarig Onderhouds Programma (MOP). Een geactualiseerd MOP is in oktober 2020 geagendeerd in de Raadsvergadering. Vooruitlopend op deze vergadering zijn de cijfers in de begroting 2021 opgenomen conform het geactualiseerde MOP 2021-2030. Daarbij gaan we nog steeds uit van een conditiescore 2 (een goede onderhoudsconditie).

Overzicht gemeentelijke maatschappelijke gebouwen

- G01 Gemeentehuis Voerendaal
- G02 Dienstgebouw buitendienst, Lindelauffer Gewande Voerendaal
- G03 Cultureel centrum De Borenburg, Furenthela Voerendaal
- G04 Gemeenschapshuis 't Kunderhoes, Hogeweg Voerendaal
- G05 Gemeenschapshuis Op d'r Plats, Houtstraat Klimmen
- G06 Gemeenschapshuis en gymzaal 't Wouves, Dorpsplein Ransdaal
- G07 Multifunctioneel centrum De Auwsjoeel Ubachsberg
- G08 Psz/bibliotheek/IVN/Fanfare Ransdalerstraat Ransdaal
- G09 Psz Auvermennekes / bso Bommes, Kerkveldweg Klimmen
- G10 Bibliotheek/De Burgerij, Furenthela Voerendaal
- G11 Pand Barrier (muziekcollectief), Valkenburgerweg Voerendaal
- G12 Kleedaccommodatie VV RKVV, Goswijnstraat Voerendaal
- G13 Kleedaccommodatie VV RKSVB, Kerkstraat Ubachsberg
- G14 Kleedaccommodatie VV Hellas, Schoolstraat Klimmen
- G15 Kleedaccommodatie VV Hellas, Spoorstraat Ransdaal
- G16 Sportcomplex De Joffer, Goswijnstraat Voerendaal
- G17 Gebouwtje visvereniging, Mergelweg Voerendaal
- G18 Bakhuis, H.v.Veldekestraat Voerendaal

Daarnaast zijn er nog woningen en schoolgebouwen in eigendom van de gemeente.

Het woningbestand in eigendom van de gemeente bestaat uit:

- G19 Woonhuis Valkenburgerweg 36 Voerendaal
- G20 Chalet Haspengouw 6 Klimmen (Haspengouw 2 en 4 zijn inmiddels gesloopt)
- G21 Kerkplein 39 Voerendaal
- G22 Kerkplein 54 (voormalige Marskramer met woning), bewoond middels leegstandsbeheer
- G23 Kerkplein 56 (voormalig cafépand met woning), bewoond middels leegstandsbeheer
- G24 Esperantoplein 18 (statushouder, beheer door Woningstichting)
- G25 Esperantoplein 20 (statushouder, beheer door Woningstichting)
- G26 Kinkershof 20 (statushouder, beheer door Woningstichting)
- G27 Lindeweg 2 (statushouder, beheer door Woningstichting)
- G28 Spoorstraat 10 (statushouder, beheer door Woningstichting)
- G29 Staatsland 22 (statushouder, beheer door Woningstichting)
- G30 Widdershovenstraat 13 (statushouder, beheer door Woningstichting)

Schoolgebouwen:

Van de 4 schoolgebouwen (basisscholen) is de gemeente economisch eigenaar en schoolbestuur Innovo de juridisch eigenaar. Schoolbesturen hebben vanaf januari 2015 de verantwoordelijkheid over het totale onderhoud van hun schoolgebouwen. Innovo heeft de gemeente gevraagd om het beheer van de Brede School over te nemen. Het onderzoek naar haalbaarheid en wenselijkheid is nog niet afgerond.

- G31 Brede school Cortemich Voerendaal (incl. gebruik door de externe partijen Kompas, Ritmo, Meander, GGDZL, Humankind en JENS).
- G32 Basisschool Ummer Clumme, Kerkveldweg Klimmen
- G33 Gymzaal Ummer Clumme
- G34 Basisschool Berg Op Bostonstraat Ubachsberg (gymzaal is in 2019 gesloopt)
- G35 Basisschool St. Theresia Ransdalerstraat Ransdaal.

Financieel overzicht verloop voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen:

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	2021	2022	2023	2024
dotaties aan onderhoudsvoorziening	471.914	471.914	471.914	471.914
onttrekkingen aan onderhoudsvoorziening	614.794	286.010	409.412	554.446
geraamde stand voorziening ultimo jaar	412.818	598.722	661.224	578.692

Paragraaf Financiering

1. Inhoud paragraaf

In deze paragraaf wordt ingegaan op de wijze van financiering van beleid en het beheersen van de financiële risico's die met financiering gelopen worden. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer wordende geld- en kapitaalmarkt. Aan de uitvoering van de treasuryfunctie zijn budgettaire consequenties verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Deze paragraaf is aangepast aan de nieuwe voorschriften BBV zoals die met ingang van 2019 gelden.

“Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over, en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's”.

2. Beleidskaders

Het beleid van Voerendaal ten aanzien van de treasuryfunctie is vastgelegd in bijlage 2 van de Financiële Verordening 2017 (rb. 22.12.2016).

Deze Treasuryfunctie is een afgeleide van de Wet financiering decentrale overheden (wet Fido). In eerdergenoemde verordening is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, organisatorische en financiële kaders, de informatievoorziening en de administratieve organisatie.

Een belangrijk punt uit de verordening is, dat het verstrekken van leningen aan derden en het garanderen van gelden alleen is toegestaan uit hoofde van een publieke taak. Daarnaast mag het uitzetten van gelden niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico.

Aan de gemeenteraad behoort specifiek de besluitvorming toe van het vaststellen van de treasurydoelstellingen, het treasurybeleid, globale richtlijnen en limieten. Daarnaast het bewaken van de voortgang, de evaluatie en de verantwoording van de treasuryactiviteiten via het vaststellen van de begroting en de jaarrekening. De uitvoering van het treasurybeleid is gemandateerd aan de directeur c.q. gedelegeerd aan de controller en de treasurer.

Overeenkomstig de richtlijnen van de wet Fido en de voorschriften BBV komen in deze paragraaf de volgende onderwerpen aan de orde zoals: algemene in- en externe ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasuryfunctie, de planning van het beleid voor risicobeheer, de gemeentefinanciering, het liquiditeitenbeheer en uitzettingen.

3. Algemene ontwikkelingen

Externe ontwikkelingen

Externe ontwikkelingen beïnvloeden en zijn mede bepalend voor het geven van een rentevisie. Ontwikkelingen die de rente bepalen spelen zich voornamelijk buiten Nederland af. Zo heeft de Europese Centrale Bank (ECB) een grote invloed op de financiële markten van de Europese Gemeenschap. Ook de Centrale Bank van de Verenigde Staten (FED) is medebepalend voor Europa. De toekomstige ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn door de verscheidenheid van invloeden moeilijk in te schatten.

Interne ontwikkelingen

Binnen het totaal aan beschikbare financiële middelen is het, met uitzondering van het begrotingsjaar 2021, ook nu weer mogelijk u een meerjarig sluitende begroting te presenteren. Ook staan een aantal (nieuwe) investeringen ter realisatie op de planning. Voor verdere details wordt verwezen naar het investeringsprogramma, elders in deze begroting.

De invoering van verplicht schatkistbankieren heeft ertoe geleid dat er geen overschotten in liquide middelen meer zijn welke elders uitgezet mogen worden. Tijdelijke debetposities bij de schatkist (tegen daggeldrente) leveren momenteel geen rente op. In de liquiditeitsbegroting 2021-2024 is dan ook geen rekening gehouden met rente-inkomsten bij schatkist-tegoeden.

Vanwege de nog steeds zeer lage, ja zelfs negatieve tarieven voor kasgeldleningen zal met in achtneming van de wettelijke kaders de benodigde financieringsbehoefte in 2021 afgedekt worden met kort geld (van 1

maands tot 1 jaars kasgeld). Naar verwachting zal medio 2021 langlopend geld moeten worden aangetrokken. Nadere details over hoogte en duur van deze lening zijn te lezen onder het kopje “financiering” verderop in deze paragraaf. De rente-ontwikkelingen zullen (gelet op de lage actuele stand) nauwgezet worden gevolgd; mochten zich in de loop van het jaar wezenlijke wijzigingen voordoen dan zal hierop ingespeeld worden door het alsnog aantrekken van lang geld. Een en ander zal in rapportages gemeld worden inclusief de financiële gevolgen hiervan. Dat de bodem van de rentemarkt wellicht nog steeds niet bereikt is blijkt ook uit onderstaande renteontwikkelingen.

Rente-ontwikkelingen in 2020

De *korte-termijnrente* (< dan 1 jaar - geldmarkt) laat over de laatste 12 maanden het volgende beeld zien:

Rente korte termijn (bng)	Per 1 september 2019	Per 1 september 2020
Debetstand RC 1 mnd euribor +15bp	-0,30%	-0,36%
Opnemen kasgeld 1 maand	-0,40%	-0,48%

Voor geldmarkttransacties heeft de gemeente Voerendaal met de BNG een overeenkomst “financiële dienstverlening” gesloten, waarbij geen sprake is van gehoudendheid om de dekking van de financieringsbehoefte bij de BNG onder te brengen. Ingeval van incidentele tekorten binnen de kasgeldlimiet geldt, verwijzend naar deze financieringsovereenkomst, een kredietpercentage van 1mnd euribor + 15 basispunten.

De *lange-termijnrente* (> dan 1 jaar - kap. markt) laat over de laatste 12 maanden het volgende beeld zien:

Rente lange termijn (bng)	Per 1 september 2019	Per 1 september 2020
Lineaire lening looptijd 5 jaar	-0,17%	-0,06%
Lineaire lening looptijd 10 jaar	0,07%	0,13%
Lineaire lening looptijd 15 jaar	0,32%	0,29%
Lineaire lening looptijd 20 jaar	0,51%	0,43%
Lineaire lening looptijd 25 jaar	0,64%	0,53%

Daar waar de lange rente 3 jaar geleden nagenoeg gelijk bleef, blijkt dat deze de afgelopen 2 jaar vooral (vanaf een looptijd van 15 jaar) weer gedaald is. Het blijft dus zaak de ontwikkelingen op de voet te volgen om eventueel eerder dan gepland lang geld aan te trekken.

Rentevisie

De pandemie heeft een wereldwijde recessie veroorzaakt. In reactie hierop hebben overheden en centrale banken snel ingegrepen en zijn beleidsrentes verder verlaagd.

Als gevolg van de lockdown-maatregelen zijn belangrijke ontwikkelde en opkomende economieën volledig tot stilstand gekomen: fabrieken en kantoren gesloten en werknemers (tijdelijk) naar huis. In de meest recente verwachting van het IMF wordt voor heel 2020 gerekend op een economische krimp van 4,9%. Centrale banken hebben ditmaal, onder aanvoering van de Amerikaanse Federal Reserve, de beleidsrentes in recordtempo verlaagd met als resultaat die op of onder 0% staan en de kapitaalrentes flink zijn gedaald. Ook de ECB koopt veel staats- en bedrijfsobligaties op via een speciaal corona-opkoopprogramma. Dit programma loopt in ieder geval tot en met 2021.

Als gevolg van bovenstaande is onze visie dat de lange rente wellicht verder dalen. Over de korte rente is iedereen het eens dat deze ook nog geruime tijd laag blijft, in 2021 zelfs blijvend negatief.

Als basis voor samenstelling van de liquiditeitsbegroting voor de komende 5 jaren is gerekend met een kasgeldrente van -0,30% en rentes van 0% tot 0,25% voor 10 jaars lineaire leningen met uitgestelde stortingsdatums in 2021, 2022 en 2023.

4. Treasurybeheer

Geldstroombeheer

De gemeente Voerendaal maakt gebruik van één centrale kas. Facturering en het maken van betalingsopdrachten geschieden niet centraal door de afdeling bedrijfsvoering. Bij het liquiditeitenbeheer worden de volgende instrumenten ingezet: kasgeldleningen, kredietlimieten op rekening-courant en schatkistbankieren.

De Bank Nederlandse gemeenten (BNG) fungeert als huisbankier. Vrijwel het gehele betalingsverkeer verloopt (elektronisch) via één hoofdrekening bij de BNG met daarnaast een nevenrekening voor pinbetalingen, voor welke rekening saldogereguleatie met de hoofdrekening automatisch plaatsvindt. Indien het positieve rekening-courantsaldo hoger is dan € 250.000 wordt het meerdere automatisch op de rekening-courant bij de schatkist geplaatst, terwijl negatieve RC-posities automatisch vanuit de schatkist worden aangevuld.

Bij de RABO-bank wordt een rekening-courant aangehouden voor het afstorten en opnemen van cash geld.

Risicobeheer

Het risicobeheer geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie en is het kernonderdeel van de financieringsparagraaf. Onder risico's worden verstaan renterisico's (vaste schuld en vlottende schuld), kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties die in de volgende onderdelen worden beschreven.

Renterisico voor de vlottende schuld

In dit onderdeel wordt de werkelijke omvang van de vlottende schuld getoetst aan de wettelijke norm van de Wet Fido. De risico's op de vlottende schuld worden ingeperkt door het hanteren van de zgn. **Kasgeldlimiet**. In 2021 bedraagt de toegestane kasgeldlimiet voor Voerendaal:

- (a) de omvang van de jaarbegroting (exploitatie) per 01.01.2021, zijnde € 27.500.000 vermenigvuldigd met
- (b) het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage, zijnde 8,5%.

De toegestane kasgeldlimiet voor 2021 is dus € 2.350.000 (voor 2020 was deze limiet € 2.250.000).

De werkelijke netto vlottende schuld wordt regelmatig getoetst aan de toegestane omvang van de kasgeldlimiet. Indien de werkelijke omvang van de vlottende schuld lager is dan de toegestane kasgeldlimiet, is er sprake van ruimte. Indien de werkelijke omvang hoger is dan de wettelijke toegestane omvang, is er sprake van overschrijding. In dit geval zal (na de toegestane overschrijdingstermijn) tot consolidatie (kort geld omzetten in lang geld) worden overgegaan.

Gezien in de huidige situatie kort geld nog steeds goedkoper is dan lang geld zal in beginsel zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van de mogelijkheid om kortlopende leningen (kasgeld) af te sluiten. Evenwel wordt dit - zoals reeds opgemerkt - begrensd door de kasgeldlimiet.

Het per kwartaal aan de toezichthouder toezenden van informatie over de kasgeldlimiet is niet langer verplicht. Wel dient in de begroting inzicht te worden verstrekt over de uitputting van de kasgeldlimiet over de laatste vier kwartalen. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet niet is overschreden.

Toets kasgeldlimiet	(x €1.000)			
	3e kw 2019	4e kw 2019	1e kw 2020	2e kw 2020
Gemiddeld vlottende middelen	2.732	1.635	1.779	2.854
Gemiddeld vlottende schuld	1.000	500	2.000	3.000
Gemiddeld vlottende middelen (+) en -schuld (-)	1.732	1.135	-221	-146
Kasgeldlimiet	-2.210	-2.210	-2.250	-2.250
Ruimte (+) / overschrijding (-) kasgeldlimiet	3.942	3.345	2.029	2.104

Renterisico van de vaste schuld

De **renterisiconorm** wordt gebruikt om het renterisico op de vaste schuld inzichtelijk te maken. De opbouw van de leningenportefeuille dient zodanig te zijn dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassingen en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Voorkomen moet worden dat in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden of op basis van de leningsvoorwaarden wordt beïnvloed door een herziening van de rente.

De renterisiconorm kan als volgt worden bepaald:

Rente-risiconorm en rente-risico's van de vaste schuld 2021 – 2024				(x € 1.000)
	2021	2022	2023	2024
Rente-risico				
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0
3a. Nieuw aan te trekken vaste schuld o/g	5.000	10.000	10.000	0
3b. Nieuw aan te trekken vaste schuld u/g	0	0	0	0
4. Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (3a-3b)	5.000	10.000	10.000	0
5. Betaalde aflossingen	1.136	1.638	2.566	3.421
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	1.136	1.638	2.566	0
7. Renterisico op vaste schuld (2+6)	1.136	1.638	2.566	0
Rente-risiconorm				
8. Omvang jaarbegroting per 1 januari	27.500	27.500	28.500	28.500
9. Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%
10. Rente-risiconorm	5.500	5.500	5.700	5.700
Toets rente-risiconorm				
10. Rente-risiconorm	5.500	5.500	5.700	5.700
7. Renterisico op vaste schuld	1.136	1.638	2.566	0
11. Ruimte (+) / Overschrijding (-) (10 - 7)	4.364	3.862	3.134	5.700

Bovengenoemde financieringsvraag is met name een gevolg van de geplande investeringsuitgaven gedurende de komende jaren. Zoals uit voorgaand overzicht blijkt is er geen sprake van overschrijding van de renterisiconorm in enig jaar.

Kredietrisico's

Dit betreft de risico's op een waardedaling van een vordering ten gevolge van het niet (tijdig) kunnen voldoen van de verplichtingen door de tegenpartij. Het gaat hierbij om aan derden verstrekte gelden. Hiervan is bij de gemeente Voerendaal geen sprake.

Liquiditeitsrisico's

Een liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet of nauwelijks verhandeld kunnen worden op de beurs. De beleggingen zijn dan niet 'liquide'. Ook hiervan is bij de gemeente Voerendaal geen sprake.

Met betrekking tot een eind 2020 te verstekken hybridelening aan Enexis bestaat de mogelijkheid dat deze door Enexis op enig moment wordt geconverteerd naar aandelenkapitaal hetgeen inhoudt dat het geleende geld niet meer in liquide vorm terugkomt.

Koersrisico's

Dit betreft het risico dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. De vaste financiële activa bestaan uit aandelenbezit/deelnames in gemeenschappelijke regelingen tegen nominale waardes. De vlottende financiële activa omvatten rekening-courant gelden en eventuele daggeld en deposito's.

Financiering

De financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar wordt bepaald door het opstellen van een liquiditeitsbegroting. Hieruit vloeien automatisch de aan te trekken leningen voort inclusief de bijbehorende rentelasten. Ingeval van het aantrekken van langlopende leningen heeft dit invloed op de samenstelling van de leningenportefeuille. Onderstaand worden deze onderdelen nader toegelicht.

Liquiditeitsbegroting

Op basis van de begrote exploitatie (inkomsten en uitgaven), het meerjarig investerings- en onderhoudsprogramma, incidentele projecten en reguliere rente+aflossingen wordt jaarlijks een liquiditeitsbegroting opgesteld. Zodoende wordt voor de komende 4 jaar per kwartaal de financieringsbehoefte bepaald om aansluitend de beleidskeuzes omtrent financiering (welk leningsbedrag tegen welke looptijd) te verwerken zodat jaarlijkse rentelasten ontstaan.

Samengevat per jaarschijf ziet de liquiditeitsbegroting 2021-2024 er als volgt uit:

Liquiditeitsbegroting 2021 – 2024 (x € 1.000)				
Jaar	2021	2022	2023	2024
Liquiditeit per 1 januari	-3.000	-1.100	-2.900	500
Exploitatie ontvangsten	25.300	25.300	25.300	25.300
Incidentele ontvangsten	300	300	300	300
Exploitatie uitgaven	-22.600	-22.600	-22.600	-22.600
Incidentele uitgaven	-700	-100	0	0
Rente en aflossing leningen	-1.600	-1.600	-1.500	-1.300
Investeringsuitgaven	-3.200	-12.300	-6.200	-3.000
Uitgaven groot onderhoud	-600	-300	-400	-600
Liquiditeit per 31 december	-6.100	-12.400	-8.000	-1.400
10 jaars langlopende lening nr 1	5.000	0	0	0
10 jaars langlopende lening nr 2	0	10.000	0	0
10 jaars langlopende lening nr 3	0	0	10.000	0
Aflossing 10 jaars langlopende lening nr 1	0	-500	-500	-500
Aflossing 10 jaars langlopende lening nr 2	0	0	-1.000	-1.000
Aflossing 10 jaars langlopende lening nr 3	0	0	0	-1.000
Liquiditeit na lenen	-1.100	-2.900	500	-3.900
Rentekosten kort geld	-9	-16	-15	-6
Rentekosten lang geld	0	4	21	37
Rentekosten totaal	-9	-12	6	31

Ten gevolge van met name het investeringsvolume in 2022 en 2023 dienen 3 langlopende leningen te worden afgesloten. Bij de bepaling van de leningsduur is rekening gehouden met de actuele rentes en een evenwichtige spreiding van de leningenportefeuille. Door de huidige negatieve korte rente en het gekozen beleid om tot aan wettelijke grenzen kort te financieren, blijven de rentelasten de komende 4 jaar beperkt.

Naast eerdergenoemde rentekosten voortvloeiend uit de meerjarige liquiditeitsprognose heeft de gemeente Voerendaal ook onderstaande rentelasten uit de langlopende leningenportefeuille:

Rentekosten leningenportefeuille 2021- 2024 exclusief raming nieuwe leningen (x € 1.000)				
	2021	2022	2023	2024
rentelasten	457	421	387	357

Renteresultaat

Conform de voorschriften zoals vermeld in de notitie rentekosten van de commissie BBV vindt rentetoerekening aan investeringen en taakvelden plaats op basis van een omslagrentepercentage.

Voor 2021 ziet het renteschema (ter berekening van het renteresultaat) er als volgt uit:

Renteschema		(x € 1.000)
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		457
Externe rente baten		<u>18</u>
Saldo rentelasten en rentebaten		439
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0	
Rente van projectfinanciering die aan taakveld moet worden doorberekend	0	
Rentebaat van verstrekte leningen die aan taakveld moet worden doorberekend	<u>0</u>	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		0
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		<u>0</u>
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		439
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		<u>-413</u>
Rente resultaat op taakveld Treasury		-26

Leningenportefeuille

Rekening houdende met de benodigde leningen uit de liquiditeitsbegroting ontstaan onderstaande mutaties in de leningenportefeuille in 2021:

Samenstelling en mutaties in leningenportefeuille 2021 inclusief raming nieuwe leningen (x € 1.000)	
Lening tegen 4,68% met looptijd tot 2025	325
Lening tegen 5,44% met looptijd tot 2023	120
Lening tegen 4,87% met looptijd tot 2023	327
Lening tegen 5,87% met looptijd tot 2025	363
Lening tegen 5,185% met looptijd tot 2022	150
Lening tegen 4,139% met looptijd tot 2046	6.500
Lening tegen 1,23% met looptijd tot 2035	3.750
Lening tegen 1,443% met looptijd tot 2043	6.440
Totaalstand per 1 januari 2021	17.975
Raming nieuwe leningen op basis lopende en nieuwe investeringen (jaarschijf 2021)	5.000
Reguliere aflossingen oude leningen	-1.136
Vervroegde aflossingen	n.v.t.
Stand per 31 december 2021 incl. raming voor nieuwe leningen	21.839

Voor wat betreft de door de gemeente aan te trekken leningen als gevolg van investeringen lopen we een renterisico. In de begroting en meerjarenramingen is rekening gehouden met drie 10 jaars leningen met een rentepercentage van resp. 0,%, 0,15% en 0,25%. Het is zaak om de renteontwikkelingen van zowel korte als langlopende geldleningen in de gaten te houden zodat op het juiste moment overgegaan wordt tot het aantrekken van een geldlening met een andere looptijd.

Toen enkele jaren geleden de kapitaalmarktrente daalde, is de gehele leningenportefeuille gescreend op conversiemogelijkheden waardoor hoogrentende leningen zoveel als mogelijk werden omgezet in laagrentende. Dit heeft destijds geleid tot enkele aanpassingen. Bij een aantal leningen was vervroegde aflossing niet mogelijk. Het hoogste rentepercentage bedraagt 5,87 en vervroegd aflossen is bij deze lening uitgesloten. Leningen worden uitsluitend aangegaan ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak.

Meerjarig kent de leningenportefeuille het volgende verloop:

Verloop leningenportefeuille 2021-2024 inclusief raming nieuwe leningen (x € 1.000)				
	2021	2022	2023	2024
Boekwaarde per 1 januari	17.975	21.839	30.201	37.635
Nieuwe aangetrokken leningen	5.000	10.000	10.000	0
Aflossing op leningen	-1.136	-1.638	-2.566	-3.421
Boekwaarde per 31 december	21.839	30.201	37.635	34.214

Kas- en liquiditeitenbeheer

Betreft het beheer van saldi en liquiditeiten voor een periode korter dan één jaar.

Als uitgangspunten en limieten gelden:

1. renteoptimalisatie door saldoregulatie bij de BNG rekeningen;
2. tot maximaal de kasgeldlimiet wordt gebruik gemaakt van het kredietarrangement of kasgeld aangetrokken.

Het geldverkeer wordt zoveel mogelijk beperkt tot elektronische betaalvormen. De gemeente verricht zelf haar betalingsverkeer volledig via Electronic Banking bij de BNG (BNG Data Services Online).

De kredietlimiet bij de BNG bedraagt per 1-1-2020 € 500.000.

Het gebruik van cash geld neemt jaarlijks af vanwege toename pinmogelijkheid en het stijgend aantal producten dat via internetkassa kan worden besteld en betaald. Met regelmaat wordt cashgeld afgestort bij de plaatselijke Rabobank.

Uitzettingen

Dit betreft het beleggen van eigen vermogen en andere financiële middelen voor een periode langer dan één jaar. Bij de gemeente Voerendaal is dit niet aan de orde.

Conform het Treasurystatuut kunnen alleen gelden worden uitgezet bij bankinstellingen die onder toezicht staan van de Nederlandse Bank en hun hoofdvestiging in Nederland hebben alsmede minstens beschikken over een AA-rating (Standard & Poor's rating).

Paragraaf Verbonden Partijen

1. Inhoud paragraaf

Deze paragraaf gaat in op de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente participeert en bestuurlijke invloed kan uitoefenen, de verbonden partijen. Met een verbonden partij realiseert de gemeente een maatschappelijk doel en/of vult zij een wettelijke verplichting in. De verbonden partijen betreffen organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk- en een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake als de gemeente een zetel in het bestuur bekleedt of stemrecht heeft. Met financieel belang wordt bedoeld dat de door de gemeente ter beschikking gestelde middelen in geval van een faillissement van de verbonden partij niet verhaalbaar zijn ofwel dat de financiële tekorten bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Verbonden partijen kunnen vennootschappen, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen zijn.

2. Beleidskaders

Met de invoering van het dualisme is het besluit tot het participeren in een deelneming in principe niet meer aan de raad, het vormt een bestuurlijke beheerstaak voor het college. De raad stelt in deze paragraaf de kaders (visie) waarbinnen het college een dergelijke beheerstaak uitvoert.

Vanuit de kaderstellende- en controlerende taak van de raad moet bewaakt worden of het beleid van de verbonden partijen correspondeert met de doelstellingen die de raad in de betreffende programma's heeft gesteld.

In de raad van 24 mei 2012 is een volledig geactualiseerde nota Verbonden Partijen vastgesteld.
In de raad van september 2013 heeft de raad de notitie sturing en control verbonden partijen behandeld.

Binnen "Zo doen we dat in Parkstad" wordt gewerkt aan de vergroting van grip op en verbetering van sturing op verbonden partijen.

3. Overzicht verbonden partijen

De gemeente Voerendaal participeert in de volgende verbonden partijen:

1. Gemeenschappelijke Regelingen (GR):

- Stadsregio Parkstad Limburg;
- BsGW;
- Werkvoorzieningsschap Oostelijke Zuid Limburg;
- Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad;
- Kompas;
- Veiligheidsregio Zuid Limburg;
- GGD;
- Rd4;
- RUD;
- Gegevenshuis;
- IT Parkstad;
- Omnibuzz.

2. Deelnemingen:

- IBA Parkstad BV;
- NV Reinigingsdiensten Rd4;
- NV Waterleidingmaatschappij Limburg (WML);
- Enexis Holding NV;
- CSV Amsterdam BV;
- Publiek belang Elektriciteitsproductie B.V.;
- Vordering op Enexis B.V.;
- CBL vennootschap B.V.;
- Verkoop Vennootschap B.V.;
- Nazorg Limburg BV (voorheen Bodemzorg Limburg);
- NV Bank Nederlandse Gemeenten.

3.1 Gemeenschappelijke Regelingen

Stadsregio Parkstad Limburg, gevestigd te Heerlen														
Doel/maatschappelijk belang	Leveren van een structuurversterkende bijdrage aan de evenwichtige ontwikkeling van het samenwerkingsgebied als geheel en mede in verhouding tot zijn omgeving, zowel in regionaal-, nationaal-, als internationaal verband.													
Partijen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.													
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het DB en AB van de gemeenschappelijke regeling. De inhoudelijk portefeuillehouders zijn lid van de bestuurscommissies.													
Financieel belang	Voor het uitvoeren van de taken wordt jaarlijks een exploitatiebijdrage betaald. Voor 2021 is de bijdrage voor Voerendaal € 115.000. De bijdrage wordt berekend naar rato van de laatst definitief vastgestelde algemene uitkering uit het gemeentefonds. De bijdrage van Voerendaal is daarbij 2,77% van het totaal. Bedragen in € x1000 <table> <tr> <th>Financiële informatie</th><th>Per 1 jan. 2021</th><th>Per 31 dec. 2021</th></tr> <tr> <td>Verwacht eigen vermogen</td><td>4.149</td><td>4.172</td></tr> <tr> <td>Verwacht vreemd Vermogen</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr> <tr> <td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td>0</td><td>0</td></tr> </table>		Financiële informatie	Per 1 jan. 2021	Per 31 dec. 2021	Verwacht eigen vermogen	4.149	4.172	Verwacht vreemd Vermogen	n.b.	n.b.	Verwacht financieel resultaat 2021	0	0
Financiële informatie	Per 1 jan. 2021	Per 31 dec. 2021												
Verwacht eigen vermogen	4.149	4.172												
Verwacht vreemd Vermogen	n.b.	n.b.												
Verwacht financieel resultaat 2021	0	0												
Activiteiten/prestaties/effecten	Inhoudelijk vervult deze Stadsregio Parkstad Limburg taken binnen de kernagenda Wonen, Ruimte, Economie en Mobiliteit. Hier vervult de GR beleids-, platform-, monitorings-, en programmeringsfuncties. De betreffende bevoegdheden zijn door de deelnemende colleges overgedragen aan de GR. Verder is de deelname aan de AG Charlemagne onderdeel van de flexibele schil van Stadsregio Parkstad Limburg en vervult de GR een kassiersfunctie voor de deelname in BTM, Routebureau, Vestigingenregister, VVV en starterscentrum. Voor Voerendaal dragen de activiteiten bij aan de programma's binnen de domeinen ruimtelijke ontwikkeling, economie/toerisme, mobiliteit en bestuur.													
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. Verder zijn er op dit moment geen concrete risico's te benoemen.													
Ontwikkelingen	Binnen de gemeenschappelijke regeling wordt op dit moment een takendiscussie gevoerd. Dit zal mogelijk resulteren in de aanpassing van de huidige structuur en gemeenschappelijke regeling.													

Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW), gevestigd te Roermond		
Doel/maatschappelijk belang	De Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) is een samenwerkingsverband voor heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. Voor de gemeente Voerendaal betekent dit concreet dat de uitvoeringstaken van de gemeentelijke belastingtaken en administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door de BsGW.	
Partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert, het Waterschap Peel en Maasvallei en het Waterschap Roer en Overmaas. De gemeente Mook en Middelaar heeft te kennen gegeven per 1 januari 2021 te willen toetreden.	
Bestuurlijk belang	Van iedere deelnemende gemeente of waterschap heeft een bestuurder zitting in het algemeen bestuur. Voor de gemeente Voerendaal is dit de portefeuillehouder financiën.	

Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW), gevestigd te Roermond

Financieel belang	Voor het uitvoeren van de taken wordt jaarlijks een exploitatiebijdrage betaald. Deze wordt bepaald op basis van een verdeelsleutel welke bestaat uit een combinatie van het aantal aanslagregels, aantal aanslagbiljetten, aantal klantcontacten, en een tarief per woz-object. De geraamde bijdrage 2021 voor de gemeente Voerendaal bedraagt € 161.170. Bedragen in € x1000 <table><tr><td>Financiële informatie</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Verwacht eigen vermogen</td><td>1.190</td><td>1.190</td></tr><tr><td>Verwacht vreemd Vermogen</td><td>5.551</td><td>5.630</td></tr><tr><td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td></td><td>0</td></tr></table>	Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen	1.190	1.190	Verwacht vreemd Vermogen	5.551	5.630	Verwacht financieel resultaat 2021		0
Financiële informatie	2020	2021											
Verwacht eigen vermogen	1.190	1.190											
Verwacht vreemd Vermogen	5.551	5.630											
Verwacht financieel resultaat 2021		0											
Activiteiten/prestaties/effecten	Algemene zaken betrekking hebbende op activiteiten en prestaties zijn vastgelegd in een standaard uitvoeringsovereenkomst (SUO) terwijl verdere detailafspraken zijn opgenomen in specifieke voorwaarden en overeengekomen richtlijnen voor gegevensuitwisseling. De uitwisseling van BAG/GEO gegevens wordt namens de gemeente Voerendaal verzorgd door het Gegevenshuis eveneens gebaseerd op een overeengekomen richtlijn hierover.												
Risico's en kansen	Ook de BsGW ontkomt niet aan de gevolgen van Covid-19. In overleg met de deelnemers is besloten de heffing en inning bij ondernemers tijdelijk op te schorten. De financiële impact op de organisatie en de belastingontvangsten zal naar verwachting pas medio 2021 duidelijk worden.												
Ontwikkelingen	De hoge proceskosten ("no cure no pay" bureau's) blijven een belangrijk thema voor de BsGW. Gezocht wordt naar mogelijkheden om deze kosten zo veel mogelijk te beperken. Nadat met het Waterschap overeenstemming wordt bereikt over haar bijdrage in de proceskosten, zal een actualisatie van de kostenverdeelsleutel plaatsvinden. BsGW zit midden in de uitvoering van een plan om de organisatie toekomstbestendig te maken. Financiering van dit plan vindt extern plaats en zal op middellange termijn worden afbetaald uit de beoogde efficiencyvoordelen die men denkt te kunnen realiseren (beperking kostenstijging). Welke invloed de mogelijke verruiming van het belastinggebied voor gemeenten en de invoering van de fiscale vereenvoudigingswet voor BsGW zal hebben is momenteel nog niet in te schatten. BsGW is samen met Het Gegevenshuis volop bezig om haar administratie in te richten om vanaf 2022 aanslagen OZB op te kunnen leggen op basis van gebruiksoppervlakte. Zonder de autonomie van de raden te willen beperken onderzoekt de BsGW de mogelijkheden om te komen tot een zekere mate van harmonisatie van belastingheffing. Daarmee zou een volgende efficiencystap gezet kunnen worden.												

Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL), gevestigd te Heerlen

Doel/maatschappelijk belang	Uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW): het voorzien in de werkgelegenheid, mensontwikkeling en begeleiding van SW-geïndiceerden.		
Partijen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.		
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor Sociale Zaken is zowel lid van het Dagelijks Bestuur als van het Algemeen Bestuur.		
Financieel Belang	Tekorten van het werkvoorzieningschap worden gedragen door de deelnemende gemeenten. Met ingang van het jaar 2015 is het Wsw budget onderdeel van het ongedeelde Participatiebudget ter uitvoering van de Participatiewet. De subsidiebijdrage gebaseerd op het aantal arbeidsjaren bedraagt voor 2021 € 1.238.014. Hierin wordt de begroting van de WOZL gevolgd.		
	Bedragen in € x1000		
	Financiële informatie	2020	2021

Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL), gevestigd te Heerlen

	Verwacht eigen vermogen*	n.b.	n.b.
	Verwacht vreemd Vermogen*	n.b.	n.b.
	Verwacht financieel resultaat 2021	-3.465	-2.658
* WOZL Limburg stelt geen begrote balans op.			
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. De gemeente draagt bij in de tekorten van de gemeenschappelijke regeling. Een risicofactor vormt de realisatie van het aantal arbeidsjaren. Overrealisatie van het aantal arbeidsjaren resulteert in een hogere bijdrage. Daarnaast kunnen de gevolgen van Covid-19 een grote impact hebben.		
Ontwikkelingen	Geen.		

Werkgevers servicepunt Parkstad, gevestigd te Heerlen

Doel/maatschappelijk belang	Het samenbrengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt voor burgers met een loonwaarde tussen 30-100% die behoren tot de doelgroep van de Wsw en Participatiewet.		
Partijen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld.		
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor Sociale Zaken en werkgelegenheid is lid van zowel het Dagelijks Bestuur als van het Algemeen Bestuur.		
Financieel Belang	De financiering en de algemene middelen vanuit de deelnemende gemeenten bedraagt in 2021 € 11.603.000. De bijdrage van de gemeente Voerendaal in het resultaat, de bedrijfsvoering en personeelskosten bedraagt € 191.994.		
	Bedragen in € x1000		
	Financiële informatie	2020	2021
	Verwacht eigen vermogen	n.b.	n.b.
	Verwacht vreemd Vermogen	n.b.	n.b.
	Verwacht financieel resultaat 2021	-12.790	-11.603
	*WSP stelt geen begrote balans op waardoor deze financiële informatie niet voorhanden is.		
Activiteiten/prestaties/effecten	Het WSP is verantwoordelijk voor de zogenaamde uitstroom binnen het instroom-doorstroom-uitstroom-proces (IDU-proces) dat wordt uitgevoerd in een samenwerking tussen WSP Parkstad en de acht Parkstadgemeenten. De gemeente zijn verantwoordelijk voor de instroom- en doorstroomfase en het WSP Parkstad, is samen met de lokale banenmakelaars, verantwoordelijk voor de uitstroomfase.		
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. De gemeente draagt bij in de tekorten van de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast kunnen de gevolgen van Covid-19 een grote impact hebben, doordat de arbeidsmarkt verslechterd.		
Ontwikkelingen	De resultaten van de uitstroom blijven Parkstad breed vooralsnog achter ten opzichte van de prognoses.		

Kompas, gevestigd te Nuth

Doel/maatschappelijk belang	Doel is het bieden van een vangnet voor mensen welke (tijdelijk) geen eigen inkomen (kunnen) verwerven en het actief begeleiden van deze mensen terug naar de arbeidsmarkt.
Partijen	De gemeenten Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal.
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor sociale zaken is lid van het Dagelijks Bestuur, twee afgevaardigden uit de gemeenteraad zijn lid van het Algemeen

Kompas, gevestigd te Nuth														
	Bestuur.													
Financieel Belang	De totale kosten van de GR bedragen voor 2021 € 10.758.844. Voor 2021 is de bijdrage voor Voerendaal: • Product Inkomen € 1.681.500 (1 op 1 doorbetaling rijksmiddelen t.b.v. uitkeringsverstrekking). • Product Arbeidsparticipatie € 264.459 • Product Zorg € 248.000 • Product Bedrijfsvoering € 594.083 (o.b.v. van het gemiddeld aan klanten) Bedragen in € x1000 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Financiële informatie</th><th>2020</th><th>2021</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Verwacht eigen vermogen*</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr> <tr> <td>Verwacht vreemd Vermogen*</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr> <tr> <td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td></td><td>0</td></tr> </tbody> </table>		Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen*	n.b.	n.b.	Verwacht vreemd Vermogen*	n.b.	n.b.	Verwacht financieel resultaat 2021		0
Financiële informatie	2020	2021												
Verwacht eigen vermogen*	n.b.	n.b.												
Verwacht vreemd Vermogen*	n.b.	n.b.												
Verwacht financieel resultaat 2021		0												
Activiteiten/prestaties/effecten	Het vaststellen van al dan niet recht op inkomensondersteuning, trainen van werkzoekenden en toeleiden naar werk, zorgproducten (uitvoering bijzondere bijstand en gemeentelijk minimabeleid). Deze activiteiten staan in relatie tot het programma sociaal domein van de programmabegroting. Na de in 2013 doorgemaakte transitie van Kompas "van uitkeringsfabriek naar re-integratiebedrijf" staat alles in het teken van het ontwikkelen van klanten en toeleiden naar werk (en waar dit nog niet mogelijk is toeleiding naar participatie).													
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. De gemeente draagt bij in de tekorten van de gemeenschappelijke regeling. Het bieden van inkomensondersteuning en het minimabeleid zijn opneemende regelingen. De implementatie van de nieuwe gemeenschappelijke regeling, waarin de toetreding van de gemeente Beekdaelen is vastgelegd.													
Ontwikkelingen	2021 zal mede in het teken staan van de implementatie van de nieuwe gemeenschappelijke regeling, waarin de toetreding van de gemeente Beekdaelen is vastgelegd.													

Veiligheidsregio Zuid-Limburg, gevestigd te Margraten		
Doel/maatschappelijk belang	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen het werkgebied van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Specifieke taken: 1. Het uitvoeren van de taken en bevoegdheden welke bij of krachtens de Wet veiligheidsregio's en de Wet publieke gezondheid aan het openbaar lichaam zijn opgedragen; 2. Het coördineren van de voorbereiding van de gemeentelijke processen op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding; 3. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de colleges van de deelnemende gemeenten aan het bestuur van de Veiligheidsregio zijn opgedragen c.q. gedelegeerd.	
Partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Sittard-Geleen, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Stein, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.	
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het algemeen veiligheidsbestuur.	

Veiligheidsregio Zuid-Limburg, gevestigd te Margraten

Financieel belang	De kosten van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg worden gedragen door de deelnemende gemeenten. Voor het uitvoeren van eerdergenoemde taken wordt jaarlijkse een exploitatiebijdrage betaald. Voor 2021 is de bijdrage voor Voerendaal begroot op € 798.270.		
	Bedragen in € x1000		
	Financiële informatie	2020	2021
	Verwacht eigen vermogen	8.567	8.861
	Verwacht vreemd Vermogen	44.369	38.905
	Verwacht financieel resultaat 2021	0	0
Activiteiten/prestaties/effecten	Uitvoeren van de hierboven vermelde wettelijke taak. Deze activiteiten zijn gerelateerd aan het programma Veiligheid van de programmabegroting en zijn gericht op de veiligheid van bewoners, bedrijven en bezoekers.		
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. Ten aanzien van de Veiligheidsregio zal het resultaat in 2020 (en eventueel 2021) beïnvloed worden door de Covid-19-crisis.		
Ontwikkelingen	Vanaf 2020 geldt een overgangperiode voor de verdeelsleutel van de bijdrage van de gemeenten. In vier jaar tijd schakelt de Veiligheidsregio om naar een nieuwe verdeelsleutel. Daarnaast is vanaf structureel 3 miljoen extra nodig om de dienstverlening op peil te kunnen houden. Een en ander is uitgewerkt in de notitie 'Een solide basis voor de toekomst' en dit is vertaald in de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen.		

Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), gevestigd te Heerlen.

Doel/maatschappelijk belang	Zorgdragen voor de publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit WMO, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen en sociaal medische advisering.												
Partijen	De GGD Zuid-Limburg is een Gemeenschappelijke Regeling die is ingesteld door 16 gemeenten in Zuid-Limburg, te weten: Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Sittard-Geleen, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Stein, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal.												
Bestuurlijk belang	De verantwoordelijke portefeuillehouder is lid van het Algemeen Bestuur en lid van de financiële commissie.												
Financieel belang	De deelnemende gemeenten nemen op basis van het PKA-model verplichte- en aanvullende producten af tegen vastgestelde tarieven. Voor 2021 is de verwachte bijdrage voor Voerendaal € 616.644. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: € 150.660 voor collectieve preventie, € 322.663 voor jeugdgezondheidszorg en € 2.311 voor toezicht Wmo. Daarnaast is de Voerendaalse bijdrage voor Veilig Thuis voor 2021 € 141.010. Dit onderdeel is als eigenstandig programma verwerkt in de GGD-begroting. Bedragen in € x1000 <table><tr><td>Financiële informatie</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Verwacht eigen vermogen</td><td>1.897</td><td>1.547</td></tr><tr><td>Verwacht vreemd Vermogen</td><td>29.222</td><td>29.222</td></tr><tr><td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td></td><td>0</td></tr></table>	Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen	1.897	1.547	Verwacht vreemd Vermogen	29.222	29.222	Verwacht financieel resultaat 2021		0
Financiële informatie	2020	2021											
Verwacht eigen vermogen	1.897	1.547											
Verwacht vreemd Vermogen	29.222	29.222											
Verwacht financieel resultaat 2021		0											
Activiteiten/prestaties/effecten	Het uitvoeren van de collectieve preventie (de wettelijke WCPV-taken), met extra aandacht voor gezondheidsrisico's voor de mens in de fysieke en sociale omgeving. De activiteiten van de GGD staan in relatie tot het programma Volksgezondheid en milieu van de programmabegroting; specifiek het beleidsveld 'Regionaal gezondheidsbeleid.												
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. Verliesbijdrage is naar rato inwonertal. De financieel kwetsbare positie van de GGD is tweeledig; enerzijds is in de												

Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), gevestigd te Heerlen.

	exploitatie onvoldoende ruimte om tegenvallers op te vangen. Anderzijds is ook de vermogenspositie onvoldoende om financiële risico's te dekken. Hierdoor is het weerstandsvermogen (te) laag. Ingeval van een onverhoopte calamiteit kan het zijn dat de GGD direct een beroep op de gemeenten moet doen om de bestrijding daarvan te financieren. Op landelijk niveau wordt gepleit de kosten voor de bestrijding van Covid-19 rechtstreeks te regelen met het Rijk, zonder tussenkomst van de gemeenten. Vanaf 2020 voert de GGD de taken van de Jeugdgezondheidszorg voor 0- tot 18-jarigen uit. Doordat tot 2020 elke gemeente individuele budget- en dienstverleningsafspraken heeft gemaakt met de zorgaanbieder voor 0- tot 4-jarigen, is het mogelijk dat bij harmonisatie van deze afspraken binnen de GGD-herverdelingseffecten per individuele gemeente kunnen ontstaan. Een ander belangrijk project van de GGD is de 'Trendbreuk'. Hierbij is op voorhand moeilijk in te schatten hoeveel (extra) kosten gemoeid zijn om het gezondheidspeil in Zuid-Limburg op een gelijk niveau te krijgen als het landelijke gemiddelde.
Ontwikkelingen	In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het doel is om een trendbreuk te realiseren en daarmee de levensverwachting in Zuid-Limburg te brengen naar het landelijk gemiddelde en hierbij in de periode 2016-2025 zichtbaar in te lopen op bestaande achterstanden in levensverwachting en in te zetten op een stijging van de ervaren gezondheid. Via de beleidslijnen gezonde jeugd, de gezonde wijk en kwetsbare personen wordt invulling aan het beleid gegeven.

Reinigingsdienst Rd4, gevestigd te Heerlen.

Doel/maatschappelijk belang	Het doelmatig, milieuhygiënisch verantwoord en marktconform (doen) inzamelen en verwerken van afvalstoffen (basispakket), het reinigen van de openbare ruimten en de daarmee samenhangende taken alsmede het bestrijden van gladheid (pluspakket).															
Partijen	De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal.															
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid. De wethouder verantwoordelijk voor Milieu is lid van het Algemeen Bestuur.															
Financieel belang	De verwachte totale kosten van de GR bedragen € 34.847.789. De totale kosten van de Rd4 worden per product en per gemeente toegerekend. Toerekening vindt plaats door per afvalstroom hoeveelheden, logistieke uren en gebruikmaking van inzameldiensten naar de afzonderlijke gemeenten toe te kennen. Er wordt met een sluitende begroting gewerkt: alle kosten worden verrekend en de Rd4 kent geen winstdoelstelling. Voor 2021 is de bijdrage voor Voerendaal begroot op € 1.035.719. <table><tr><td colspan="3">Bedragen in € x1000</td></tr><tr><td>Financiële informatie</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Verwacht eigen vermogen*</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>Verwacht vreemd Vermogen*</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td></td><td>0</td></tr></table> * Rd4 stelt geen begrote balans op.	Bedragen in € x1000			Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen*	n.b.	n.b.	Verwacht vreemd Vermogen*	n.b.	n.b.	Verwacht financieel resultaat 2021		0
Bedragen in € x1000																
Financiële informatie	2020	2021														
Verwacht eigen vermogen*	n.b.	n.b.														
Verwacht vreemd Vermogen*	n.b.	n.b.														
Verwacht financieel resultaat 2021		0														
Activiteiten/prestaties/effecten	De basisactiviteiten zijn het verwijderen van de huishoudelijke afvalstromen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in het (op)halen (restafval, gft, papier, grofvuil, snoeiafval), straatvoorzieningen (glas, papier, textiel) en de overige diensten (o.a. servicepunt). Daarnaast neemt Voerendaal de volgende activiteiten af uit het pluspakket: straatreiniging, huisuitzettingen en de coördinatie van de afzet van afvalstromen.															
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. In verband met Covid-19 wordt Rd4 geconfronteerd met extra kosten. Deze zullen door de gemeenten moeten worden opgebracht. Mogelijk zullen de gemeenten hiervoor (deels) worden gecompenseerd.															

Reinigingsdienst Rd4, gevestigd te Heerlen.

Ontwikkelingen	Rd4 is een gemeenschappelijke regeling die diensten verleent voor en aan gemeenten door met name de inzameling van afval. Aan de andere kant zorgt Rd4 voor de afvoer van deze afvalstromen en wordt daarmee geconfronteerd met de grillen van een wereldmarkt. Dat heeft in 2019/2020 geleid tot een hogere bijdrage van de deelnemende gemeenten. De huidige Covid-19 en economische crisis leidt tot lagere olieprijs op de wereldmarkt. Dat heeft een negatief effect op de vraag naar o.a. PMD, waardoor de verwerkingskosten mogelijk blijven stijgen.
----------------	--

RUD Zuid-Limburg, gevestigd te Maastricht

Doel/maatschappelijk belang	Ter behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht op en handhaving van het omgevingsrecht.												
Partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal en de Provincie Limburg.												
Bestuurlijk belang	In het Algemeen Bestuur zijn alle gemeenten vertegenwoordigd door een collegelid en de provincie door een gedeputeerde. Voor Voerendaal is de burgemeester lid van het algemeen bestuur.												
Financieel belang	Deelnemers dragen bij aan de kosten van het goed functioneren van het openbaar lichaam en het uitvoeren van de hem opgedragen taken op basis van een vooraf vastgesteld bedrag per inrichting voor de basistaken en de feitelijke afname van taken voor de niet basistaken. De totale kosten van de GR bedragen voor 2021 € 13.600.000. Voor het uitvoeren van eerdergenoemde taken wordt jaarlijks een exploitatiebijdrage betaald. Voor 2021 is de bijdrage voor Voerendaal € 113.025. Bedragen in € x1000 <table><tr><td>Financiële informatie</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Verwacht eigen vermogen*</td><td>675</td><td>610</td></tr><tr><td>Verwacht vreemd Vermogen*</td><td>2.274</td><td>2.343</td></tr><tr><td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td></td><td>0</td></tr></table> * RUD Zuid-Limburg stelt geen begrote balans op	Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen*	675	610	Verwacht vreemd Vermogen*	2.274	2.343	Verwacht financieel resultaat 2021		0
Financiële informatie	2020	2021											
Verwacht eigen vermogen*	675	610											
Verwacht vreemd Vermogen*	2.274	2.343											
Verwacht financieel resultaat 2021		0											
Activiteiten/prestaties/effecten	De gemeente Voerendaal heeft naast de wettelijk vastgestelde basistaken ook aanvullende milieutaken overgedragen.												
Risico's en kansen	Veranderingen van wetgeving, waardoor meer of minder taken door de RUD moeten worden uitgevoerd, zal leiden tot een verandering in de bijdrage. Eventuele nadelige exploitatieresultaten worden door de deelnemers gedragen. Op dit moment zijn er ten aanzien van de RUD geen concrete risico's te benoemen.												
Ontwikkelingen	Er wordt gewerkt aan een fundamentele en omvangrijke herziening van het omgevingsrecht. Gestreefd wordt naar één wet met onderliggende uitvoeringsregelgeving. Met de Omgevingswet wil het kabinet de regels omtrent de fysieke leefomgeving bundelen en vereenvoudigen. De RUD zal voorbereid zijn om in de toekomst basis- en verzoektaken te kunnen uitvoeren en de partners te ondersteunen bij de verdere implementatie van de nieuwe Wet. De invoering van de wet is verschoven van 2018 naar 2021.												

Het Gegevenshuis, gevestigd te Landgraaf.

Doel/maatschappelijk belang	Het Gegevenshuis ontzorgt (lokale) overheden op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal. Hiermee kunnen (lokale) overheden voldoen aan wettelijke verplichtingen op dit gebied en kunnen dienstverlening en bedrijfsvoering kwalitatief hoogwaardig en kosteneffectief worden uitgevoerd. Het Gegevenshuis is door de opdracht gevende overheden tevens opgericht om innovatie in technologieën te vertalen naar de toepassing van object- en ruimte gerelateerde data in het publieke domein, waardoor het Gegevenshuis een substantiële bijdrage kan leveren aan het imago van de regio en de regionale (economische) ontwikkelingen en bijbehorende werkgelegenheid. Als openbaar lichaam fungeert Het Gegevenshuis als shared service Centre in het publieke domein en ligt de focus om continu te innoveren, de dienstverlening te verbeteren en kosten te reduceren.												
Partijen	Deelnemers zijn de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.												
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Van iedere deelnemende gemeente neemt een bestuurder zitting in het algemeen bestuur. Voor de gemeente Voerendaal is dit de portefeuillehouder bedrijfsvoering.												
Financieel belang	De totale kosten van de GR bedragen € 3.819.811. Voor het uitvoeren van eerdergenoemde taken wordt jaarlijks een exploitatiebijdrage betaald. Voor 2021 is de bijdrage voor Voerendaal € 155.899. Bedragen in € x1000 <table><tr><td>Financiële informatie</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Verwacht eigen vermogen*</td><td>113</td><td>56</td></tr><tr><td>Verwacht vreemd Vermogen*</td><td>297</td><td>137</td></tr><tr><td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td></td><td>0</td></tr></table> * Het Gegevenshuis stelt geen begrote balans op.	Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen*	113	56	Verwacht vreemd Vermogen*	297	137	Verwacht financieel resultaat 2021		0
Financiële informatie	2020	2021											
Verwacht eigen vermogen*	113	56											
Verwacht vreemd Vermogen*	297	137											
Verwacht financieel resultaat 2021		0											
Activiteiten/prestaties/effecten	Bij Het Gegevenshuis is sprake van een hoofdtaak: het beheren van geo-data van object- en ruimte gerelateerde (basis)registraties. Het uitvoeren van deze taken vloeit voort uit de wettelijke verplichtingen binnen het stelsel van basisregistraties (b.v. BAG, BGT, WKPB) dan wel uit het ondersteunen van beleid, uitvoering en publieke dienstverlening bij overheidstaken. In 2018 zijn deze taken uitgebreid met het databeheer van riool, groen en grijs.												
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie. Uitbreiding van het aantal deelnemers zal resulteren in structureel lagere exploitatiebijdrage. Ten aanzien van Het Gegevenshuis zijn op dit moment geen concrete risico's te benoemen.												
Ontwikkelingen	Het Gegevenshuis fungeert als Shared Service Centre. Het Gegevenshuis bouwt samen met de BsGW aan de integratie van de diverse registraties voor WOZ, BAG, BOR en BGT. Een samenhangende driedimensionale objectenregistratie zal in de toekomst als basis dienen voor de te ontwikkelen omgevingsplannen, waardoor het belang van actuele-, juiste- en volledige data alleen maar toeneemt. Geodata zullen in de toekomst ook steeds meer ingezet worden bij beleid en uitvoering op gebieden als beheer openbare ruimte, het sociaal domein, openbare orde, waterbeheer e.d.												

Parkstad IT, gevestigd te Heerlen.

Doel/maatschappelijk belang	De bestaande missie van het ICT-samenwerkingsverband Parkstad-IT luidt als volgt. Parkstad-IT: 1. Waarborgt voor haar deelnemers de continuïteit, bedrijfszekerheid en innovatiekracht van de ICT-dienstverlening door beperking van organisatorische kwetsbaarheid; 2. Verhoogt de kwaliteit van processen, waardoor partijen beter kunnen functioneren; 3. Verhoogt de professionaliteit en deskundigheid van medewerkers; 4. Zet de beschikbare arbeidskracht efficiënter in;
-----------------------------	--

Parkstad IT, gevestigd te Heerlen.

	5. Realiseert schaalvoordelen door efficiency: het ontdebellen van ICT-voorzieningen, het beperken van de (stijgende) ICT kosten; 6. Koopt gezamenlijk in van soft- en hardware, bedrijfssoftware uitgezonderd, in overeenstemming met de eisen van de licentiegever; bedrijfstoepassingen van deelnemers (bijv. software voor Burgerzaken of Sociale Dienst) worden door henzelf aangekocht.												
Partijen	De huidige deelnemers aan de lichte gemeenschappelijke Parkstad IT zijn de gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal en de Brandweer Zuid-Limburg.												
Bestuurlijk belang	Parkstad IT is een publiekrechtelijk samenwerkingsverband van gemeenten en instellingen die gemeentelijke taken uitvoert op het gebied van ICT-dienstverlening. De formeel juridische basis voor deelname aan Parkstad IT is een Gemeenschappelijke Regeling, zonder openbaar lichaam en zonder gemeenschappelijk orgaan, tussen de deelnemer en de gemeente Heerlen. Dit is een zogenaamde lichte GR, ook wel centrumgemeente constructie genoemd. De deelnemers worden vertegenwoordigd door de deelnemersraad bestaande uit de afdelingshoofden bedrijfsvoering.												
Financieel belang	De kosten van Parkstad IT worden gedragen door de deelnemende gemeenten. Voor het uitvoeren van eerdergenoemde taken wordt jaarlijks een exploitatiebijdrage betaald. Voor 2021 is de verwachte bijdrage voor Voerendaal € 289.190. Bedragen in € x1000 <table><tr><td>Financiële informatie</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Verwacht eigen vermogen*</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>Verwacht vreemd Vermogen*</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>Verwacht financieel resultaat 2019</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr></table> * Parkstad IT stelt geen balans op waardoor deze financiële informatie niet voorhanden is.	Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen*	n.b.	n.b.	Verwacht vreemd Vermogen*	n.b.	n.b.	Verwacht financieel resultaat 2019	n.b.	n.b.
Financiële informatie	2020	2021											
Verwacht eigen vermogen*	n.b.	n.b.											
Verwacht vreemd Vermogen*	n.b.	n.b.											
Verwacht financieel resultaat 2019	n.b.	n.b.											
Activiteiten/prestaties/effecten	Deze regeling heeft tot doel om de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende partijen te behartigen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie.												
Risico's en kansen	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden c.q. kosten van liquidatie.												
Ontwikkelingen	Het proces van overgang van Parkstad-IT naar SSC-ZL is op dit moment onzeker. Dit heeft echter geen invloed op de dienstverlening van Parkstad-IT.												

Omnibuzz, gevestigd te Geleen.

Doel/maatschappelijk belang	Het doel is het bieden van een kwalitatief hoogstaande, effectieve en efficiënte vervoersvoorziening die aansluiting vindt op andere vervoersvormen zoals het openbaar vervoer en de transformatie in de zorg. Ontschotting, bundeling van vervoerscapaciteit en een gezamenlijke uitvoering van vervoer is hiervoor noodzakelijk. Daarom is een flexibele en toekomstbestendige organisatie van het doelgroepenvervoer nodig die door gemeenten direct aangestuurd kan worden. Door samenwerking zijn synergievoordelen te behalen, en kunnen de systeemkenmerken van vervoer (de kenmerken van de vervoersmiddelen, planning, eisen materieel, telefoonnummer en klantenservice) overal gelijk zijn. Dit bevordert de kwaliteit. De door de deelnemende gemeenten vastgestelde visies en planaanpak doelgroepenvervoer hebben geresulteerd in een samenwerking in de vorm van een gemeenschappelijke regeling Omnibuzz (regiemodel met een mobiliteitscentrale waarbij ritaanname en -planning los worden gekoppeld van de rituitvoering). Hierdoor hebben gemeenten veel meer zeggenschap over het vervoer en kunnen zij het vervoer beter aansturen. Daardoor kan er flexibel worden gereageerd op (tussentijdse) veranderingen in het vervoer.
Partijen	Alle Limburgse gemeenten, behalve de gemeente Gennep
Bestuurlijk belang	De verantwoordelijk portefeuillehouder is namens de gemeente Voerendaal afgevaardigd als lid van het algemeen bestuur van Omnibuzz.

Omnibuzz, gevestigd te Geleen.

Financieel belang	De kosten van Omnibuzz worden gedragen door de deelnemende gemeenten. Voor het uitvoeren van eerdergenoemde taken wordt jaarlijkse een exploitatiebijdrage betaald. Voor 2021 is de bijdrage voor Voerendaal € 200.348. Bedragen in € x1000 <table><tr><td>Financiële informatie</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Verwacht eigen vermogen</td><td>759</td><td>748</td></tr><tr><td>Verwacht vreemd Vermogen</td><td>2.120</td><td>2.012</td></tr><tr><td>Verwacht financieel resultaat 2021</td><td>0</td><td>0</td></tr></table>	Financiële informatie	2020	2021	Verwacht eigen vermogen	759	748	Verwacht vreemd Vermogen	2.120	2.012	Verwacht financieel resultaat 2021	0	0
Financiële informatie	2020	2021											
Verwacht eigen vermogen	759	748											
Verwacht vreemd Vermogen	2.120	2.012											
Verwacht financieel resultaat 2021	0	0											
Activiteiten/prestaties/effecten	Collectief vraagafhankelijk vervoer (cvv), dagbestedingsvervoer (Wmo en jeugd), leerlingenvervoer.												
Risico's en kansen	<u>Kansen:</u> Het realiseren van een gezamenlijke uitvoering van vervoer met ontschotting en een bundeling van vervoerscapaciteit creëert kansen om te komen tot een kwalitatief hoogstaand, effectief en efficiënte vervoersvoorziening die aansluiting vindt op andere vervoersvormen zoals het openbaar vervoer en de transformatie in de zorg. <u>Risico's:</u> Omnibuzz heeft de gevolgen van Covid-19 sterk gevoeld. Het rittenvolume daalde in sommige weken met 75-90%. Om faillissementen te voorkomen is (op landelijk advies) besloten de vervoerders op reguliere wijze te blijven bevoorschotten en de periodieke afrekeningen uit te stellen. Omdat er met publiek geld wordt gefinancierd konden taxibedrijven geen beroep doen op de zgn. NOW-regeling die ondernemers ondersteuning biedt bij de doorbetaling van lonen. Verwacht wordt dat het Rijk ook hier een bijdrage in de extra kosten zal doen.												
Ontwikkelingen	Omnibuzz is bezig met het verder inrichten volgens een groeimodel van de eigen organisatie. De instroom van andere vervoersvormen dan het WMO-vervoer is op de lange(re) baan geschoven. In 2019 is het vervoer nieuw aanbesteed. Daarbij is sterk ingezet op vergroening. Tevens wordt gewerkt aan een 'slimme organisatie' (o.a. klantportaal, ritreservering, facturering en betaling)												

3.2 Deelnemingen

NV Reinigingsdiensten RD4 (Naamloze Vennootschap), gevestigd te Heerlen	
Doel/maatschappelijk belang	De vennootschap heeft als doel het tot stand brengen van een doelmatige, milieu-hygiënische verantwoorde en marktconforme inzameling van bedrijfsafval. Daarnaast houdt de vennootschap zich bezig met vegen van wegen en bedrijfsterreinen en -hallen, rioolreiniging en – inspectie, gladheidsbestrijding.
Partijen	De aandelen worden gehouden door de gemeenten Beekdaalen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor Milieu is lid van de Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente is houder van 1.188 aandelen van € 4,54 per aandeel (totaal € 5.391 boekwaarde). In 2021 wordt een dividend geraamd van € 9.000.
Activiteiten/prestaties/effecten	Inzamelen van huishoudelijk afval. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in het (op)halen (restafval, gft, papier, grof vuil, snoeiafval), straatvoorzieningen (glas, papier, textiel) en de overige diensten (servicepunt). Daarnaast bestaan er nog diverse plusactiviteiten, zoals het exploiteren van het kringloopcentrum. Deze activiteiten staan in relatie tot het programma "Volksgezondheid en Milieu" van de begroting; specifiek het taakveld 'afval', en zijn onder meer gericht op het verminderen van de belasting op het milieu.
Risico's en kansen	Het risico t.a.v. het aandelenkapitaal beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Daarnaast wordt het risico gelopen dat de gemeente extra bijdragen moet betalen bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV. Bij uittreden of wijziging takenpakket dient door de gemeente een schadeloosstelling plaats te vinden. Bij tegenvallende bedrijfsresultaten kan het dividend onder druk komen te staan. In 2020 zal het resultaat sterk beïnvloed worden door de Covid-19-crisis. Minder bedrijvigheid en mogelijke faillissementen van cliënten zullen het resultaat naar verwachting doen dalen.
Ontwikkelingen	Rd4 blijft investeren in een duurzame bedrijfsvoering. Deze intensivering van de vergroening van de bedrijfsvoering wordt actief uitgedragen bij de acquisitie en klantbenadering.

NV Waterleidingmaatschappij Limburg (WML) (Naamloze Vennootschap), gevestigd te Maastricht.	
Doel/maatschappelijk belang	Het voorzien van de gehele Limburgse bevolking van zuiver, helder en betrouwbaar drinkwater, tegen een zo laag mogelijke prijs.
Partijen	Alle Limburgse gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder. De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	Het betreft een deelneming in het aandelenkapitaal. De gemeente is houder van 4 aandelen van € 4.538 nominaal per aandeel (totaal € 18.152). Er wordt geen dividend uitgekeerd.
Activiteiten/prestaties/effecten	Het verzorgen van de drinkwaterproductie, drinkwaterdistributie en het geven van voorlichting op het gebied van drinkwater. Deze activiteiten staan in relatie tot programma "Volksgezondheid en Milieu", specifiek het taakveld 'riolering'. De activiteiten richten zich op het onderhouden, in stand houden en verbeteren van de drinkwatervoorziening.
Risico's en kansen	Het risico t.a.v. het aandelenkapitaal beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap. Verder zijn er op dit moment geen concrete risico's te benoemen.
Ontwikkelingen	Met het oog op klimaatverandering en de recente warme- en droge zomers werkt WML verder aan een betrouwbare levering van drinkwater. Tevens verwacht WML in 2020 een tweetal windturbines te kunnen bouwen waarmee vanaf 2021 voor 60% wordt voorzien in de benodigde energie voor de productie- en distributie van drinkwater in heel Limburg.

NV Enexis Holding (Naamloze Vennootschap), gevestigd te Rosmalen.

Doel/maatschappelijk belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.												
Partijen	Tal van gemeenten; Voerendaal is aangesloten bij VEGAL (Vereniging Gemeenten Aandeelhouders in Limburg binnen Enexis Holding).												
Bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder. De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de Vergadering van Aandeelhouders.												
Financieel belang	Het betreft een deelneming in het aandelenkapitaal. Het nominale aandelenpakket bedraagt € 263.250 (263.250 aandelen van nominaal groot € 1,00). De boekwaarde van de aandelen is € 263.250. De gemeente ontvangt jaarlijks naar rato van het aantal aandelen een dividend. In 2021 wordt een dividend geraamd van € 131.625 (€ 0,50 per aandeel). Deze neerwaartse bijstelling van het dividend in 2021 is het gevolg van de toegenomen kosten in de energietransitie. <table><tr><td></td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>Vreemd Vermogen</td><td>n.b.</td><td>n.b.</td></tr><tr><td>Financieel resultaat 2021</td><td></td><td>n.b.</td></tr></table>		2020	2021	Eigen vermogen	n.b.	n.b.	Vreemd Vermogen	n.b.	n.b.	Financieel resultaat 2021		n.b.
	2020	2021											
Eigen vermogen	n.b.	n.b.											
Vreemd Vermogen	n.b.	n.b.											
Financieel resultaat 2021		n.b.											
Activiteiten/prestaties/effecten	Activiteiten op de gebieden van energievoorziening, communicatiesystemen en -diensten, zorg voor een schoon en gezond milieu en voorzieningen of diensten die met het vorenstaande samenhangen of daaraan verwant zijn. Deze activiteiten staan in relatie tot het programma “Bestuur en ondersteuning” van de begroting; specifiek het taakveld 'treasury'.												
Risico's en kansen	Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196. Voerendaal bezit 0,17% hiervan met een nominale waarde van € 263.250. Daarmee zijn op grond van de wet (art. 2:81 BW) de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid jegens Enexis Holding N.V. beperkt tot dit bedrag. Tegenvallende exploitatieresultaten van Enexis hebben een negatief effect op de dividenduitkering zoals jaarlijks wordt ontvangen door de gemeente. Het risico is echter gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer.												
Ontwikkelingen	De energietransitie blijft een speerpunt in het beleid van Enexis. In 5 jaar tijd is het aantal aansluitingen waarop energie wordt teruggeleverd aan het net verdrievoudigd. De groeimogelijkheden voor grootschalige duurzame productie zijn echter (met name in het noorden van het land) beperkt omdat de transportcapaciteit nog onvoldoende is.												

CSV Amsterdam (v/h Claim Staat Vennootschap BV), Verkoop Vennootschap BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, CBL Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV (Besloten Vennootschappen), gevestigd te 's Hertogenbosch.

Als voortvloeisel uit de verkoop van Essent PLB (productie- en leveringsbedrijf) zijn in 2009 speciale BV's opgericht om de financiële belangen van de aandeelhouders te waarborgen. De BV's hebben een tijdelijk karakter. Alleen overheidslichamen die aandeelhouder van Essent zijn geweest, kunnen aandeelhouder zijn).

Doel/maatschappelijk belang	Deze deelnemingen zijn enerzijds verkregen bij de verkooptransactie van de aandelen Essent aan RWE en anderzijds bij de verkoop van de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero aan private equity organisatie Waterland (Recycleco B.V.). Ze hebben een tijdelijk karakter en dienen in eerste instantie om financiële belangen van de aandeelhouders te waarborgen. Het betreft de volgende vennootschappen: - Vordering Enexis B.V. - Cross Border Leases (CBL) Vennootschap B.V. - Verkoop Vennootschap B.V. - CSV Amsterdam B.V. - Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.		
Partijen	De verkopers van aandelen Essent.		
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de Vergadering van Aandeelhouders.		
Financieel belang	De gemeente is van elke BV houder van 3.517 aandelen van € 0,01 per aandeel (totaal € 35,17 = boekwaarde per vennootschap). Er wordt geen dividend uitgekeerd.		
	CSV Amsterdam BV	2020	2021
	Eigen vermogen	€ 325.000	€ 300.000
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Resultaat na belasting	- € 125.000	- € 75.000
	Dividend	€ 0	
	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	2020	2021
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
	Resultaat na belasting	€ 0	€ 0
	Dividend	€ 0	
	Verkoop Vennootschap BV	2020	2021
	Eigen vermogen	€ 0	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 0	n.v.t.
	Resultaat na belasting 2020	€ 0	n.v.t.
	Dividend	€ 0	
	Vordering op Enexis BV	2020	2021
	Eigen vermogen	€ 0	n.v.t.
	Vreemd vermogen	€ 0	n.v.t.
	Resultaat na belasting	€ 0	n.v.t.
	Dividend	€ 0	

CSV Amsterdam (v/h Claim Staat Vennootschap BV), Verkoop Vennootschap BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, CBL Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV (Besloten Vennootschappen), gevestigd te 's Hertogenbosch.

Als voortvloeisel uit de verkoop van Essent PLB (productie- en leveringsbedrijf) zijn in 2009 speciale BV's opgericht om de financiële belangen van de aandeelhouders te waarborgen. De BV's hebben een tijdelijk karakter. Alleen overheidslichamen die aandeelhouder van Essent zijn geweest, kunnen aandeelhouder zijn).

	<table><tr><td>CBL vennootschap BV</td><td>2020</td><td>2021</td></tr><tr><td>Eigen vermogen</td><td>€ 0</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Vreemd vermogen</td><td>€ 0</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Resultaat na belasting</td><td>€ 0</td><td>n.v.t.</td></tr><tr><td>Dividend</td><td></td><td>€ 0</td></tr></table>	CBL vennootschap BV	2020	2021	Eigen vermogen	€ 0	n.v.t.	Vreemd vermogen	€ 0	n.v.t.	Resultaat na belasting	€ 0	n.v.t.	Dividend		€ 0
CBL vennootschap BV	2020	2021														
Eigen vermogen	€ 0	n.v.t.														
Vreemd vermogen	€ 0	n.v.t.														
Resultaat na belasting	€ 0	n.v.t.														
Dividend		€ 0														
Activiteiten/prestaties/effecten	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).															
Risico's en kansen	Hoewel diverse van deze vennootschappen nog betrokken zijn in procedures en besprekingen voeren over eventuele schadeclaims blijven de risico's voor de gemeente beperkt.															
Ontwikkelingen	<u>Vordering Enexis B.V.</u> Deze vennootschap is in het voorjaar 2020 ontbonden en uitgeschreven bij de Kamer van Koophandel. <u>CBL (Cross Border Leases) Vennootschap B.V.</u> De vennootschap wordt in september 2020 ontbonden en uitgeschreven bij de Kamer van Koophandel. <u>Verkoop Vennootschap B.V.</u> De vennootschap wordt in september 2020 ontbonden en uitgeschreven bij de Kamer van Koophandel. <u>CSV Amsterdam B.V.</u> De doelstellingen van deze vennootschap zijn met name het (namens de aandeelhouders) voeren van een eventuele schadeclaim tegen de Staat en het voeren van garantieclaimprocedures met Recycleco B.V. (de koper van de aandelen Attero). Garantieclaims konden door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend. Eind juni 2016 is een compromis gesloten met Attero/Waterland over een door Attero/ Waterland ingediende claim van 9,5 mln voor een bedrag van 5,5 mln. Een derde doelstelling van deze vennootschap is het geven van instructies aan de beheerder van de in escrow gehouden gelden. Deze escrowgelden staan niet ter beschikking van de vennootschap maar worden aangehouden bij de notaris. Momenteel is de vennootschap nog bezig met de afwikkeling van ingediende garantieclaims van de kant van Waterland en een dispuut met deze partij over een belastingteruggaaf. Zodra beide zaken zijn afgewikkeld zal ook deze vennootschap worden ontbonden. <u>Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.</u> De vennootschap dient zorg te dragen voor de afhandeling van een aantal verplichtingen in verband met het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borsele uit 2009. De verwachting is dat deze vennootschap voor het eind van 2021 zal worden ontbonden.															

Nazorg Limburg BV (Besloten Vennootschap), gevestigd te Maastricht-Aachen Airport.

Doel/maatschappelijk belang	Nazorg Limburg BV beheert in opdracht van haar aandeelhouders de gesloten stortplaatsen in Limburg, ter bescherming van het milieu (waaronder grondwater) en ter voorkoming van negatieve gevolgen van bodemverontreiniging voor toekomstige generaties. Er zijn géén commerciële doeleinden.
Partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal

Nazorg Limburg BV (Besloten Vennootschap), gevestigd te Maastricht-Aachen Airport.	
	en Weert.
Bestuurlijk belang	De wethouder verantwoordelijk voor Milieu vertegenwoordigt de gemeente in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente is houder van 340 aandelen van € 0,45 per aandeel (totaal € 153 boekwaarde); er wordt geen dividend uitgekeerd.
Activiteiten/prestaties/effecten	Het beheren van 9 gesloten stortplaatsen in Limburg. Dat beheer omvat onder andere het opsporen, analyseren en managen van milieurisico's van stortplaatsen en andere verontreinigde locaties.
Risico's en kansen	Het risico is nihil tenzij deze onderneming extra bijdragen vraagt bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de BV. Het risico dat dit gebeurt is zeer gering mede omdat de bedrijfsactiviteiten voornamelijk bestaan uit nazorg.
Ontwikkelingen	Nazorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Uitgangspunt daarbij is dat nieuwe activiteiten het beleid van de overheid moeten ondersteunen. Op een drietal locaties worden de mogelijkheden onderzocht om zonnepanelen te plaatsen. O.a. is men voornemens in 2020 op de locatie in Bocholtz panelen te plaatsen. Monitorings-rapportages wijzen uit dat de kwaliteit van het grondwater op deze plek slechts in zeer beperkte mate is beïnvloed.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (Naamloze Vennootschap), gevestigd te 's Gravenhage.	
Doel/maatschappelijk belang	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van de Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente is houder van 11.232 aandelen van € 2,50 per aandeel (totaal € 28.078 boekwaarde). In 2021 wordt een dividend geraamd van € 14.265.
Activiteiten/prestaties/effecten	Het verzorgen van kredietverlening, beleggingen, advisering, betalingsverkeer en e-banking, gebiedsontwikkeling en vastgoed-ontwikkeling voor en in samenwerking met overheidspartijen. Deze activiteiten staan in relatie tot programma bestuur en dienstverlening van de begroting; specifiek het beleidsveld 'financiering'.
Risico's en kansen	Tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV hebben een negatief effect op de jaarlijks te ontvangen dividenduitkering. Het risico t.a.v. het aandelenkapitaal beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap.
Ontwikkelingen	Van de klantsectoren van de BNG Bank vervullen vooral zorginstellingen en gemeenten een rol om de gevolgen van de Covid-19-pandemie te beperken. De financiële gevolgen hiervan zijn groot. Zo is de nettowinst over het eerste halfjaar gedaald met 21% t.o.v. dezelfde periode vorig jaar. Dit wordt met name veroorzaakt door de herwaardering van de activa onder invloed van de pandemie.

IBA Parkstad BV (Besloten Vennootschap), gevestigd te Heerlen.	
Doel/maatschappelijk belang	Invullen te geven aan de transformatie-/herstructureringsopgaven van Parkstad Limburg via de realisatie en ontwikkeling van de Internationale Bau Ausstellung Parkstad 2020.
Partijen	De gemeenten Beekdaalen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal plus de provincie Limburg.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder herstructurering is lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Financieel belang	Voerendaal participeert voor € 374 in het totale aandelenkapitaal (€ 20.776) van de BV. Voor de looptijd van de BV dragen partijen € 45 mln. bij: de bijdrage van Voerendaal is maximaal € 841.340 over de looptijd van IBA. In 2021 is een bedrag van € 50.000 hiervoor begroot.
Activiteiten/prestaties/effecten	Het IBA-bureau heeft de volgende kerntaken:

IBA Parkstad BV (Besloten Vennootschap), gevestigd te Heerlen.

	• organiseert de Open Oproep voor IBA-projecten en activeert projectdragers en allianties om mee te doen; • kwalificeert en selecteert projecten voor mogelijke financiële ondersteuning waarbij de regels ter uitsluiting van staatssteun worden gerespecteerd; • faciliteert, stimuleert en versterkt richtinggevende en voorbeeldstellende projecten voor de transformatie van Parkstad. De IBA-organisatie is niet de projectuitvoerder; • organiseert de communicatie rondom IBA Parkstad; • investeert in de kwaliteit van innovatieve en spraakmakende IBA-projecten; • verwerft financiële middelen uit subsidies en sponsoring; • organiseert ondersteunende activiteiten facilitering van de uitvoering van IBA-projecten. IBA fungeert hierbij primair als kwaliteitsmachine voor de verbetering van initiatieven. De eerste open oproep van IBA Parkstad heeft gelopen tot en met 15 december 2014. In deze oproep zijn bijna 300 project-ideeën ingediend, die door de curator-directeur en het Q-team gewaardeerd. Deze project-ideeën doorlopen momenteel het ondersteunings- en kwalificatieproces. 15 sleutelprojecten vormen momenteel het hart van de IBA, het Land van Kalk is er hier één van.
Risico's en kansen	Doordat in het verleden reeds afschrijving van het aandelenpakket heeft plaats gevonden, is het risico nihil tenzij deze onderneming extra bijdragen vraagt bij mogelijke toekomstige tegenvallende bedrijfsresultaten van de NV. Het risico dat dit gebeurt is zeer gering. Inhoudelijk, juridische projectrisico's worden niet aangegaan. Risico is wel dat in projecten geïnvesteerde middelen niet tot het gewenste succes of de realisatie van doelstellingen leidt.
Ontwikkelingen	Vanwege de Covid-19 crisis is het expojaar met een jaar uitgesteld.

Paragraaf Weerstandvermogen & Risicobeheersing

Algemeen

In deel 4 van deze begroting wordt het financieel meerjarenperspectief van de gemeente Voerendaal geschetst. Een van de belangrijkste aspecten voor het oordeel omtrent de financiële positie betreft het weerstandvermogen. Bij weerstandvermogen gaat het om de mate waarin een gemeente in staat is middelen vrij te maken om mogelijke substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit ingrijpende consequenties heeft voor het voorgenomen beleid. Het weerstandvermogen brengt tot uitdrukking de relatie tussen de weerstandscapaciteit en risico's die zich eventueel kunnen voordoen.

In artikel 11 van het BBV is het begrip weerstandvermogen als volgt gedefinieerd:

De relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie, te dekken'.

In principe bestaat weerstandscapaciteit uit de navolgende elementen:

Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
• Algemene reserve (per 1 januari van het begrotingsjaar) • Incidentele begrotingsruimte • Stille reserves • Post onvoorzien	• Onbenutte belastingcapaciteit • Structurele begrotingsruimte

Onderstaand zijn deze elementen nader toegelicht respectievelijk gekwantificeerd.

Algemene reserve

De algemene reserve is de buffer die benut kan worden bij echte calamiteiten, dus incidenteel, en behoeft enerzijds zeker geen ongelimiteerde spaarpot te zijn met als enig doel deze zo hoog mogelijk te krijgen, anderzijds kan deze reserve niet zomaar (structureel) ingezet worden als sluitpost van de begroting. De geraamde stand van de algemene reserve is per 01-01-2021 € 3.388.000. Daarnaast wordt ook de reserve sociaal domein, zijnde € 522.000, als buffer meegenomen. In principe worden bestemmingsreserves niet gekwalificeerd als incidentele weerstandscapaciteit. Echter de reserve sociaal domein heeft hoofdzakelijk als doel het opvangen van de risico's binnen dit domein (Jeugd, Participatie en Wmo).

De omvang van de stille reserves

Van stille reserves is sprake indien de reële marktwaarde van de activa (bezittingen) de boekwaarde daarvan overstijgt. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als het bezit al geheel of gedeeltelijk afgeschreven is, maar nog wel bruikbaar voor een geïnteresseerde koper. Vaak worden als stille reserves genoemd gronden, gebouwen en aandelen. Praktisch gezien moeten deze bezittingen ook verkoopbaar zijn, willen zij dienen als weerstandvermogen. Als dat zo is, doet zich tot slot nog het probleem voor van waardebepaling. De gemeente heeft nog diverse gronden, gebouwen en aandelen in bezit waarvan de marktwaarde de boekwaarde zou kunnen overstijgen. De meeste daarvan zijn echter niet verkoopbaar, bijvoorbeeld de gronden in een groengebied, het gemeentehuis of de onderwijsgebouwen. Gezien het inzicht hierin op dit moment zijn de stille reserves op nihil gesteld.

De post onvoorzien

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) is het verplicht een post 'onvoorzien' op te nemen. Deze post is bedoeld als dekking voor lasten die niet in de begroting opgenomen zijn m.a.w. die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet waren voorzien. Voor een juiste toepassing van de post onvoorzien moet worden uitgegaan van het 'drie O's-principe', zijnde onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar. In voorliggende meerjarenbegroting is de post onvoorzien opgenomen als incidentele post. Deze post is meerjarig van gelijke omvang en bedraagt afgerond € 31.000 gebaseerd op € 2,50 per inwoner (01-01-2020 12.475).

De onbenutte belastingcapaciteit

Het totaal aan OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing bepalen welke mogelijkheden de gemeente tot belastingheffing heeft, het zogenoemde "belastingpakket". Voor wat betreft het rioolrecht en de afvalstoffenheffing is geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit omdat hierbij reeds 100% kostendekking is gerealiseerd. De onbenutte capaciteit van de OZB betreft de belastingheffing die nog kan plaatsvinden tot het niveau welke de gemeente moet heffen om voor toelating van een zogenoemde artikel 12 aanvraag (van de Financiële verhoudingswet) in aanmerking te kunnen komen. Volgens deze norm kunnen gemeenten die in de financiële problemen raken een aanvraag indienen voor extra steun uit het gemeentefonds. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2021 is vastgesteld op 0,1809% (meicirculaire 2020). Voor de berekening is het artikel 12 tarief meerjarig gelijk gehouden en afgezet tegen het meerjarig OZB percentage van Voerendaal.

jaar	OZB% (art 212) cf meicirculaire '20	max. OZB-opbrengst o.b.v. totale WOZ-waarden (peildatum 1-7-2020)	Opbrengst OZB begroting 2021	ruimte
2021	0,1809	2.969.474	2.856.830	113.000
2022	0,1809	2.969.474	2.913.967	56.000
2023	0,1809	2.969.474	2.972.246	0
2024	0,1809	2.969.474	3.031.691	0

Begrotingssaldo

Als de begroting en de meerjarenraming een structureel overschot laat zien, is er sprake van begrotingsruimte die kan worden ingezet voor structurele financiële tegenvallers. Daarmee is enkel de begrotingsruimte die zich minimaal in zowel het begrotingsjaar als de meerjarenraming voordoet aan te merken als structurele weerstandscapaciteit. Eventuele overige begrotingsruimte wordt aangemerkt als incidentele begrotingsruimte en kan daarom tot de incidentele weerstandscapaciteit worden gerekend.

Beleidskaders

Uitgangspunt is dat het weerstandsvermogen van de gemeente voldoende moet zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de continuïteit van de gemeente in gevaar komt. De algemene reserve is het belangrijkste component van het gemeentelijk weerstandsvermogen.

In de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 2017 door de raad vastgesteld op 6 juli 2017, die van toepassing is op deze begroting is de **streefwaarde van de ratio van het incidentele weerstandsvermogen bepaald op 2 (= ruim voldoende)**. Het gaat hierbij om de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen.

In de nota Reserves en voorzieningen 2019 door de raad vastgesteld op 13 december 2018 heeft de raad besloten om naast de hierboven genoemd streefwaarde ook een **minimale omvang van de algemene reserve** vast te stellen, zijnde **10% van de uitgaven conform het jaarlijks begrotingstotaal**. Deze omvang wordt jaarlijks in onderhavige paragraaf vastgesteld.

De benodigde weerstandscapaciteit stelt de gemeente vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Alle sectoren inventariseren hun eigen risico's inclusief de kans van optreden en de financiële gevolgen.

Risico's

Algemeen

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis, die een (negatief) gevolg voor de gemeente met zich mee kan brengen. Het gaat om een onzekere gebeurtenis met financiële en/of materiële gevolgen. Het risico kan o.a. van juridische, organisatorische, bedrijfseconomische of milieutechnische aard zijn. Van belang hierbij is om het risico te onderkennen, zoveel als mogelijk te kwantificeren (wat is de kans dat het risico werkelijkheid wordt en de inschatting van de financiële gevolgen) en maatregelen treffen om het risico te verminderen.

De omgeving waarin gemeenten opereren is complex en continu aan verandering onderhevig. Dit geldt ook voor onze gemeente. Op diverse terreinen liggen uitdagingen die direct gevolgen hebben voor ons risicoprofiel. Daarbij kan gedacht worden aan COVID-19, de herverdeling van het gemeentefonds, de druk op de woningmarkt, de ontwikkeling van de lokale economie, de duurzaamheidsopgave en natuurlijk het Sociaal Domein. Bovenop al deze ontwikkelingen zien we dat onze financiële situatie in korte tijd is veranderd. De tijden van relatieve overvloed zijn omgeslagen naar een financiële positie waarbij we scherper aan de wind moeten varen en duidelijke keuzes moeten maken wat we wel of niet willen gaan oppakken. Budgetten staan meer onder druk. Dit alles heeft ook gevolgen voor ons risicoprofiel.

Risicoprofiel Gemeente Voerendaal

In het beginsel worden alleen de risico's van materiële betekenis (substantiële impact op de financiële positie) en waarvoor geen maatregelen zijn getroffen in de beoordeling betrokken. Het kwantificeren van de risico's vindt plaats door de kans (*de waarschijnlijkheid dat het risico zich voordoet*) te vermenigvuldigen met het gevolg (*de schade als het risico zich werkelijk voordoet*). Hier vloeit vervolgens de risicoscore uit waarmee de risico's worden geprioriteerd in laag, midden en hoog.

Nagestreefd wordt om de risico's van materiële betekenis ook daadwerkelijk kwantitatief te beoordelen om zodoende het juiste weerstandsvermogen vast te kunnen stellen.

Calamiteiten Mijn(water)schade

Sinds het staken van oppompen van Mijwater in 1994 wordt nog steeds schade geleden als gevolg van beweging van de bodem die veroorzaakt is door de aanleg en/of exploitatie van mijnbouwwerken waaronder begrepen schade als gevolg van bodembewegingen die het gevolg zijn van het geleidelijk vollopen van mijnen met mijnwater. Momenteel is nog niet duidelijk wie verantwoordelijk is voor nieuwe mijnschades. Voor schrijnende gevallen waarbij de veiligheid in het geding komt, is daarom een calamiteitenfonds ingericht. Alleen indien een schadegeval zich op het eigen grondgebied van de gemeente Voerendaal voordoet, kan het aandeel van Voerendaal in het calamiteitenfonds worden aangesproken. Bij een concrete bijdrage vanuit dit fonds is de verdeling als volgt: 25% gemeente (tot een maximum van afgerond € 16.000), 25% provincie en 50% Ministerie van Economische Zaken.

	Risicobedrag 2021	Klasse omvang	Geschatte omvang	Klasse waarschijnlijk- heid	% waarschijnlijk- heid	Omvang risico
Mijnwaterschade	€ 16.000	2	€ 16.000	2	25%	€ 4.000

Algemene uitkering

De gevolgen van de circulaire worden vertaald naar de (meerjaren)begroting. De jaarlijkse ontwikkeling van de uitkering uit het gemeentefonds is gekoppeld aan de jaarlijkse ontwikkeling van de netto gecorrigeerde uitgaven (samen de trap op, samen de trap af). Vanaf uitkeringsjaar 2019 is de integratie-uitkering Sociaal domein overgeheveld naar de algemene uitkering met uitzondering van de aparte integratie-uitkeringen betreffende Participatie, Beschermd wonen en Voogdij/18+.

		Risicobedrag 2021	Klasse omvang	Geschatte omvang	Klasse waarschijnlijk- heid	% waarschijnlijk- heid	Omvang risico	
Op basis meicirculaire 2020	€	17.673.000	5	1%	€ 177.000	3	50%	€ 89.000

De aangekondigde herverdeling van het gemeentefonds met ingang van 2022 vormt een bedreiging voor de toekomstige gemeentelijke begroting. Het doel van deze herverdeling is om grote schommelingen tegen te gaan. De herijking richt zich op een herverdeling, niet op de omvang van de middelen. Ter voorbereiding zijn al enkele onderzoeken uitgevoerd onderverdeeld naar de modellen in het "sociaal domein" en de overige onderdelen van het gemeentefonds oftewel het "klassieke domein". Van Laatstgenoemde zijn nog geen cijfers bekend. De eerste cijfers van het sociaal domein laten voor de kleinere gemeente een aanzienlijke vermindering zien van € 58 per inwoner. Echter gezien de discussies en de onzekerheden (verwachte resolutie *VNG, stop herverdeling gemeentefonds*) hieromtrent zijn nog geen bedragen opgenomen in voorliggende begroting en meerjarenraming. Naar verwachting zullen de gemeenten via de decembircirculaire 2020 geïnformeerd worden over de uitkomsten (onder voorbehoud van parlementaire besluitvorming). Onderstaand een beeld van de mogelijke toekomstige effecten voor Voerendaal:

Berekening risico herijking gemeentefonds				
	2021	2022	2023	2024
Herverdeeleffect per inwoner	€ -	€ -100	€ -100	€ -100
Overgangsregeling	€ -	€ 75	€ 50	€ 25
Netto effect per inwoner	€ -	€ -25	€ -50	€ -75
Aantal inwoners per 01-01-2020	12.475	12.475	12.475	12.475
Risicobedrag	€ -	€ -311.875	€ -623.750	€ -935.625
Waarschijnlijkheid (klasse 4)	80%	80%	80%	80%
Risicoscore	€ -	€ -250.000	€ -499.000	€ -749.000

Nieuwe/gewijzigde wetten en deregulering

Nieuwe regelgeving zorgt vaak voor extra belasting en kosten voor de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan de nieuwe omgevingswet. Verder gaat nieuwe regelgeving en deregulering vaak gepaard met minder middelen voor de gemeente. Dat wil zeggen dat een lager budget voor de gemeente beschikbaar komt dan vóór de deregulering. Deze situatie doet zich onverminderd voor. Gemeenten worden steeds meer verantwoordelijk voor de uitvoering van taken en 'moeten het doen' met bijbehorende verlaagde budgetten.

De wetgeving wordt intensief gemonitord, waardoor de risico's tot een minimum worden beperkt (risico derhalve op nihil gesteld).

Verbonden partijen

Verbonden partijen voeren in de regel gemeentelijke taken uit met een groot politiek belang. Ze leveren een forse bijdrage aan de realisatie van de maatschappelijke doelen. Deelname in verbonden partijen levert de gemeente niet alleen voordelen op, maar ook de financiële en bestuurlijke risico's. Om de voordelen optimaal te benutten en de risico's te beheersen is aandacht voor de sturingsrelatie met en risicobeheersing bij verbonden partijen belangrijk. De wetgever heeft in de wet Gemeenschappelijke Regelingen geregeld dat de GR voorafgaand aan de begroting de algemene financiële en beleidsmatige kaders (AFBK) opstelt. De bedoeling hiervan is dat de raden hiermee in een zo vroeg mogelijk stadium op de hoogte worden gesteld van nieuwe ontwikkelingen of opstapel staande inhoudelijke of financiële wijzigingen ten opzichte van het lopende beleid. Zodat tijdig ingegrepen kan worden en de gemeente niet voor een voldongen feit wordt gesteld. In de paragraaf verbonden partijen wordt in de toelichting op de individuele verbonden partijen nader ingegaan op de eventueel aanwezige risico's. Ondanks deze continue monitoring middels de P&C-cyclus van de gemeenschappelijke regelingen wordt voor de bepaling van het weerstandvermogen in relatie tot het risicobeheer een risicobedrag opgenomen. Dit bedrag is afgeleid van het bedrag zoals opgenomen in deze begroting voor de verbonden partijen.

		Risicobedrag 2021	Klasse omvang	Geschatte omvang	Klasse waarschijnlijk- heid	% waarschijnlijk- heid	Omvang risico	
Verbonden partijen	€	4.794.000	5	1%	€ 48.000	3	50%	€ 24.000

Sociaal domein

Voor een groot aantal regelingen in het sociaal domein is sprake van een 'open einde-regeling', waardoor niet op voorhand een compleet en sluitend beeld verkregen kan worden.

		Risicobedrag 2021	Klasse omvang	Geschatte omvang	Klasse waarschijnlijk- heid	% waarschijnlijk- heid	Omvang risico	
Sociaal domein	€	1.654.000	5	1%	€ 17.000	4	80%	€ 14.000

Rente

Op het moment dat de rente gaat stijgen, kost het meer geld om financiële middelen aan te trekken. Mede gelet op het investeringsvolume opgenomen in de voorliggende begroting, is het noodzakelijk om nieuwe leningen aan te trekken. Het uitgangspunt is om in het beginsel zoveel mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheid om kortlopende leningen (kasgeld) af te sluiten, begrensd door de kasgeldlimiet. Zoals verwoord onder het kopje Rentevisie in de paragraaf financiering zullen naar verwachting de lange rentetarieven wellicht verder dalen of nog geruime tijd laag blijven.

	Risicobedrag 2021	Klasse omvang	Geschatte omvang	Klasse waarschijnlijk- heid	% waarschijnlijk- heid	Omvang risico
Renterisico o.b.v. leningportefeuille per 01-01-2020	€ 17.975.000	5	1%	€ 180.000	1	20%
						€ 36.000

Overige risico's

De overige risico's zijn te beperkt van omvang om ze apart te berekenen en toe te lichten. Fictief wordt hiervoor rekening gehouden met een bedrag afgeleid van het begrotingstotaal.

	Risicobedrag 2021	Klasse omvang	Geschatte omvang	Klasse waarschijnlijk- heid	% waarschijnlijk- heid		Omvang risico
Overige risico	€ 27.500.000	5	1%	€ 275.000	2	30%	€ 83.000

Confrontatie weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit kan op 2 manieren worden ingezet:

- Structureel om tegenvallers in de lopende exploitatie op te kunnen vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Dit is de (potentiële) financiële ruimte voor de gemeente, die jaarlijks in de begroting is ingebouwd. De structurele weerstandscapaciteit is onderstaand weergegeven:

	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo (vrij te besteden ruimte)	-41.000	43.000	54.000	50.000
Onbenutte belastingcapaciteit	113.000	56.000	0	0
Totale structurele weerstandscapaciteit	72.000	99.000	54.000	50.000

- Incidenteel om tegenvallers en andere calamiteiten, met uitsluitend effecten in het lopende jaar, op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de taken.

Algemene reserve (stand per 01-01 van het begrotingsjaar)	3.388.000
Reserve sociaal domein (stand per 01-01 van het begrotingsjaar)	522.000
Stelpost onvoorzien	31.000
Stille reserves	0
Totale incidentele weerstandscapaciteit	3.941.000

Primair wordt de weerstandscapaciteit gerelateerd aan financiële risico's die zich in desbetreffend begrotingsjaar kunnen voordoen. De meerjarige effecten van structurele tegenvallers worden betrokken in de politieke besluitvorming bij de behandeling van eerstvolgende P&C-cyclus.

Om te kunnen bepalen of de hoogte van het weerstandsvermogen voldoende is, wordt gebruik gemaakt van de ratio weerstandsvermogen. De ratio geeft de confrontatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (het totaalbedrag aan risico's) weer.

De ratio weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Als gemeente streven we er daarom naar om de impact van risico's en hiermee de benodigde weerstandscapaciteit (het risicobedrag) te minimaliseren.

De analyse van de betreffende componenten in deze paragraaf geeft de volgende ratio voor 2021:

	Incidenteel
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 3.941.000
Omvang risico's begrotingsjaar	€ 250.000
Ratio weerstandsvermogen	15,76

De streefwaarde die in de gemeente Voerendaal wordt gehanteerd is 2 (ruim voldoende). Uit de tabel blijkt dat de incidentele weerstandscapaciteit voor de gemeente Voerendaal nog steeds uitstekend is.

Naast de berekende ratio is ook de omvang van de algemene reserve € 3.388.000 ruim voldoende afgezet tegen de minimaal gewenste hoogte van de algemene reserve, bepaald op 10% van de uitgaven van de gemeente conform het jaarlijkse begrotingstotaal, zijnde € 2.700.000.

Bovenstaande wijkt af van de analyse in voorgaande begrotingen. Nu ligt de focus op de risico's die zich in het begrotingsjaar kunnen voordoen. Hier wordt primair de incidentele weerstandscapaciteit aan gerelateerd. De meerjarige effecten van structurele tegenvallers worden betrokken in de politieke besluitvorming bij de behandeling van eerstvolgende begroting. De uitkomst van de ratio geeft hiermee een reëler beeld.

Het is geen goede zaak als een gemeente over te weinig mogelijkheden beschikt om optredende risico's het hoofd te bieden. Immers, de gemeente beschikt dan over onvoldoende capaciteit om de geïdentificeerde en gewogen risico's af te dekken. Opgemerkt wordt dat een weerstandscapaciteit die boven de 1,0 ligt niet automatisch inhoudt dat een gemeente voor honderd procent is ingedekt tegen alle risico's die zich kunnen voordoen. De ratio weerstandscapaciteit maakt gebruik van een weging van de risico's. Als de gemeente pech heeft, kan het voorkomen dat in één jaar twee grote tegenslagen plaatsvinden. Doet zich dit voor, dan kan dit ertoe leiden dat de financiële positie van een gemeente tijdelijk onder druk komt te staan. Het spreekt in dit verband echter voor zich dat hoe hoger de weerstandscapaciteit van een gemeente is hoe meer (onvoorziene) tegenvallers kunnen worden opgevangen. Daarnaast zullen de geïnventariseerde structurele risico's zich vrijwel nooit gelijktijdig en in volle omvang voordoen/effectueren.

Kengetallen financiële positie

Onderstaande set van financiële kengetallen is opgenomen met als doel het inzichtelijker en transparanter maken van financiële informatie waardoor horizontale controle door de raad op de financiële positie versterkt wordt en een beter inzicht in de financiële sturingsruimte wordt verkregen.

Begroting 2021	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	71%	99%	99%	121%	160%	168%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	66%	94%	94%	116%	155%	163%
Solvabiliteitsrisico	42%	38%	37%	31%	26%	23%
Structurele exploitatieruimte	-1,56%	0,26%	0,36%	038%	0,40%	0,45%
Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	113%	124%	120%	121%	129%	129%

De begrote kengetallen zijn conform gewijzigde voorschriften BBV de kengetallen gebaseerd op de geprognosticeerde balans.

Ad 1. Netto schuldquote:

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossing op de exploitatie. De stijging van de ratio komt door de financieringsvraag als gevolg van de geplande investeringsuitgaven gedurende de komende jaren.

Ad 2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

Ad 3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. De norm voor de solvabiliteit op het totaal vermogen ligt op 25% à 40%. Uit de berekende ratio's blijkt dat de gemeente Voerendaal de eerste twee jaren voldoende in staat is om haar verplichtingen op lange termijn na te komen. De daaropvolgende jaren (2024 ten opzichte van 2021) daalt de ratio als gevolg van een daling van het eigen vermogen van € 1,4 mln. afgezet tegen een stijgend balanstotaal van € 21 mln.. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de toename in de materiële vaste activa met name als gevolg van de realisatie van de Open Club Klimmen.

Ad 4. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van decentrale overheden. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. De gemeente heeft momenteel geen bouwgronden meer in exploitatie.

Ad 5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Ad 6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van de gemeente Voerendaal zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde (2020). Voor de berekening van de belastingcapaciteit worden de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden in onze gemeente vergeleken met het landelijk gemiddelde van het laatst bekende begrotingsjaar. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Deze cijfers worden ook in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt.

De belastingcapaciteit betreft niet alleen de OZB (€ 383), maar ook afvalstoffenheffing (€ 255) en rioolrecht (€ 295). Dit totaalbedrag (€ 933) wordt afgezet tegen het landelijk gemiddelde in het laatst bekende begrotingsjaar, in dit geval Coelo Atlas 2020 (€ 776). De belastingcapaciteit komt hiermee uit op afgerond 120% (€ 933 / € 776). Voor wat de totale gemiddelde woonlasten betreft, vermeldt de Atlas van de lokale lasten (Coelo) 2020 dat deze bij de goedkoopste gemeente € 573 bedragen en bij de duurste € 1.440.

Paragraaf Open Club Klimmen

Inhoud paragraaf

Open Club Klimmen is één van de prioritaire projecten van de gemeente Voerendaal. In deze ontwikkeling komen verschillende partijen en disciplines bijeen. Deze diversiteit en complexiteit binnen één project is de reden om de Open Club Klimmen in een paragraaf van de begroting op te nemen.

In de Open Club Klimmen gaan verschillende verenigingen, maatschappelijke partners en commerciële partners met elkaar samenwerken. Het multifunctionele gebouw, de sportvelden en de buitenruimte worden met elkaar gedeeld. Om de maatschappelijke doelen te bereiken, zal ook programmatisch worden samengewerkt. De eerste stappen op dit vlak zijn al gezet, en zullen de komende jaren verder worden uitgebouwd. Overkoepelend thema hierbij is positieve gezondheid, de brede kijk op gezondheid waarbij niet alleen bewegen, maar juist ook ontmoeting, zingeving en dagelijks functioneren bepalen of iemand 'gezond' is. De samenwerking zal in een stroomversnelling komen als partijen ook daadwerkelijk samen gehuisvest zijn in de Open Club Klimmen.

Het versterken van de positieve gezondheid voor alle Klimmense inwoners is als centraal uitgangspunt voor de Open Club genomen waarmee het volgende wordt bedoeld:

'De inwoners van Klimmen zijn positief gezond. De Open Club met al haar partners en door al haar activiteiten draagt substantieel bij aan de ontwikkeling van deze positieve gezondheid. De Open Club vormt een fysieke plek waar positieve gezondheid ervaren wordt door de inwoners van Klimmen doordat het hier zichtbaar vorm en inhoud krijgt'.

Het beoogde resultaat van het project Open Club Klimmen is het realiseren van een duurzaam en toekomstbestendig voorzieningencomplex op het school/sportpark "de Schrub" in Klimmen. Het voorzieningencomplex zal bestaan uit een multifunctionele accommodatie, (sport)velden en een aantrekkelijke buitenruimte met recreatieve mogelijkheden, waarbij tevens natuur- en landschapswaarden worden versterkt.

Na de positieve besluitvorming van de raad in juni 2020 is het project overgegaan in de volgende fase, de ontwerpfase. Daarnaast wordt ingezet op de inhoudelijke samenwerking tussen de partners in aanloop naar de Open Club Klimmen.

Doelen

- Realisatie van een multifunctioneel gebouw en buitenruimte welke in de landschappelijke groene omgeving worden ingepast waardoor ontwikkelingsmogelijkheden ontstaan voor:
 - Versterken van positieve gezondheid van de Klimmense bevolking en directe omgeving;
 - Versterken van leefbaarheid en sociale cohesie van de kern Klimmen;
 - Vergroten van toekomstbestendigheid en versterken van het verenigingsleven;
 - Creëren van een rijke leeromgeving waar kinderen van 0-12 jaar zich optimaal kunnen ontwikkelen;
 - Creëren van een rijke sport- en beweegomgeving voor alle doelgroepen van de Klimmense inwoners en directe omgeving;
 - Creëren van samenwerkingsmogelijkheden tussen ondernemers en sociaal maatschappelijke partners zodat diensten op het gebied van zorg en welzijn goed blijven aansluiten op de behoeften van inwoners.
- Uitbreiden van het woonaanbod in Klimmen.

Kaders

Op 4 juni 2020 heeft uw raad een besluit genomen over een extra investeringskrediet van € 3.315.000 bovenop het reeds gevoteerde krediet van € 10.361.074. Dit aanvullende krediet bestaat uit subsidies/cofinanciering, opbrengsten en besparingen van het plan en vanuit de gemeentelijke middelen. Voor alle verdere kaders wordt verwezen naar de raadsbesluiten van 13 februari 2020 en 4 juni 2020

Planning

Conform het ontwikkelplan Open Club Klimmen zullen gebouw en buitenruimte samen ontworpen worden door een integraal ontwerpteam. In juli 2020 is het Europese aanbestedingstraject gestart voor het aanbesteden van het integraal ontwerpteam. Indien alles volgens planning verloopt kan het contract met het geselecteerde ontwerpteam medio november 2020 worden afgesloten.

Voor het ontwerp- en bouwproces is de planning op hoofdlijnen als volgt:

- | | |
|--------------------------------------|---|
| • Juli tot medio november 2020 | Europese aanbesteding integraal ontwerpteam |
| • Medio november 2020 t/m april 2021 | Opstellen schetsontwerp-voorontwerp |
| • Mei 2021 tot en met september 2021 | Definitief ontwerp |
| • Januari 2021 t/m juni 2021 | Aanbesteding bouwteampartner |
| • Oktober 2021 t/m februari 2022 | Bestekken/Bouwvoorbereiding |
| • Q1 2022 | Start realisatiefase |

Projectorganisatie

De projectorganisatie bestaat uit de stuurgroep OCK en de projectgroep OCK, waarin gemeente, INNOVO en de overige gebruikers vertegenwoordigd zijn. Voor het aansturen van het ontwerp- en bouwproces is een (externe) projectmanager van de RO groep ingehuurd.

De inhoudelijke bouwstenen worden ontwikkeld door:

- het ontwerpteam;
- de werkgroep RO-bestemmingsplan;
- de werkgroep programmering;
- de werkgroep beheer en exploitatie.

De hoofdgebruikers zullen bij het hele proces worden betrokken via het gebruikersoverleg.

WETRA veld

De oplevering van de voetbalvelden en met name het WETRA-veld zijn niet conform het bestek. De aannemer en de directievoerder zijn aansprakelijk gesteld en zij zijn in de gelegenheid gesteld de gebreken te herstellen. Zij hebben dit herstel niet binnen de aangegeven periode uitgevoerd. In 2020 heeft de gemeente opdracht gegeven voor het opstellen van een herstelplan. Op basis van dit herstelplan zal bepaald worden wat de volgende stappen zijn in het herstel en in de juridische procedure.

Inhoudelijke samenwerking

In 2021 wordt de inhoudelijke en programmatische samenwerking verder vormgegeven en ontwikkeld met partners. Op deze wijze ontstaat reeds een Open Club zodat bij realisatie gebouw en buitenruimte de partners elkaar kennen en de 1^e vormen van samenwerking al zijn ontstaan.

Communicatie

In 2020 is een communicatieplan opgesteld, waarin de communicatiemomenten en de inbreng van de diverse partijen/gremia is uitgewerkt. Na start van het integraal ontwerpteam is de uitvoering van het communicatieplan opgestart.

Kansen

Ruimte voor groei

In het programma van eisen is rekening gehouden met de eisen en wensen van de vaste gebruikers. Als de Open Club Klimmen gereed is, is er ook ruimte voor incidentele gebruikers en verenigingen. Diverse partijen (verenigingen en commerciële gebruikers) die qua programmering graag bij de OCK willen aansluiten hebben zich al gemeld.

In het ontwerp van het gebouw zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met toekomstige flexibiliteit. Zo kunnen wijzigingen optreden in de leerlingenaantallen van de school, wijzigingen in vast gebruikers etc.

Subsidieverwerving

In het raadsvoorstel van 4 juni 2020 is aangegeven welke cofinanciering al toegezegd is. Gedurende de looptijd van het project OCK zijn er kansen op overige subsidies. Om gebruik te maken van deze regelingen zullen er eerst concrete ontwerpen van gebouw en buitenruimte beschikbaar moeten zijn. Kansrijk zijn subsidieregelingen op het vlak van duurzaamheid (gebouw en buitenruimte), zoals bijvoorbeeld de SDE-subsidie. Daarnaast is de SPUK- regeling van de rijksoverheid (Specifieke Uitkering Stimulering Sport) relevant voor het project OCK. Deze subsidieregeling van de Rijksoverheid loopt door tot 2024. De subsidie bedraagt 17,5% op de investeringen in sportenvelden en sportaccommodaties (uitgezonderd het

bewegingsonderwijs). Wat betreft de Europese subsidies zijn er –vanwege de nieuwe bestuursperiode- nieuwe regelingen in voorbereiding. De inhoud van deze regelingen is nog niet bekend. Uiteraard zullen wij deze blijven monitoren en screenen op kansen voor het project OCK.

Kanttekeningen en risico's

Financieel

Na aanvullende besluitvorming van uw raad over de financiering van de Open Club Klimmen is het geactualiseerde financiële plan volledig gedekt. Er is sprake van een taakstellend projectbudget. Risico's zijn niet uit te sluiten, onder andere omdat het niet mogelijk is te voorspellen hoe de (bouw)prijzen zich gaan ontwikkelen. Het werken in bouwteamverband en de monitoring van de ontwikkeling van de bouwprizen zullen in ieder geval worden ingezet om risico's te minimaliseren.

Beheer en exploitatie

Een multifunctioneel gebouw is relatief duur in exploitatie. De kosten voor de gebruikers worden gedrukt door optimaal ruimten met elkaar te delen. Belangrijk is daarom dat alle gebruikers dan ook aangehaakt blijven. Beheer en exploitatie zal in handen komen van een beheerorganisatie/beheerstichting. Een aantal diensten zullen professioneel worden uitgevoerd. Daarnaast is het vanwege financiële redenen en vanwege de goede aansluiting bij de Klimmense gemeenschap, belangrijk dat er voldoende gekwalificeerde vrijwilligers zijn die (bestuurs)taken in de beheerorganisatie willen vervullen. Het ontwerp en de materialisatie moet er in voorzien dat kosten voor (groot) onderhoud, exploitatie en beheer zo laag mogelijk zijn.

Partners multifunctioneel gebouw

Het blijvende commitment van de vaste gebruikers van het multifunctionele gebouw is van groot belang. Omdat de ontwikkeling en realisatie van een dergelijk groot project een lange doorlooptijd heeft, kunnen omstandigheden voor de partners (b.v. zorginstellingen, commerciële ondernemers, kinderopvang) wijzigen. Deze risico's worden beheerst door het gebouw zo te ontwerpen dat flexibiliteit qua gebruik in de toekomst mogelijk is. Daarnaast zorgt de inhoudelijke samenwerking voor een meerwaarde voor partners om zich hier te vestigen waardoor er ook een grote wens is om deel te nemen aan de Open Club Klimmen.

Financieel

Na besluitvorming door uw raad zijn de economische ontwikkelingen in een stroomversnelling geraakt en in het bijzonder de bouwsector. De bouwprijzen zijn fors gestegen en het is lastig om een goede marktwerking bij aanbesteden tot stand te brengen, waardoor het risico is dat de uitvoering duurder zal uitvallen dan begroot. In 2019 is de investeringsbegroting van het project geheel geactualiseerd. Daarmee worden de risico's kleiner, maar zijn nog steeds aanwezig omdat het lastig is te voorspellen hoe de prijzen en de marktwerking zich verder ontwikkelt.

Ruimte voor groei

In het programma van eisen is rekening gehouden met de eisen en wensen van de vaste gebruikers. Als de Open Club Klimmen gereed is, is er ook ruimte voor incidentele gebruikers en verenigingen. Diverse partijen (verenigingen en commerciële gebruikers) die qua programmering graag bij de OCK willen aansluiten hebben zich al gemeld.

In het ontwerp van het gebouw zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met toekomstige flexibiliteit. Zo kunnen wijzigingen optreden in de leerlingenaantallen van de school, wijzigingen in vast gebruikers etc.

Subsidiescan en subsidieverwerving

In 2017 is de eerste subsidiescan uitgevoerd en deze is door RO-groep in 2018 geactualiseerd. Uit deze scan komt naar voren dat er -op het peilmoment- met name op het vlak van duurzaamheid een aantal subsidieregelingen zijn voor kleinere onderdelen van het project. In de fase van het Definitief Ontwerp zullen deze mogelijkheden concreet worden opgepakt.

Gemeentebreed wordt, met ondersteuning van een gespecialiseerd bureau, een subsidiescan uitgevoerd in 2019-2020, hierbij zal ook het project Open Club Klimmen worden meegenomen.

Beheer en exploitatie

Een multifunctioneel gebouw is relatief duur in exploitatie. De kosten voor de gebruikers worden gedrukt door optimaal ruimten met elkaar te delen. Belangrijk is daarom dat alle gebruikers dan ook aangehaakt blijven. Beheer en exploitatie zal in handen komen van een beheerorganisatie/beheerstichting. Een aantal diensten zullen professioneel worden uitgevoerd. Daarnaast is het vanwege financiële redenen en vanwege de goede aansluiting bij de Klimmense gemeenschap, belangrijk dat er voldoende gekwalificeerde vrijwilligers zijn die (bestuurs)taken in de beheerorganisatie willen vervullen. Het ontwerp en de materialisatie moet er in voorzien dat kosten voor (groot) onderhoud, exploitatie en beheer zo laag mogelijk zijn.

Commitment partners/huurders multifunctioneel gebouw

Het blijvende commitment van de vaste gebruikers van het multifunctionele gebouw is een aandachtspunt. Omdat de ontwikkeling en realisatie van een dergelijk groot project een lange doorlooptijd heeft, kunnen omstandigheden voor de partners (b.v. zorginstellingen, commerciële ondernemers, kinderopvang) zich wijzigen. Voor de (semi)commerciële partijen heeft dit de grootste impact als het gaat om de financiële risico's. Deze risico's worden enerzijds beheerst door de procesgang (Samenwerkingsovereenkomst, realisatieovereenkomst), waarbij afspraken worden vastgelegd m.b.t. het commitment. Anderzijds worden deze risico's beheerst door het gebouw zo te ontwerpen dat flexibiliteit qua gebruik in de toekomst mogelijk is.

Deel 4:

FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht baten en lasten

Een totaaloverzicht van de voor de realisatie van de programma's benodigde middelen geeft het volgende beeld:

Begroting 2021 – 2024 Bedragen * 1.000						
Programma's	Lasten 2021	Baten 2021	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
Bestuur en ondersteuning	1.805	163	-1.642	-1.992	-2.363	-2.566
Veiligheid	1.225	5	-1.220	-1.265	-1.309	-1.309
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.021	51	-1.970	-1.978	-2.027	-2.078
Economie	239	1	-238	-263	-264	-244
Onderwijs	917	158	-759	-792	-1.318	-965
Sport, cultuur en recreatie	2.762	210	-2.552	-2.414	-2.371	-2.364
Sociaal domein	10.744	1.996	-8.748	-8.570	-8.455	-8.408
Volksgesondheid en milieu	3.217	3.316	99	100	99	101
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	912	171	-741	-808	-786	-790
Subtotaal programma's	23.842	6.071	-17.771	-17.982	-18.794	-18.623
Algemene dekkingsmiddelen	125	20.902	20.777	21.216	21.508	21.751
Overhead	3.530	2	-3.528	-3.484	-3.420	-3.450
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	31	0	-31	-31	-31	-31
Saldo van baten en lasten	27.528	26.975	-553	-281	-737	-353
Mutaties reserves	0	512	512	324	794	403
Begrotingssaldi 2021 – 2024	27.528	27.487	- 41	43	57	50

In de navolgende paragrafen wordt het voorgaande resultaat vanuit een ander perspectief gepresenteerd en toegelicht. Uitgaande van het meerjarenperspectief van de voorjaarsnota 2020 worden mutaties als gevolg van het aanpassen van bestaand beleid respectievelijk nieuwe beleidskeuzen afzonderlijk gepresenteerd inclusief een bijbehorend dekkingsplan.

Begrotingsruimten 2021 – 2024

De begrotingsruimte is het positieve resultaat tussen de geraamde baten en de geraamde lasten. Indien er meer inkomsten dan uitgaven zijn is sprake van begrotingsruimte, andersom van een begrotingstekort. Bij het lezen van onderstaande overzichten moeten de cijfers als volgt gelezen worden:

- cijfers met een minteken betreffen ofwel een stijging van de lasten dan wel een daling van de baten;
- cijfers zonder teken betreffen ofwel een daling van de lasten dan wel een stijging van de baten.

Begrotingsruimten	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldi voorjaarsrapportage 2020	207.000	288.000	431.000	523.000
Mutaties als gevolg van aanpassen van bestaand beleid / wettelijke ontwikkelingen	-358.000	-151.000	-281.000	-425.000
“Ruimte voor nieuw beleid”	-151.000	137.000	150.000	98.000
Invulling nieuw beleid:				
Meerkosten nieuwe beleidskeuze's	0	-48.000	-94.000	-98.000
Af te dekken begrotingstekorten / overschotten	-151.000	89.000	56.000	0
Dekkingsplan	110.000	-46.000	1.000	50.000
Begrotingsruimten	-41.000	43.000	57.000	50.000

Analyse begrotingsruimte

Zoals hiervoor reeds aangegeven wordt de begroting bepaald door mutaties als gevolg van bestaand en wettelijk beleid enerzijds en anderzijds door de invulling van nieuw beleid. Het dekkingsplan vormt het sluitstuk van deze sluitende begroting. Onderstaand worden de diverse aspecten van de begroting 2020 nader toegelicht.

Bestaand beleid / Wettelijke ontwikkelingen	2021	2022	2023	2024
Bestuur en ondersteuning:				
Intergemeentelijke samenwerking	65.000	0	0	0
Geldleningen	0	0	-1.000	28.000
Aandelen en dividend	-59.000	-59.000	-59.000	-59.000
Stelpost p.m.-posten	0	0	0	-50.000
Veiligheid:				
-	0	0	0	0
Verkeer, vervoer en waterstaat:				
Onderhoud verhardingen	0	0	0	-25.000
Zwerfvuil	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000
Economie:				
Toerisme	-7.000	-17.000	-18.000	-18.000
Onderwijs:				
-	0	0	0	0
Sport, cultuur en recreatie:				
Voetbalvelden	16.000	20.000	20.000	20.000
Ondersteuning cultuurverenigingen	8.000	8.000	8.000	8.000
Muziekonderwijs	9.000	9.000	9.000	9.000
Bijdrage aan kerkbesturen	-100.000	0	0	0
Openbaar groen	-37.000	-22.000	-22.000	-22.000
Natuur- en landschapsprojecten	-25.000	0	0	0

Bestaand beleid / Wettelijke ontwikkelingen	2021	2022	2023	2024
Sociaal domein:				
Jeugdzorg, eerstelijnsloket	5.000	5.000	5.000	5.000
Wmo 2015, eerstelijnsloket	9.000	6.000	6.000	6.000
Hulpmiddelen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Wmo, huishoudelijk zorg	-108.000	-108.000	-108.000	-108.000
Opvang- en beschermd wonen-voorziening	26.000	29.000	29.000	29.000
Jeugdzorg, veiligheid/reclassering/opvang	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Volksgezondheid en milieu:				
Milieuwerkprogramma	0	0	5.000	0
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Bouw- en woningtoezicht	0	-50.000	-50.000	-50.000
Exploitatie chalets	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Algemene dekkingsmiddelen:				
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	307.000	397.000	199.000	68.000
Krimpuitkering	36.000	0	0	0
Stelpost loon- en prijsstijging	77.000	105.000	151.000	242.000
Onroerende zaakbelasting woningen	24.000	24.000	24.000	24.000
Toeristenbelasting	12.000	12.000	12.000	12.000
Overhead:				
Gemeentehuis	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
Informatievoorziening en automatisering	-96.000	-66.000	-21.000	-21.000
Salarissen	-312.000	-312.000	-312.000	-292.000
Onvoorzien:				
Stelpost onvoorzien	0	0	0	0
Kapitaallasten	48.000	119.000	95.000	41.000
Dotatie aan voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	-111.000	-111.000	-111.000	-111.000
Inhuur SW-medewerkers	-113.000	-113.000	-124.000	-139.000
Diverse overige effecten	32.000	37.000	46.000	42.000
Meer-/minderkosten bestaand beleid/wettelijke ontwikkelingen	-358.000	-151.000	-281.000	-425.000

De belangrijkste mutaties (qua financiële omvang) inzake het bestaande beleid / wettelijke ontwikkelingen zijn:

Intergemeentelijke samenwerking

Voor de verdere facilitering van de functionele integratie van de afdelingen Leefomgeving en Maatschappelijke Ontwikkeling / Samenleving, het vormgeven van beleidsintegratie en de verdere investering in de samenwerking om te komen tot één gezamenlijk serviceniveau was voor 2021 budget opgenomen in onze begroting welk door de beëindiging van de functionele integratie is komen te vervallen.

Geldleningen

De raming voor de begrote rentelasten is gewijzigd conform de liquiditeitsprognose.

Aandelen en dividend

Lagere dividendopbrengst per aandeel conform begrotingsbrief Provincie (Enexis € -0,17 / BNG € -1,26 per aandeel).

Stelpost p.m.-posten

In de begroting is een PM post opgenomen ter (gedeeltelijke) financiële dekking van o.a. wegbeheer, STRIP, omgevingswet, bestuurlijke aanpak en wet arbeid in balans. Inmiddels heeft in 2020 aanwending plaatsgevonden voor wegbeheer, STRIP en de omgevingswet (voor softwarekoppelingen en dataconversie). Om de stelpost meerjarig op peil te houden is deze in 2024 aangevuld.

Onderhoud verhardingen

In 2024 is budget opgenomen voor het actualiseren van het wegenbeheerplan.

Zwerfvuil

Hogere lasten (€ -3.000) inzake de inhuur vrachtauto voor het ledigen van containers en het afvoeren van groenafval als gevolg van de beëindiging van de functionele integratie (raming wordt opnieuw opgevoerd) en hogere lasten door toename zwerfafval (€ -10.000) en raming contract RD4 (€ -8.000)

Toerisme

Hogere bijdrage aan Visit Zuid-Limburg als gevolg van regionale afspraken (verdeelsleutel) en hoger aantal overnachtingen in Voerendaal. Daarnaast is met ingang van 2022 een jaarlijkse bijdrage opgenomen voor een meerjarenprogramma Land van Kalk welke is opgesteld in samenwerking met de gemeenten Simpelveld, Heerlen, Gulpen-Wittem en de stadsregio Parkstad (€ -10.000).

Voetbalvelden

Voordeel als gevolg van gewijzigde regelgeving "sportbesluit" waardoor overeenkomsten met de voetbalverenigingen zijn aangepast.

Ondersteuning cultuurverenigingen

Raming bijgesteld o.b.v. nieuwe subsidiebedragen als gevolg van lagere ledenaantallen en daling van aantal verenigingen (2 koren + 2 jeugdverenigingen).

Muziekonderwijs

Raming bijgesteld als gevolg van lagere ledenaantallen fanfares en harmonieën.

Bijdrage aan kerkbesturen

Om de instandhouding van een rijksmonument mogelijk te maken wordt een eenmalige bijdrage van 15% verstrekt aan de restauratiekosten van de Laurentiuskerk in Voerendaal. De Provincie neemt het merendeel van 60% voor haar rekening en de overige 25% wordt bijgedragen door het Bisdom. Deze lasten worden gedekt middels aanwending van de algemene reserve (zie dekkingsplan).

Openbaar groen

Hogere lasten (€ -15.000) inzake de inhuur vrachtauto voor het ledigen van containers en het afvoeren van groenafval als gevolg van de beëindiging van de functionele integratie (raming wordt opnieuw opgevoerd), stijgende kosten snoeibestek en uitbreiding areaal (€ -7.000) en extra lasten in 2021 ten behoeve van het opstellen van een groenbeheerplan (€ -15.000).

Natuur- en landschapsprojecten

Betreft éénmalig budget voor het uitvoeren van een inventarisatie van alle landschapselementen in het buitengebied. Deze lasten worden gedekt middels aanwending van reserve ruimtelijke ontwikkelingen (zie dekkingsplan).

Jeugdzorg, eerstelijnsloket

De geraamde lasten inzake regionale monitor VVE zijn vervallen omdat deze geïntegreerd zijn binnen de versterking van de expertise peuterspeelzalen als onderdeel van taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken bij programma Onderwijs.

Wmo 2015, eerstelijnsloket

Lagere lasten (€ 9.000) flankerend ouderen beleid als gevolg van het vervallen van de bijdrage voor het vervaardigen van maaltijden. Deze middelen worden vanaf 2020 deels weer ingezet voor een ontmoetingsgroep mantelzorgpunt.

Hulpmiddelen

Bijstelling van het budget voor 2021 op basis van de actuele gegevens (peil juli 2020), waarbij een lichte stijging in de aantallen waarneembaar is.

Wmo, huishoudelijk zorg

Bijstelling van het budget o.b.v. nieuwe berekeningen met als uitgangspunt het aantal beschikkingen per 15-07-2020. De stijging wordt veroorzaakt door een stijging in het aantal beschikte uren zijnde 38.294 in 2020 t.o.v. 35.900 in 2019 alsook de stijging van het tarief naar € 29,59 (t.o.v. € 27,18 begroot in 2020) als gevolg van de nieuwe Europese aanbesteding.

Opvang- en beschermd wonen-voorziening

Vrijval van de middelen uit de meicirculaire 2019 (€ 16.000) inzake "wet verplichte GGZ". De hoorplicht (infrastructuur, systeem en nationale hoorplicht) is belegd bij Khonraad. Deze kosten zijn in de begroting meegenomen bij "Openbare orde en veiligheid". Verder betreft het voornamelijk de inzet van ambtelijke capaciteit/uren (registratie van meldingen en verkennend onderzoek).

Daarnaast vallen de extra middelen vrij uit de septembercirculaire 2019 inzake "ambulantisering GGZ" in verband met het decentraliseren van beschermd wonen en opvang. Het grootste deel loopt via de integratie-uitkering Beschermd Wonen. Binnen Parkstad zijn afspraken gemaakt die vastgelegd zijn in een uitvoeringsagenda. Ambulante GGZ begeleiding wordt via de verstrekt via Wmo.

Jeugdzorg, veiligheid/reclassering/opvang

Bijstelling van het budget op basis van de laatste ontwikkelingen waaronder de stijgingen van de tarieven als gevolg van de AMvB reële prijs jeugdzorg.

Milieuwerkprogramma

Lagere lasten a.g.v. gewijzigde uitvoering met betrekking tot het Actieplan verkeersmilieukaart. Hiervoor is structureel een minimaal bedrag geraamd (€ -1.000).

Bouw- en woningtoezicht

Verwachte lagere opbrengsten leges omgevingsvergunningen als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet met ingang van 2022.

Exploitatie chalets

Lagere huuropbrengsten (€ -14.000) als gevolg van de sloop van 2 chalets alsook lagere lasten (€ 4.000) door het wegvallen van de inzet voor beheer en onderhoud.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is herberekend op basis van de meicirculaire 2020. Ten opzichte van de septembercirculaire 2019 (stand voorjaarsrapportage 2020) valt de raming van de algemene uitkering meerjarig hoger uit. Dit wordt met name veroorzaakt door een hoger accres in 2021, wat structureel doorwerkt in de volgende jaren. Het accres in de daarop volgende jaren is weliswaar naar beneden bijgesteld, maar door het effect van 2021 is de raming toch structureel hoger.

Het accres (volume en loon-/prijsontwikkeling) is voor de jaren 2020 en 2021 bevroren. Dit om, in deze periode van het virus covid-19, enige stabiliteit in de raming van de algemene uitkering te bewerkstelligen. Voor de raming van de extra middelen jeugdzorg is, net als in de begroting 2020, voor de jaren 2022 en volgende een stelpost opgenomen. Bij de raming is verder rekening gehouden met een onderuitputting binnen het BTW-compensatiefonds, welke middelen (achteraf) worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Opgemerkt wordt nog dat de compensatie vanuit het Rijk voor maatregelen in het kader van covid-19 virus voorsnag alleen effect heeft voor het jaar 2020.

Krimpuitkering

In afwachting van de eventuele herverdeling van het gemeentefonds is de tijdelijke brede doeluitkering bevolkingsdaling met één jaar verlengd.

Stelpost loon- en prijsstijging

De stelpost is herberekend op basis van percentages genoemd in de meicirculaire 2020 gemeentefonds, met als basis het loon- en prijspeil 2020.

Onroerende zaakbelasting woningen

Stijging van de OZB-opbrengsten als gevolg van hogere WOZ-waarden per datum 1 juli 2020.

Toeristenbelasting

Hogere raming als gevolg van bijstelling van het aantal overnachtingen op basis van het peil in 2019.

Gemeentehuis

De hogere lasten worden veroorzaakt door onder meer een hogere verzekeringspremie alsook hogere

schoonmaakkosten en containerwisselingen.

Informatievoorziening en automatisering

De kosten voor onderhoud van software (€ -9.000) zijn duurder geworden. Daarnaast zijn MDM (Mobile Device Management) licenties aangeschaft voor het beheer van de mobiele devices om te komen tot één referentiepunt voor alle data elementen (€ -12.000). Verder zijn voor 2021 en 2020 financiële middelen gereserveerd voor het verder flexibiliseren en digitaliseren van de werkplek (€ -75.000 in 2021 en € -45.000 in 2022). Hiermee wordt de inzet van medewerkers geborgd als gevolg van de Covid19-maatregelen. De laatstgenoemde lasten worden gedekt middels aanwending van innovatiereserve (zie dekkingsplan).

Salarissen

Als gevolg van het beëindigen van de functionele integratie, een versterkte inzet op veiligheid en projecten, het terugbrengen van inhuur en het wegwerken van kwetsbaarheden in de organisatie stijgen de salarislasten met € -312.000 in de jaren 2021 t/m 2023 en met € -292.000 in 2024.

Kapitaallasten / renteresultaat

De actualisatie van de raming voor kapitaallasten resulteert in een meerjarig positief effect.

Dit wordt onder andere veroorzaakt door verschuivingen in de tijd van investeringsprojecten (o.a. vrijliggend fietspad Daelsweg en Vrakelbergerweg en Open Club Klimmen).

Dotatie aan voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

De dotaties aan de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen zijn berekend op basis van het nieuwe meerjaren onderhoudsprogramma gemeentelijke gebouwen 2021- 2030.

Inhuur SW-medewerkers

Gebleden is dat in de afgelopen jaren bij de loon- en prijsindexering is uitgegaan van een foutieve basis waardoor deze te laag berekend. Door de cumulatieve doorwerking is dit opgelopen tot het onderhavige bedrag. In verband met onderbezetting in de afgelopen jaren is dit niet eerder tot uiting gekomen.

Nieuw beleid	2021	2022	2023	2024
Nieuwe investeringsprojecten (exclusief riolering)				
Verkeersstromenplan	0	-3.333	-6.667	-10.000
Geluidswal Valkenburgerweg	0	0	0	pm
Herontwikkelingen locatie gymzaal/school Ubachsberg	0	0	-42.500	-42.500
Ontwikkeling school Ransdaal	0	-25.000	-25.000	-25.000
Miljoen bomenplan (aankoop grond en bomen)	0	-20.000	-20.000	-20.000
Bos Haeren / Cortenbach, zichtbaar en beleefbaar maken	0	0	pm	pm
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	0	0	pm	pm
Meerkosten nieuw beleid	0	-48.333	-94.167	-97.500

In bovenstaande tabel zijn de jaarlijkse lasten weergegeven van het nieuwe beleid. Hierna worden de onderdelen nader toegelicht.

Kapitaallasten nieuwe investeringsprojecten

Het betreft hier afschrijvingslasten van investeringen welke nog niet eerder aan de raad zijn voorgelegd. Deze afschrijvingslasten zijn gebaseerd op voorlopige ramingen.

Het betreft:

- Verkeersstromenplan
In 2020 zijn we in gesprek gegaan met inwoners om hun knelpunten op het gebied van verkeer te inventariseren. Deze knelpunten leggen we langs ons eigen beleid en onze eigen wensen om te komen tot een meerjaren uitvoeringsplan. Aangezien de standaard exploitatiebudgetten nauwelijks ruimte bieden voor nieuwe ontwikkelingen of aanpassingen is er een minimale investering opgenomen voor de uitvoering.
- Geluidswal Valkenburgerweg
De wens om een geluidswal te realiseren wordt alleen haalbaar geacht als we slimme combinaties met onze infrastructurele werken kunnen maken en er instemming is van de bewoners van de woningen gelegen aan de geluidswal. Omdat de plannen nog niet concreet genoeg zijn om hier antwoord op te geven is de investering als een PM-post in de begroting verwerkt.
- Herontwikkeling locatie gymzaal/school Ubachsberg
In het kader van de leefbaarheid in kleine kernen en de aangenomen motie d.d. 13-02-2020 wordt nagegaan hoe het schoolgebouw dan wel de schoollocatie levensvatbaar kan blijven en daarmee de essentiële functies binnen de kern kunnen blijven vervullen.
- Ontwikkeling locatie Ransdaal
In het kader van leefbaarheid in kleine kernen en de aangenomen moties d.d. 13-2-2020 en 4-6-2020 is in samenwerking met de werkgroep behoud basisschool Ransdaal het voornemen om het gebouw waarin de bibliotheek, IVN en peuterspeelzaal is gehuisvest te herontwikkelen. Het doel c.q. het gewenste resultaat is een multifunctioneel inzetbare locatie waarvan ook het onderwijs gebruik kan maken.
- Miljoen bomenplan
Er is de komende periode een slag te slaan in de relatie op inhoud en financiering van onze ambities op het gebied van Klimaat, Natuur en Landschap en de ambitie van de provincie om 1 miljoen extra bomen aan te planten. In december 2019 heeft de provincie het actieplan 1 miljoen bomen hiervoor gelanceerd en heeft 2 miljoen euro subsidie hiervoor beschikbaar gesteld. Om te kunnen voldoen aan de subsidie voorwaarde dienen minimaal 100 bomen aangeplant te worden voor 30 mei 2023.
- Zichtbaar en beleefbaar maken bos Haeren en Cortenbach
Zichtbaar en beleefbaar maken van deze bossen waarbij we ook het bosbeheer op een natuurlijke manier uitvoeren is niet perse de corebusiness van een gemeente. We zoeken daarom naar partners met soortgelijke ambities, maar die beter toegerust zijn op deze taken. Om de wens niet uit het oog te verliezen is deze wel opgenomen, maar voorlopig als PM-post neergezet.
- Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
Invulling en uitvoering geven aan de ambities aangaande duurzaamheid en meer specifiek het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed. Op dit moment ontbreekt een kwantificering, vandaar dat deze ambitie wel benoemd is, echter als PM-post is neergezet.

Voor verdere informatie wordt verwezen naar onderdeel “investeringsprojecten” (nieuwe investeringen) en naar het in de bijlagen opgenomen overzicht nieuwe investeringen.

Dekkingsplan	2021	2022	2023	2024
Algemene dekkingsmiddelen:				
Onroerende zaakbelasting woningen	-45.000	-46.000	1.000	50.000
Incidentele inzet gemeentelijke reserves:				
Inzet innovatiereserve t.b.v. incidentele kosten aankoop hardware	30.000	0	0	0
Inzet algemene reserve t.b.v. bijdrage restauratie Laurentiuskerk Voerendaal	100.000			
Inzet reserve ruimtelijke ontwikkelingen t.b.v. inventarisatie alle landschapselementen buitengebied	25.000	0	0	0
Dekkingsplan	110.000	-46.000	1.000	50.000

Onroerende zaakbelasting woningen

De verhoging van de onroerende zaakbelasting is meerjarig aangepast van respectievelijk 5%, 2%, 0% en 0% naar respectievelijk 3%, 2%, 2% en 2%. Deze aanpassing heeft in de eerste 2 jaren een negatief effect en vervolgens een positief effect.

Mutatie innovatiereserve

Inzet van de reserve ter dekking van de lasten van de incidentele aanschaf werkplekmiddelen (€ -30.000) in 2021. Zie ook mutaties bestaand beleid "informatievoorziening en automatisering".

Mutatie algemene reserve

Inzet van de reserve ter dekking van de lasten van een éénmalige bijdrage van 15% aan de restauratiekosten van de Laurentiuskerk in Voerendaal om de instandhouding van een rijksmonument mogelijk te maken. De Provincie neemt het merendeel van 60% voor haar rekening en de overige 25% wordt bijgedragen door het Bisdom. Zie ook mutaties bestaand beleid "Bijdrage aan kerkbesturen".

Mutatie reserve ruimtelijke ontwikkeling

Inzet van de reserve ter dekking van de lasten van het éénmalig laten uitvoeren van een inventarisatie van alle landschapselementen in het buitengebied. Zie ook mutaties bestaand beleid "Natuur- en landschapsprojecten".

p.m. – posten

De voorgaande paragrafen geven een goed inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er ligt een sluitende meerjarenbegroting voor, waarin de meest recente gegevens rondom de meerkosten van het bestaande beleid zijn meegenomen. De nieuwe beleidsvoornemens zijn financieel vertaald evenals de nieuwe investeringsprojecten. In paragraaf “Reserves en voorzieningen” wordt inzicht gegeven in de actuele stand van de reserves en voorzieningen.

Het is niet altijd mogelijk om beleidsvoornemens in de begroting in geld uit te drukken. Dit vanwege het feit dat bij het opstellen van de begroting nog niet is in te schatten wat de financiële impact zal zijn dan wel omdat er onzekerheid is omtrent de kans dat er ook daadwerkelijk sprake zal zijn van een last. In dit soort situaties wordt daarom gewerkt met p.m. ramingen. In deze begroting is er voor gekozen een stelpost op te nemen waarmee onderstaande stelposten deels financieel kunnen worden gedekt.

Uit het oogpunt van volledigheid worden onderstaand de belangrijkste p.m.-posten weergegeven.

In de begroting opgenomen p.m.-posten	Te verwachten vanaf
Matige financiële impact: < € 50.000	
- Bestuurlijke aanpak Kosten zijn onvoorspelbaar en afhankelijk van de resultaten van handhavingsacties en normaliseringsmaatregelen.	2021
- Geluidswal Valkenburgerweg De plannen omtrent de realisatie van een geluidswal zijn nog niet concreet genoeg voor een kostenraming.	2024
- Zichtbaar en beleefbaar maken bos Haeren en Cortenbach Nog niet duidelijk is in welke vorm invulling gegeven gaat worden aan deze ambitie.	2023
Grote financiële impact: > € 50.000	
- Omgevingswet De omgevingswet brengt een omvangrijk stelselherziening met zich mee. Het duurt een aantal jaren voordat alle regelingen en instrumenten zodanig zijn ingericht dat er goed mee gewerkt kan worden. Nog onduidelijk is wat de verdere financiële consequenties zullen zijn.	2021
- Wet arbeidsmarkt in balans Deze wet treedt grotendeels per 1 januari 2020 in werking en heeft financiële consequenties voor de inhuur van personeel (ook bij gemeenschappelijke regelingen).	2020
- Verduurzamen gemeentelijk vastgoed Op dit moment ontbreekt een kwantificering hoe invulling en uitvoering gegeven kan worden aan deze ambitie.	2023

Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans 2021 (bedragen × € 1.000)					
Omschrijving	01-01-2021	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Activa					
Vaste activa					
Materiële vaste activa	43.492	45.024	51.072	61.367	63.379
Financiële vaste activa	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Totaal vaste activa	44.892	46.424	52.472	62.767	64.779
Vlottende activa					
Onderhanden werk	0	0	0	0	0
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	0	0	0	0	0
Liquide middelen	3.000	1.100	2.900	0	3.800
Overige vorderingen	0	0	0	0	0
Overlopende activa	0	0	0	0	0
Totaal vlottende activa	3.000	1.100	2.900	0	3.800
Totaal activa	47.892	47.524	55.372	62.767	68.579
Passiva					
Vaste passiva					
Eigen vermogen:					
- Reserves	17.929	17.417	17.093	16.299	15.896
- Geprognosticeerd resultaat	-19	-41	43	57	50
Voorzieningen	2.636	2.332	2.327	2.392	2.143
Langlopende leningen	17.975	21.839	30.201	37.634	34.214
Totaal vaste passiva	38.521	41.547	49.664	56.382	52.303
Vlottende passiva					
Kasgeldlening en banksaldi	0	0	0	600	0
Overige schulden	9.371	5.977	5.708	5.785	16.276
Overlopende passiva	0	0	0	0	0
Totaal vlottende passiva	9.371	5.977	5.708	6.385	16.276
Totaal Passiva	47.892	47.524	55.372	62.767	68.579

EMU-saldo

Begroting 2021		EMU saldo (bedragen x € 1.000)		
	Omschrijving	2020	2021	2022
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-625	-553	-281
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	6.138	2.340	5.141
3	Mutatie voorzieningen	41	-304	-5
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU saldo (1-2+3-4-5)		-6.722	-3.197	-5.427

Begrotingsresultaat vóór en na bestemming

Begrotingsresultaat vóór en na reserveringen

Zoals al eerder aangegeven sluit de begroting 2021 met een negatief resultaat van € 41.000. In dit resultaat zijn ook toevoegingen en onttrekkingen uit reserves begrepen. Dit noemen we ook wel het begrotingsresultaat na reserveringen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het voorgeschreven om ook het begrotingsresultaat vóór reserveringen inzichtelijk te maken. Het begrotingsresultaat vóór reserveringen bedraagt - € 553.000.

Onderstaand overzicht voor de mutaties in reserves geeft het volgende beeld:

Reserveringen/onttrekkingen per programma	Toevoegingen ten laste van de exploitatie	Onttrekkingen ten gunste van de exploitatie	Mutaties in reserves
Begrotingssaldo 2021 vóór reserveringen			-553.000
Programma Bestuur en ondersteuning			
Onttrekking reserve afschrijving, dekking afschrijvingslasten diverse investeringen		92.000	
Onttrekking innovatie reserve, éénmalige kosten nieuwe werken		30.000	
Totaal Bestuur en ondersteuning	0	122.000	122.000
Programma Economie			
Onttrekking reserve afschrijving, wandelknooppunten netwerk Zuid_Limburg		6.000	
Totaal Economie	0	6.000	6.000
Programma Onderwijs			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast Cortemich		119.000	
Totaal Onderwijs	0	119.000	119.000
Programma Sport, cultuur en recreatie			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast verbouwing bibliotheek Voerendaal		6.000	
Onttrekking reserve afschrijving activa, afschrijvingslast voetbalvelden Klimmen		67.000	
Onttrekking reserve ruimtelijke ontwikkeling, afschrijvingslast böschke an der Baneberg		7.000	
Onttrekking reserve ruimtelijke ontwikkeling, inventarisatie alle landschapselementen in het buitengebied		25.000	
Onttrekking algemene reserve, bijdrage Laurentius kerk		100.000	
Onttrekking algemene reserve, indiensttreding Wajongeren		3.000	
Totaal	0	208.000	208.000
Programma Sociaal domein			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast 't Wouves		8.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast MFC Ubachsberg		5.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, afschrijvingslast keuken MFC Ubachsberg		3.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast buitenruimte MFC Ubachsberg		3.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, lumpsum jeugd		10.000	

Reserveringen/onttrekkingen per programma	Toevoegingen ten laste van de exploitatie	Onttrekkingen ten gunste van de exploitatie	Mutaties in reserves
Totaal Sociaal domein	0	29.000	29.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Onttrekking reserve krimp, levensloop bestendig maken particuliere woningen		18.000	
Onttrekking reserve duurzaamheid, WoonWijzerWinkel		10.000	
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	0	28.000	28.000
Totaal mutaties in reserves			512.000
Begrotingssaldo 2021 na reserveringen			-41.000

In de huidige begroting is voorzien dat per saldo € 512.000 aan reserves onttrokken wordt. Het merendeel van deze mutaties (€ 357.000) berust op reeds door de raad goedgekeurd beleid, zoals bijvoorbeeld de onttrekkingen uit de reserve afschrijving ter afdekking van kapitaallasten.

De mutaties betreffende nieuwe werken, bijdrage Laurentius kerk Voerendaal en inventarisatie alle landschapselementen in het buitengebied worden in het kader van deze begroting aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.

Reserves en voorzieningen

Naast de uitgaven en ontvangsten die via de lopende begroting (de zogenaamde exploitatie) worden verantwoord, wordt ook gewerkt met de zogenaamde reserves en voorzieningen. Dit zijn 'spaarpotjes' van waaruit dekking kan worden voorzien voor lopende uitgaven. De reserves worden beheerd door de gemeenteraad: alle mutaties in reserves behoeven goedkeuring van de gemeenteraad. De reserves bestaan uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. In de vorige paragraaf zijn de mutaties met betrekking tot reserves afzonderlijk toegelicht.

In de voorliggende paragraaf wordt per reserve of voorziening toegelicht wat de stand is per 01-01-2021 alsmede wordt de doelstelling van de reserve of voorziening nader toegelicht. Tevens wordt het meerjarig verloop van de reserves gepresenteerd.

Algemene reserve per 1 januari 2021		
Naam reserve	Saldo 01-01-2021	Doelstelling
Algemene reserve	3.388.000	De Algemene Reserve vormt het weerstandsvermogen (de buffer) voor het incidenteel opvangen van mogelijke risico's en toekomstige financiële tegenvallers, waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen bestaan, zodat de continuïteit van de gemeentelijke taken niet in gevaar komt. Daarnaast kan de algemene reserve uiteraard aangewend worden voor het uitvoeren van beleid.

De omvang van de algemene reserve is ten opzichte van de begroting 2020 lager. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door toevoeging van een groot deel van het rekeningresultaat 2019 (€ 329.000) en anderzijds door onttrekking t.b.v. Open Club Klimmen (€ 560.000) en noodfonds COVID-19 (€ 200.000).

Voor wat betreft het beleid, (de doelstellingen, de omvang e.d.) van de onderscheiden reserves wordt kortheidshalve verwezen naar de Nota Reserves en Voorzieningen 2019.

We kennen de volgende bestemmingsreserves:

Bestemmingsreserves per 1 januari 2021		
Naam reserve	Saldo 01-01-2021	Doelstelling beknopt weergegeven
Ruimtelijke ontwikkelingen	137.000	Inzet van middelen voor projecten in het kader van het volkshuisvestingsbeleid of de herstructurering, zoals het verbeteren van de fysieke woon- en leefomgeving, het treffen van maatregelen voor kwaliteitsverbetering van de bestaande woningvoorraad, nieuwbouw of herstructurering van overtollig bedrijfstgoed waarbij knelpunten opgelost worden en transformatie naar de gewenste functies plaatsvindt. Aanwending voor strategische (grond) aankopen en uitgaven ter verbetering van de fysieke woon-/leefomgeving.
Krimp	54.000	Dekking van kosten voor het levensloop bestendig maken van particuliere woningen.
Afschrijving	13.232.000	Dekking meerjarige afschrijvingslasten.
Sociaal Domein	522.000	Dekking mogelijke tekorten in de komende jaren binnen het Sociaal Domein, het uitvoeren van pilots / innovatie en het uitvoeren van herindicaties.
Innovatie reserve	236.000	In te zetten voor innovatie projecten / initiatieven op het fysieke en sociale domein.
Duurzaamheid	360.000	Ondersteunend aan de acties die vanuit Parkstad Limburg worden geïnitieerd, zoals het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed of het actieplan duurzame mobiliteit. Daarnaast financiering van projecten om particulieren, bedrijven en verenigingen te stimuleren hun vastgoed te verduurzamen.
Totaal bestemmingsreserves *	14.541.000	

De omvang van de bestemmingsreserves is ten opzichte van de begroting 2020 hoger. Dit wordt per saldo veroorzaakt door onttrekkingen uit de reserve ruimtelijke ontwikkeling (€ 40.000), de reserve sociaal domein (€ 129.000), de reserve duurzaamheid (€ 33.000) en dotaties aan de reserve ruimtelijke ontwikkeling (€ 54.000), de reserve sociaal domein (€ 290.000), de reserve afschrijving (€ 560.000) en de reserve duurzaamheid (€ 237.000).

Voorzieningen zijn gelden waarop een (min of meer zekere) verplichting rust. Deze middelen zijn dus niet vrij te besteden of te bestemmen. De hoogte van de voorziening is onderbouwd met een onderhoudsplanning of verplichting in de vorm van bijvoorbeeld pensioenaanspraken.

Voorzieningen per 1 januari 2021		
Naam voorziening	Saldo 01-01 2021	Doelstelling
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	571.000	De voorziening is bedoeld ter egalisatie van de jaarlijks sterk fluctuerende kosten voor onderhoud van gemeentelijke gebouwen op basis van bijgesteld meerjaren-onderhoudsprogramma.
Vervanging sporttoestellen gymzalen	-17.000	De voorziening is bedoeld ter egalisatie van de jaarlijks sterk fluctuerende kosten voor onderhoud/vervanging van sporttoestellen in gymzalen.
Verplichtingen personeel uit dienst	975.000	De voorziening verplichtingen personeel dekt de financiële consequenties die zijn ontstaan als gevolg van het feit dat medewerkers, hun relatie en/of dienstverband met de gemeente hebben beëindigd. Daarnaast is het de 'spaarpot' voor de pensioenvoorziening van de huidige en de voormalige wethouders.
Dubieuze debiteuren	502.000	Voorziening dubieuze debiteuren dekt eventuele verliezen als gevolg van de afwaardering van vorderingen op debiteuren.
Egalisatie voorziening riolering	605.000	Egaliseren tarieven rioolheffing.
Totaal voorzieningen	2.636.000	

Het verloop van de reserves en voorzieningen in 2021 is onderstaand gespecificeerd weergegeven.

Verwachte mutaties reserves / voorzieningen	Beginsaldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindsaldo
Algemene reserve	3.388.000	0	103.000	3.285.000
Bestemmingsreserves	14.541.000	0	409.000	14.132.000
Voorzieningen	2.636.000	532.000	836.000	2.332.000
Totale omvang reserves / voorzieningen	20.565.000	532.000	1.348.000	19.749.000

Onttrekkingen aan de voorzieningen, met uitzondering van egalisatie voorziening riolen, vinden rechtstreeks op de voorziening plaats en worden in de categoriale begroting niet weergegeven. Derhalve is hier geen aansluiting met de categoriale begroting voor het onderdeel onttrekkingen uit voorzieningen.

Onderstaand overzicht toont de totale ontwikkeling in de reserves en voorzieningen tot eind 2024.

Meerjarig verloop reserves en voorzieningen periode 2021 – 2024					
	Begin 2021	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024
Algemene Reserve	3.388.000	3.285.000	3.281.000	3.287.000	3.290.000
Bestemmingsreserves	14.541.000	14.132.000	13.812.000	13.012.000	12.606.000
Totaal reserves	17.929.000	17.417.000	17.093.000	16.299.000	15.896.000
Totaal voorzieningen	2.636.000	2.332.000	2.327.000	2.392.000	2.143.000
Totaal reserves/voorzieningen	20.565.000	19.749.000	19.420.000	18.691.000	18.039.000

De meerjarige daling van de bestemmingsreserves wordt met name veroorzaakt door inzet van reserve afschrijvingen ter dekking van structurele afschrijvingslasten (zoals o.a. voor Cortemich & Open Club). Al deze mutaties zijn gebaseerd op reeds genomen raadsbesluiten.

De meerjarige daling van de voorzieningen wordt met name veroorzaakt door de egalisatievoorziening riolering op basis van bestaand beleid.

Overige financiële gegevens

Categoriale begroting 2021

Naast een zicht op de lasten en de baten per programma kan de begroting ook weergegeven worden middels een indeling in zogenaamde categorieën. Onderstaand overzicht geeft deze indeling weer.

Categoriale begroting 2021		Absoluut (bedragen)	
Kostencategorie		Batencategorie	
Salarissen en sociale lasten	6.245.000		
Kapitaallasten (rente en afschrijving)	1.954.000		
Belastingen	140.000	Gemeentelijke belastingen	4.700.000
		Leges en andere rechten	1.791.000
Gronden	0	Gronden	0
Duurzame goederen	192.000		
Pachten	0	Pachten	20.000
		Huren	397.000
Sociale uitkeringen in natura	4.270.000	Eigen bijdragen en verhaal sociale uitkeringen in natura	110.000
Ingeleend personeel	540.000	Uitgeleend personeel	0
Goederen	529.000	Goederen	0
Diensten	3.744.000	Diensten	0
Sociale uitkeringen in geld	0	Verhaal sociale uitkeringen in geld	0
Subsidies ¹⁾	552.000		
Inkomensoverdrachten Rijk ²⁾	41.000	Inkomensoverdrachten Rijk ²⁾	19.547.000
Inkomensoverdrachten overheid niet Rijk ³⁾	8.307.000	Inkomensoverdrachten overheid niet Rijk ³⁾	48.000
Inkomensoverdrachten overig ⁴⁾	294.000	Inkomensoverdrachten overig	23.000
Kapitaaloverdrachten Rijk	0	Kapitaaloverdrachten Rijk	0
Kapitaaloverdrachten overheid niet Rijk	0	Kapitaaloverdrachten overheid niet Rijk	0
Kapitaaloverdrachten overig	136.000	Kapitaaloverdrachten overig	0
Rente en dividend	457.000	Rente en dividend	174.000
Doorberekende rente	-413.000		
Mutaties reserves	0	Mutaties reserves	511.000
Mutaties voorzieningen	540.000	Mutaties voorzieningen	166.000
Subtotaal lasten	27.528.000		27.487.000
Begrotingssaldo	-41.000		
Totaal lasten	27.487.000	Totaal Baten	27.487.000

1) Subsidies conform subsidieverordening

2) "Centrale overheid" (algemene uitkering)

3) Provincies, gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen

4) (exploitatie)bijdragen aan derden

Investeringsprojecten

In deze begroting is een aantal investeringsprojecten opgenomen, welke nog niet eerder concreet aan de raad zijn voorgelegd. Onderstaand overzicht geeft een beeld van deze nieuwe investeringsprojecten, inclusief de daaruit voortvloeiende afschrijvingslasten. Deze lasten zijn opgenomen in de diverse programma's van deze begroting.

Nieuwe Investeringsprojecten				
	Jaar van uitvoering	Investerings-krediet	Jaarlijkse kapitaallasten	Looptijd afschrijving
Investeringen met een economisch nut				
Ontwikkeling school Ransdaal	2021	500.000	25.000	20
Herontwikkeling locatie gymzaal/school Ubachsberg	2022	1.700.000	42.500	40
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	2022	pm	pm	20
Investeringen met een maatschappelijk nut				
Verkeersstromenplan	2021-2023	300.000	10.000	30
Geluidswal Valkenburgerweg	2023	pm	pm	30
Miljoen bomenplan	2021	200.000	20.000	10
Zichtbaar en beleefbaar maken bos Haeren en Cortenbach	2022	pm	pm	10
Totaal nieuwe investeringen 2021 – 2024		2.700.000	97.500	

Naast deze *nieuwe* investeringen lopen er nog diverse projecten door, die in het verleden reeds aan de orde zijn gesteld en waarvoor de raad kredieten beschikbaar heeft gesteld. Onderstaand overzicht brengt deze *lopende* investeringsprojecten in beeld.

Lopende investeringen	Planning	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
	Uitvoering	Raadsbesluit	Bedrag	Gerealiseerd	Restant	Gereed
Investeringsprojecten met gewijzigde planning t.o.v. begroting 2020						
Vervanging hogedruk rioolreiniger	2020	Begroting 2010	14.000	0	14.000	2021
Vervanging versnipperaar	2020	Begroting 2010	25.000	0	25.000	2021
Motion 2 ^e fase (digitalisering personeelsdossiers)	2019	Begroting 2019	21.160	0	21.160	2021
Basisregistraties (mGBA)	2019	Begroting 2011	25.000	0	25.000	2021
Nieuw handelsregister	2019	Begroting 2018	11.300	0	11.300	2021
Raadhuisplein-Schilsstraat: – reconstructie verharding – afkoppelen hemelwater	2019	Begroting 2015 Begroting 2018 Begroting 2015 Begroting 2018 Rb. 01-10-2020	120.000 149.000 200.000 83.000 <u>238.000</u> 790.000	22.000 <u>21.000</u> 43.000	247.000 <u>500.000</u> 747.000	2021
Daelsweg, aanleg fietspad bubeko	2019	Rb. 06-07-2017 Rb. 29-05-2019	760.000 <u>709.100</u> 1.469.100	 116.000	 1.353.100	2022
Vrakelbergerweg / Vijfbunderweg, aanleg vrij liggend fietspad	2019	Rb. 06-07-2017 Begroting 2019 Rb. 29-05-2019	150.000 650.000 <u>894.400</u> 1.694.400	 167.000	 1.527.400	2022
Mingersborgerweg, aanbrengen fietsstroken	2019	Begroting 2017	50.000	0	50.000	2022
Heerlerweg, renovatie verharding	2022	Rb. 01-10-2020	494.000	0	494.000	2022

Lopende investeringen	Planning	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
	Uitvoering	Raadsbesluit	Bedrag	Gerealiseerd	Restant	Gereed
Open Club Klimmen, aanpassing bestaande verharding	2019	Rb. 08-06-2017	290.000	0	290.000	2023
Open Club Klimmen, Kindcentrum	2019	Rb. 08-06-2017	4.618.083	0	4.618.083	2023
Open Club Klimmen, aanpassingen tennisvelden	2019	Rb. 08-06-2017	350.900	0	350.900	2023
Open Club Klimmen, multifunctionele accommodatie	2019	Rb. 08-06-2017 Rb. 04-06-2020	2.764.494 <u>3.315.000</u> 6.079.494	639.000	5.440.494	2023
Putterweg, aanleg groene buffer	2021	Begroting 2015	125.000	0	125.000	2022
Transferium Mingersborg	2020	Begroting 2019	150.000	0	150.000	2021
Investeringsprojecten conform planning begroting 2020						
Maatregelen GVVP	2019	Begroting 2014	100.000	0	100.000	2021
Upgrade vijfspiong Mingersborg	2021	Begroting 2019	50.000	0	50.000	2021
Stimuleringsregeling afkoppelen regenwater	2019-2021	Rb. 04-04-2019 Voorj.rap 2020	59.268 15.000 <u>17.300</u> 91.568	68.000	23.568	2019-2021
Overheek, omvormen riool + aanpassen RWA	2021	Rb. 12-12-2019 (watertakenplan)	200.000	0	200.000	2021
Opscheumer/Lamp de Ling, klimaatmaatregel	2023	Rb. 12-12-2019 (watertakenplan)	400.000	0	400.000	2021-2023
Ransdalerveld, klimaatmaatregel	2024	Rb. 12-12-2019 (watertakenplan)	500.000	0	500.000	2021-2024
Schoolstraat-Craubeek, gemengd systeem	2023	Rb. 12-12-2019 (watertakenplan)	607.000	0	607.000	2023-2024
Voerendaal Oost, noordelijk deel (STRIP) - verharding - watermaatregelen - groen	2022	Rb. 01-10-2020	977.000 1.306.000 <u>94.000</u> 2.377.000	0 0 0 0	977.000 1.306.000 <u>94.000</u> 2.377.000	2022
Voerendaal Oost, zuidelijk deel (STRIP) - verharding - watermaatregelen - groen	2023	Rb. 01-10-2020	2.027.000 1.415.000 <u>238.000</u> 3.680.000	0 0 0 0	2.027.000 1.415.000 <u>238.000</u> 3.680.000	2023
Hogeweg/Hoolstraat/Cortenbacherdreef (STRIP) - verharding - watermaatregelen - groen	2024	Rb. 01-10-2020	2.468.000 911.000 <u>61.000</u> 3.440.000	0 0 0 0	2.468.000 911.000 <u>61.000</u> 3.440.000	2024
Rijwielpad In De Koning (STRIP)	2024	Rb. 01-10-2020	53.000	0	53.000	2024
Craubeek (STRIP) - verharding - watermaatregelen - groen	2025	Rb. 01-10-2020	340.000 35.000 <u>18.000</u> 393.000	0 0 0 0	2.027.000 1.415.000 <u>238.000</u> 3.680.000	2025

Lopende investeringen	Planning	Gevoteerd krediet		Huidige stand van zaken		
	Uitvoering	Raadsbesluit	Bedrag	Gerealiseerd	Restant	Gereed
Afkoppelen hemelwater 2021 icm rioolvervangng	2021	Begroting 2018 Rb. 04-04-2019	145.000 - 19.756 125.244	0	125.244	2021
Afkoppelen hemelwater 2022 icm rioolvervangng	2022	Begroting 2019	145.000	0	145.000	2022
Afkoppelen hemelwater 2023 icm rioolvervangng	2023	Begroting 2020	145.000	0	145.000	2023
Afkoppelen hemelwater 2024 icm rioolvervangng	2024	Begroting 2019	145.000	0	145.000	2024

De gerealiseerde bedragen bij deze kredieten laten de stand van zaken zien per begin september 2020.

Deel 5:

BIJLAGEN

Budgettaire kaders

Uitgangspunten meerjarenbegroting 2021 – 2024.

	2021	2022	2023	2024
Loon ontwikkeling	2,80%	2,10%	2,00%	1,70%
Prijsontwikkeling	1,80%	1,70%	1,60%	1,50%
Rente in kapitaallasten	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%
Gemeentelijke belastingen, leges en rechten:				
– Onroerende zaakbelasting woningen	5,0%	2,0%	0,0%	0,0%
– Onroerende zaakbelasting niet woningen	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
– Afvalstoffenheffing en rioolrecht	Kostendekkend			
– Overige gemeentelijke leges	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Berekening algemene uitkering:				
– aantal inwoners	12.475	12.475	12.475	12.475
– aantal bijstandsontvangers	113	113	113	113
– aantal woonruimten	5.871	5.871	5.871	5.871

Loonontwikkelingen

Om de loonontwikkeling na afloop van de CAO periode op te vangen, wordt in 2021 en volgende jaren rekening gehouden met een CAO-ontwikkeling van 2,80% respectievelijk 2,1%, 2,0% en 1,7% (conform meicirculaire 2020).

Prijsontwikkelingen

In de meicirculaire 2020 algemene uitkering Gemeentefonds is rekening gehouden met een index van 1,80% voor 2021, 1,7% voor 2022, 1,6% voor 2023 en 1,5% voor 2024. Bepalend voor deze prijsindex is de prijsmutatie Bruto Binnenlands Product, welke ontleend is uit de meest recente publicatie van het CPB.

Rente in kapitaallasten

Voor de toerekening van rente aan de diverse investeringen is een renteomslagpercentage van 1% gehanteerd.

Gemeentelijke belastingen, leges en rechten

In de begroting 2021-2024 is meerjarig uitgegaan van een stijging van de opbrengst Onroerende zaakbelasting woningen (voor 2021 5%, voor 2022 2%, voor 2023 en voor 2024 0%). Voor niet woningen is uitgegaan van een stijging van de opbrengst met jaarlijks 2%. Afhankelijk van de ontwikkelingen van de WOZ-waarden zal het tarief voor de Onroerende zaakbelasting zodanig worden aangepast, dat het uitgangspunt van de geraamde stijging gerealiseerd wordt.

Berekening algemene uitkering

De berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2020.

bevolkingsopbouw en -structuur	Werkelijk 1 januari 2020	Raming 1 januari 2021
* aantal inwoners	12.475	12.475
waarvan:		
- jonger dan 18 jaar	2.107	2.097
- 18 – 64 jaar	6.997	7.007
- ouder dan 64 jaar	3.371	3.371
- waarvan ouder dan 74 en jonger dan 85	1.163	1.163
* aantal uitkeringen Wwb/WIJ/IOAW/IOAZ/Bbz	113	113

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Nr.	Omschrijving taakveld	Bijgestelde begroting 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.	Bestuur en ondersteuning															
0.1	bestuur	1.402.719	8.000	-1.394.719	1.138.849	12.750	-1.126.099	1.141.609	12.750	-1.128.859	1.108.360	12.750	-1.095.610	1.110.375	12.750	-1.097.625
0.2	burgerzaken	313.632	135.759	-177.873	265.291	130.186	-135.105	265.581	117.991	-147.590	277.381	117.991	-159.390	262.211	113.926	-148.285
0.3	beheer overige gebouwen en gronden	27.032	20.000	-7.032	26.782	20.000	-6.782	26.782	20.000	-6.782	26.782	20.000	-6.782	26.782	20.000	-6.782
0.4	overhead	3.420.935	3.595	-3.417.340	3.529.506	1.945	-3.527.561	3.485.659	1.945	-3.483.714	3.422.232	1.945	-3.420.287	3.451.934	1.945	-3.449.989
0.5	treasury	117.107	223.794	112.687	50.465	172.890	122.425	-6.567	171.890	178.447	-8.140	170.890	252.297	-190.383	169.890	360.273
0.61	ozb-woningen	54.935	2.245.638	2.190.703	60.780	2.336.452	2.275.672	61.860	2.383.181	2.321.321	63.300	2.430.844	2.367.544	64.740	2.479.461	2.414.721
0.62	ozb-niet woningen	12.208	510.579	498.371	13.040	520.379	507.339	13.280	530.787	517.507	13.600	541.402	527.800	13.920	552.230	538.310
0.64	belastingen overig	18.552	71.500	52.948	18.760	71.500	52.740	18.820	71.500	52.680	18.900	71.500	52.600	18.980	71.500	52.520
0.7	alg uitkering en overige uitk. gem. fonds	0	16.992.426	16.992.426	0	17.741.141	17.741.141	0	18.067.692	18.067.692	0	18.229.084	18.229.084	0	18.306.412	18.306.412
0.8	overige baten en lasten	173.541	0	-173.541	387.100	0	-387.100	722.700	0	-722.700	1.114.800	0	-1.114.800	1.327.400	0	-1.327.400
0.9	vermoogensbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	mutaties reserves	619.876	1.932.944	1.313.068	0	511.387	511.387	0	324.335	324.335	6.000	800.247	794.247	3.000	406.428	403.428
1.	Veiligheid															
1.1	crisisbeheersing en brandweer	811.004	0	-811.004	870.670	0	-870.670	915.047	0	-915.047	959.423	0	-959.423	959.423	0	-959.423
1.2	openbare orde en veiligheid	323.659	4.666	-318.993	354.206	4.729	-349.477	354.206	4.729	-349.477	354.206	4.729	-349.477	354.206	4.729	-349.477
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat															
2.1	verkeer en vervoer	1.953.568	48.250	-1.905.318	2.014.729	47.750	-1.966.979	2.022.041	47.250	-1.974.791	2.070.689	46.750	-2.023.939	2.121.291	46.250	-2.075.041
2.2	parkeren	1.950	2.936	986	6.495	3.674	-2.821	6.495	3.674	-2.821	6.495	3.674	-2.821	6.495	3.674	-2.821
3.	Economie															
3.1	economische ontwikkeling	66.300	0	-66.300	78.700	0	-78.700	78.700	0	-78.700	78.700	0	-78.700	58.200	0	-58.200
3.2	fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3	bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	37.525	2.000	-35.525	46.025	1.340	-44.685	46.025	1.340	-44.685	46.225	1.340	-44.885	46.225	1.340	-44.885
3.4	economische promotie	105.288	36.720	-68.568	114.464	60.900	-53.564	139.797	60.900	-78.897	140.189	60.900	-79.289	140.391	60.900	-79.491
4.	Onderwijs															
4.2	onderwijsruimte	374.570	72.000	-302.570	383.451	86.954	-296.497	416.833	86.954	-329.879	708.004	86.954	-621.050	605.883	86.954	-518.929
4.3	onderwijsbeleid en leerlingenzaken	557.484	71.460	-486.024	533.776	71.460	-462.316	537.703	75.460	-462.243	708.188	11.460	-696.728	458.056	11.460	-446.596
5.	Sport, cultuur en recreatie															
5.1	sportbeleid en activiteit	234.150	25.000	-209.150	214.175	10.000	-204.175	204.175	0	-204.175	204.175	0	-204.175	204.175	0	-204.175
5.2	sportaccommodaties	684.860	150.045	-534.815	720.377	175.000	-545.377	701.772	175.000	-526.772	697.803	175.000	-522.803	693.378	175.000	-518.378
5.3	cultuurpresentatie, -productie, -participatie	234.676	275	-234.401	216.175	275	-215.900	223.148	275	-222.873	216.122	275	-215.847	216.095	275	-215.820
5.4	musea	14.400	0	-14.400	14.400	0	-14.400	14.400	0	-14.400	14.400	0	-14.400	14.400	0	-14.400
5.5	cultureel erfgoed	68.192	0	-68.192	153.299	0	-153.299	49.299	0	-49.299	49.299	0	-49.299	49.299	0	-49.299
5.6	media	309.383	20.511	-288.872	290.848	20.511	-270.337	290.572	20.511	-270.061	290.295	20.511	-269.784	290.019	20.511	-269.508
5.7	openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.010.922	4.500	-1.006.422	1.152.983	4.000	-1.148.983	1.129.971	3.500	-1.126.471	1.098.352	3.000	-1.095.352	1.094.645	2.500	-1.092.145
6.	Sociaal Domein															
6.1	samenkracht en burgerparticipatie	932.398	118.265	-814.133	993.485	120.395	-873.090	1.035.789	120.395	-915.394	1.034.901	120.395	-914.506	1.118.947	120.395	-998.552
6.2	wijkteams	212.965	0	-212.965	201.059	0	-201.059	204.359	0	-204.359	204.359	0	-204.359	204.359	0	-204.359
6.3	inkomensregelingen	2.578.159	1.765.575	-812.584	2.569.131	1.765.575	-803.556	2.577.880	1.765.575	-812.305	2.586.187	1.765.575	-820.612	2.593.090	1.765.575	-827.515
6.4	begeleide participatie	1.592.257	0	-1.592.257	1.443.758	0	-1.443.758	1.352.244	0	-1.352.244	1.221.616	0	-1.221.616	1.082.159	0	-1.082.159
6.5	arbeidsparticipatie	288.885	0	-288.885	292.909	0	-292.909	296.432	0	-296.432	299.957	0	-299.957	301.132	0	-301.132
6.6	maatwerkvoorzieningen (VMO)	350.173	0	-350.173	344.673	0	-344.673	344.673	0	-344.673	344.673	0	-344.673	344.673	0	-344.673
6.7	maatwerkdienstverlening 18+	2.187.888	100.000	-2.087.888	2.314.097	110.000	-2.204.097	2.319.773	110.000	-2.209.773	2.324.171	110.000	-2.214.171	2.324.171	110.000	-2.214.171
6.72	maatwerkdienstverlening 18-	2.443.100	0	-2.443.100	2.243.550	0	-2.243.550	2.093.550	0	-2.093.550	2.093.550	0	-2.093.550	2.093.550	0	-2.093.550
6.81	geëscaleerde zorg 18+	70.700	0	-70.700	31.400	0	-31.400	31.400	0	-31.400	31.400	0	-31.400	31.400	0	-31.400
6.82	geëscaleerde zorg 18-	289.910	0	-289.910	310.360	0	-310.360	310.360	0	-310.360	310.360	0	-310.360	310.360	0	-310.360
7.	Volksgezondheid en milieu															
7.1	volksgezondheid	503.538	0	-503.538	505.253	0	-505.253	505.253	0	-505.253	505.210	0	-505.210	505.168	0	-505.168
7.2	riolering	1.222.277	1.690.935	468.658	1.393.042	1.883.683	490.641	1.421.496	1.909.627	488.131	1.519.445	2.007.021	1.579.456	1.679.368	2.167.197	487.829
7.3	afval	1.059.766	1.330.439	270.673	1.091.094	1.415.128	324.034	1.091.784	1.415.818	324.034	1.092.704	1.416.738	324.034	1.093.624	1.418.594	324.970
7.4	milieubeheer	184.110	0	-184.110	209.935	0	-209.935	206.435	0	-206.435	206.435	0	-206.435	206.435	0	-206.435
7.5	begraafplaatsen en crematoria	20.572	18.633	-1.939	17.833	17.173	-660	17.794	17.173	-621	17.755	17.173	-582	17.716	17.173	-543
8.	Volkshuis, RO en stedelijke vernieuwing															
8.1	ruimtelijke ordening	382.701	54.000	-328.701	351.660	20.000	-331.660	347.660	20.000	-327.660	342.160	20.000	-322.160	346.972	20.000	-326.972
8.2	grondexploitatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.3	wonen en bouwen	634.962	218.707	-416.255	559.973	150.626	-409.347	561.344	80.626	-480.718	544.734	80.626	-464.108	543.690	80.626	-463.064
Totale baten en lasten per taakveld		27.902.829	27.885.152	-17.677	27.528.600	27.487.803	-40.797	27.578.144	27.620.878	42.734	28.292.130	28.348.774	56.644	28.197.954	28.247.695	49.741

Meerjarig overzicht resultaat voor- en na bestemming

Reserveringen per programma	Toevoegingen ten laste van exploitatie	Onttrekkingen ten gunste van exploitatie	Mutatie reserves
Begrotingssaldo 2022 vóór reserveringen			-281.000
Programma Bestuur en ondersteuning			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten diverse investeringen		92.000	
Totaal Bestuur en ondersteuning	0	92.000	92.000
Programma Economie			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten wandelknooppunten netwerk ZL	0	6.000	
Totaal Economie	0	6.000	6.000
Programma Onderwijs			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten Cortemich		119.000	
Totaal Onderwijs	0	119.000	119.000
Programma Sport, cultuur en recreatie			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast verbouwing bibliotheek Voerendaal		6.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast voetbalvelden Open Club Klimmen		47.000	
Onttrekking reserve ruimtelijke ontwikkeling, afschrijvingslast böschke an der Baneberg		7.000	
Onttrekking algemene reserve, indiensttreding Wanjongeren		4.000	
Totaal Sport, cultuur en recreatie	0	64.000	64.000
Programma Sociaal domein			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast gemeenschapshuis 't Wouves		8.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast MFC Ubachsberg		5.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, afschrijvingslast keuken MFC Ubachsberg		3.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast buitengebied MFC Ubachsberg		3.000	
Totaal Sociaal domein	0	19.000	19.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Onttrekking reserve krimp, levensloop bestendig maken particuliere woningen		18.000	
Onttrekking reserve duurzaamheid, WoonWijzerWinkel		6.000	
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	0	24.000	24.000
Totaal mutaties in reserves			<u>324.000</u>
Begrotingssaldo 2022 na reserveringen			43.000

Reserveringen per programma	Toevoegingen ten laste van exploitatie	Onttrekkingen ten gunste van exploitatie	Mutatie reserves
Begrotingssaldo 2023 vóór reserveringen			-737.000
Programma Bestuur en ondersteuning			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten diverse investeringen		92.000	
Totaal Bestuur en ondersteuning	0	92.000	92.000
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat			
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	0	0	0
Programma Economie			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten wandelknooppunten netwerk ZL	0	6.000	
Totaal Economie	0	6.000	6.000
Programma Onderwijs			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten Cortemich		119.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast Open Club Klimmen		499.000	
Totaal Onderwijs	0	618.000	618.000
Programma Sport, cultuur en recreatie			
Toevoeging aan algemene reserve, indiensttreding wajongeren	6.000		
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast verbouwing bibliotheek Voerendaal		6.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast voetbalvelden Open Club Klimmen		47.000	
Onttrekking reserve ruimtelijke ontwikkeling, afschrijvingslast böschke an der Baneberg		7.000	
Totaal Sport, cultuur en recreatie	6.000	60.000	54.000
Programma Sociaal domein			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast gemeenschapshuis 't Wouves		8.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast MFC U'berg		5.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, afschrijvingslast keuken MFC Ubachsberg		3.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast buitengebied MFC Ubachsberg		3.000	
Totaal Sociaal domein	0	19.000	19.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Onttrekking reserve duurzaamheid, WoonWijzerWinkel		5.000	
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		5.000	5.000
Totaal mutaties in reserves			794.000
Begrotingssaldo 2023 na reserveringen			57.000

Reserveringen per programma	Toevoegingen ten laste van exploitatie	Onttrekkingen ten gunste van exploitatie	Mutatie reserves
Begrotingssaldo 2024 vóór reserveringen			-353.000
Programma Bestuur en ondersteuning			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten diverse investeringen		92.000	
Totaal Bestuur en ondersteuning	0	92.000	92.000
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten Open Club Klimmen		12.000	
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	0	12.000	12.000
Programma Economie			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten wandelknooppunten netwerk ZL	0	6.000	
Totaal Economie	0	6.000	6.000
Programma Onderwijs			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten Cortemich		119.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslasten kindcentrum Klimmen (Open Club)		45.000	
Totaal Onderwijs	0	164.000	164.000
Programma Sport, cultuur en recreatie			
Toevoeging aan algemene reserve, indiensttreding wajongeren	3.000		
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast verbouwing bibliotheek Voerendaal		6.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast voetbalvelden Open Club Klimmen		47.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast tennisvelden Open Club Klimmen		21.000	
Onttrekking reserve ruimtelijke ontwikkeling, afschrijvingslast böschke an der Baneberg		7.000	
Totaal Sport, cultuur en recreatie	3.000	81.000	78.000
Programma Sociaal domein			
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast gemeenschapshuis 't Wouves		8.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast multifunctionele accommodatie Open Club Klimmen		22.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast MFC Ubachsberg		5.000	
Onttrekking reserve sociaal domein, afschrijvingslast keuken MFC Ubachsberg		3.000	
Onttrekking reserve afschrijving, afschrijvingslast buitengebied MFC Ubachsberg		3.000	
Totaal Sociaal domein	0	41.000	41.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
Onttrekking reserve duurzaamheid, WoonWijzerWinkel		10.000	
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		10.000	10.000
Totaal mutaties in reserves			403.000
Begrotingssaldo 2024 na reserveringen			50.000

Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht geraamde incidentele lasten en baten begroting 2021 – 2024							(Bedragen × € 1.000)	
	2021		2022		2023		2024	
	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat
Programma Bestuur en ondersteuning								
Vertrouwenscommissie (her)benoeming burgemeester								3
Workshops / opleiding nieuwe gemeenteraad					5			4
Bijdrage expojaar IBA	6							
Bijdrage agenda middengebied	38		38					
Integriteitsscreening wethouders			2					
Aankoop hardware t.b.v. nieuwe werken *	30							
Wegwerken achterstanden en opschonen archief	20							
Stelpost onvoorzien	31		31		31			31
Aanwending algemene reserve t.b.v. bijdrage Laurentius kerk Voerendaal		100						
Aanwending algemene reserve t.b.v. indiensttreding Wajongeren		3		4				
Aanwending reserve afschrijving t.b.v. afboeken boekwaarden en sloopkosten i.z. Open Club Klimmen						499		
Aanwending reserve sociaal domein t.b.v. lumpsum		10						
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat								
Actualisatie wegbeheerplan								25
Actualisatie GVVP	25							
Programma Economie								
Bijdrage LEADER project safari's Land van Kalk		9						
Programma Onderwijs								
Sloop school Ummer Clumme *					160			
Afboeken boekwaarden Ummer Clumme *					335			
Onderwijsachterstandenbeleid	60	60	64	64				
Programma Sport, cultuur en recreatie								
Invulling sportakkoord	10	10						
Afboeken boekwaarden voetbalvelden vv Hellas i.z. Open Club	24							
Burgemeester Strous Cultuurprijs			7					
Bijdrage Laurentius kerk Voerendaal *	104							
Opstellen groenbeheerplan	15							
Opstellen maaibestek	8							8
Inventarisatie alle landschapselementen in het buitengebied *	25							
Programma Sociaal domein								
Lumpsum jeugd *	10							

Overzicht geraamde incidentele lasten en baten begroting 2021 – 2024							(Bedragen × € 1.000)	
	2021		2022		2023		2024	
	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat	Last	Baat
Programma Volksgezondheid en milieu								
Onderzoek invoeren gedifferentieerde rioolheffing			5		5			
Actualiseren GRP					10			
Opstellen geluidbelastingkaart	4							
Totaal	410	192	147	68	546	499	71	0

* dekking vindt plaats door onttrekking uit reserve.

Recapitulatie begrotingsevenwicht										Bedragen × € 1.000		
	Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
	Totaal	waarvan:		Totaal	waarvan:		Totaal	waarvan:		Totaal	waarvan:	
		incid.	struct.		incid.	struct.		incid.	struct.		incid.	struct.
L a s t e n												
Programma Bestuur en ondersteuning	5.492	125	5.367	5.731	71	5.660	5.964	36	5.928	6.085	38	6.047
Programma Veiligheid	1.225	0	1.225	1.270	0	1.270	1.314	0	1.314	1.314	0	1.314
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	2.021	25	1.996	2.028	0	2.028	2.077	0	2.077	2.127	25	2.102
Programma Economie	239	0	239	264	0	264	265	0	265	245	0	245
Programma Onderwijs	917	60	857	954	64	890	1.416	495	921	1.063	0	1.063
Programma Sport, cultuur en recreatie	2.762	186	2.576	2.613	7	2.606	2.569	0	2.569	2.562	8	2.554
Programma Sociaal domein	10.744	10	10.734	10.566	0	10.566	10.451	0	10.451	10.404	0	10.404
Programma Volksgezondheid en milieu	3.217	4	3.213	3.243	5	3.238	3.342	15	3.327	3.502	0	3.502
Progr. Volkshuisv., ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	912	0	912	909	0	909	887	0	887	891	0	891
Totaal lasten (A)	27.529	410	27.119	27.578	147	27.431	28.285	546	27.739	28.193	71	28.122
B a t e n												
Programma Bestuur en ondersteuning	21.007	0	21.007	21.379	0	21.379	21.597	0	21.597	21.728	0	21.728
Programma Veiligheid	5	0	5	5	0	5	5	0	5	5	0	5
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	51	0	51	50	0	50	50	0	50	49	0	49
Programma Economie	62	9	53	62	0	62	62	0	62	62	0	62
Programma Onderwijs	158	60	98	162	64	98	98	0	98	98	0	98
Programma Sport, cultuur en recreatie	210	10	200	199	0	199	198	0	198	198	0	198
Programma Sociaal domein	1.996	0	1.996	1.996	0	1.996	1.996	0	1.996	1.996	0	1.996
Programma Volksgezondheid en milieu	3.316	0	3.316	3.343	0	3.343	3.441	0	3.441	3.603	0	3.603
Progr. Volkshuisv., ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	171	0	171	101	0	101	101	0	101	101	0	101
Totaal baten (B)	26.976	79	26.897	27.297	64	27.233	27.548	0	27.548	27.840	0	27.840
<i>Saldo van baten en lasten</i>	- 553	- 331	- 222	- 281	- 83	- 198	- 737	- 546	- 191	- 353	- 71	- 282
Stortingen in reserves (C)							6			3		
Onttrekkingen aan reserves (D)	512	113	399	324	4	320	800	499	301	406	0	406
Geraamd resultaat (B+D)-(A+C)	- 41			43			57			50		
Totaal structurele lasten			27.119			27.431			27.739			28.122
Totaal structurele baten			27.296			27.553			27.849			28.246
Structurele baten -/- structurele lasten			177			122			110			124

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	eenheid	periode	regio / dimensie	waarde	bron	omschrijving
Formatie	Fte per 1.000 inwoners		Voerendaal	6,65	Eigen gegevens	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners		Voerendaal	6,65	Eigen gegevens	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is uit het formatieplan.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner		Voerendaal	552	Begroting 2020	Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen		Voerendaal	2,05	Begroting 2020	
Overheadkosten	% van totale lasten		Voerendaal	12,73	Begroting 2020	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	2019	Voerendaal	172	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar	2019	Nederland	132		
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2018	Voerendaal	0	CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Winkeldiefstallen	aantal per 1.000 inwoners	2018	Nederland	2,2		
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2018	Voerendaal	2,2	CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2018	Nederland	4,9		
Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2018	Voerendaal	2,8	CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Diefstallen uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2018	Nederland	2,5		
Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2018	Voerendaal	3,6	CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitscode geregistreerd wordt als het delict mensenmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Vernieling	aantal per 1.000 inwoners	2018	Nederland	5,8		
Funciemenging	%	2019	Voerendaal	31,7	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Funciemenging	%	2019	Nederland	53,2		
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15-65jr	2019	Voerendaal	149,3	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15-65jr	2019	Nederland	151,6		
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	Voerendaal	0	DUO/Ingrado	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	Nederland	1,91		
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	Voerendaal	11,85	DUO/Ingrado	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	Nederland	23,28		
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2018	Voerendaal	1	DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2018	Nederland	1,9		
Niet-sporters	%	2016	Voerendaal	51,8	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Niet-sporters	%	2016	Nederland	48,7		
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2018	Voerendaal	115	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2018	Nederland	172		
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	Voerendaal	11,7	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor	
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	Nederland	18,5		
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2019	Voerendaal	235	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2019	Nederland	248		
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	Voerendaal	6,2	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen.
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	Nederland	9,2		
Nieuw gebouwde woningen	%	2020	Voerendaal	85,3	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Demografische druk	%	2020	Nederland	70		
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2020	Voerendaal	916	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2020	Nederland	700		
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2020	Voerendaal	967	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2020	Nederland	773		
Banen	aantal per 1.000 inwoners van 15-65 jaar	2019	Voerendaal	360,4	LISA	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.
Banen	aantal per 1.000 inwoners van 15-65 jaar	2019	Nederland	792,1		
Jongeren met delict voor rechter	%	2015	Voerendaal	0,42	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Jongeren met delict voor rechter	%	2015	Nederland	1,45		
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	Voerendaal	4	CBS Jeugd	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	Nederland	7		
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2018	Voerendaal	Geen data	CBS Jeugd	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2018	Nederland	2		

Indicator	eenheid	periode	regio / dimensie	waarde	bron	omschrijving
Netto arbeidsparticipatie	%	2019	Voerendaal	67,2	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Netto arbeidsparticipatie	%	2019	Nederland	68,8		
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	tweede halfjaar 2019	Voerendaal	135,5	CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	tweede halfjaar 2019	Nederland	373,9		
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	eerste halfjaar 2018	Voerendaal	255	CBS - Participatiewet	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	eerste halfjaar 2018	Nederland	305,2		
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede halfjaar 2019	Voerendaal	8,7	CBS Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede halfjaar 2019	Nederland	10,5		
Jongeren met jeugdbescherming	%	tweede halfjaar 2019	Voerendaal	0,9	CBS Jeugd	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	%	tweede halfjaar 2019	Nederland	1,1		
Jongeren met jeugdreclassering	%	tweede halfjaar 2019	Voerendaal	Geen data	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
Jongeren met jeugdreclassering	%	tweede halfjaar 2019	Nederland	0,3		
Clënten met een maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inwoners	tweede halfjaar 2019	Voerendaal	620	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
Clënten met een maatwerkarrangement WMO	per 10.000 inwoners	tweede halfjaar 2019	Nederland	630		

Bron:
www.waarstaatjegemeente.nl

Berekening Algemene Uitkering

algemene uitkering uit het gemeentefonds 2021-2024	2021	2022	2023	2024
verdeelmaatstaven	bedrag	bedrag	bedrag	bedrag
sociaal				
- inwoners	2.001.489,00	2.003.485,00	2.003.360,25	2.003.110,75
- kernen met minstens 500 adressen	180.887,37	180.873,18	180.835,95	180.787,80
- woz waarde niet woningen (in miljoenen)	32.331,31	32.331,31	32.331,31	32.331,31
- inwoners <20 jaar (m.i.v. 2019 jongeren <18 jaar)	1.514.642,13	1.428.008,88	1.421.602,65	1.414.758,15
- inwoners >64 jaar	339.897,93	339.796,80	339.628,25	339.392,28
- inwoners >74 en <85 jaar	30.761,35	30.761,35	30.761,35	30.761,35
- huishoudens met lage inkomens	43.680,47	43.680,47	43.680,47	43.680,47
- lage inkomens (drempel) = lage inkomens minus 10% aantal w oonruim	580.387,70	580.202,92	579.715,78	579.069,06
- bijstandontvangers (miv 2016 3 jaars gemiddelde)	251.337,06	251.294,94	251.294,94	251.294,94
- loonkostensubsidie	11.725,26	11.725,26	11.725,26	11.725,26
- uitkeringsontvangers	67.776,44	67.776,44	67.776,44	67.776,44
- aantal minderheden	62.992,80	62.988,90	62.988,90	62.988,90
- eenpersoonshuishoudens	83.760,08	83.711,42	83.581,66	83.419,46
- eenouderhuishoudens	309.357,76	289.542,56	289.655,36	289.655,36
- huishoudens	513.339,60	513.339,60	513.339,60	513.339,60
- jeugdigen in gezinnen met armoederisico	58.950,00	53.619,27	53.391,51	53.134,45
- basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	-7.991,40	-7.304,35	-7.308,30	-7.308,30
- basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	-20.066,08	-18.340,16	-18.350,08	-18.350,08
- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	-510.959,54	-470.050,04	-473.285,42	-476.268,83
- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinde	-402.563,94	-368.355,71	-369.002,67	-369.456,18
- ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	201.997,51	184.608,30	184.707,71	184.707,71
- eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	158.901,13	145.223,23	145.300,70	145.300,70
- bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	25.800,80	23.579,60	23.592,00	23.592,00
- bijstandontvangers eenouderhuishoudens	44.419,18	40.593,80	40.615,12	40.615,12
- uitkeringsontvangers minus bijstandontvangers	710.937,00	660.988,50	660.975,10	660.626,70
- Wajong	94.841,99	94.748,25	94.501,91	94.182,54
- medicijngebruik met drempel	962.778,88	962.143,41	960.237,02	958.076,44
- re-integratie klassiek	38.426,18	38.409,24	38.393,20	38.376,65
- inwoners <65 jaar	38.327,84	38.327,84	38.327,84	38.327,84
- ouderen 65 t/m 74 jaar	349,98	349,98	349,98	349,98
- ouderen 85 jaar en ouder	69,54	69,54	69,54	69,54
- eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	5.562,40	5.562,40	5.559,00	5.559,00
- eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	21.823,56	21.823,56	21.810,20	21.810,20
- eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	19.451,40	19.451,40	19.439,50	19.439,50
- huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	20.909,02	20.909,02	20.894,35	20.894,35
- huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	56.936,79	56.937,90	56.899,05	56.899,05
- huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	31.414,85	31.415,20	31.393,82	31.393,82
- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	52.995,85	52.995,85	52.959,67	52.959,67
- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	144.439,56	144.442,64	144.340,97	144.340,97
- gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 jaar en ouder	79.803,01	79.803,99	79.747,57	79.747,57
- bedden	0,00	0,00	0,00	0,00
functie				
- klantenpotentieel lokaal	380.160,00	380.077,50	379.995,00	379.830,00
- klantenpotentieel regionaal	26.499,20	26.499,20	26.499,20	26.499,20
fysiek				
- oppervlakte land	129.370,50	129.370,50	129.370,50	129.370,50
- land * bodemfactor gemeente	84.703,50	84.703,50	84.703,50	84.703,50
- oppervlakte binnenwater	76,00	76,00	76,00	76,00
- oppervlakte bebouwing kern	175.941,92	175.941,92	175.941,92	175.941,92
- oppervlakte bebouwing buitengebied	23.062,44	23.062,44	23.062,44	23.062,44
- oppervlakte bebouwing	51.776,56	51.776,56	51.776,56	51.776,56
- oppervlakte bebouwde woonkern * bodemfactor	237.890,73	237.890,73	237.890,73	237.890,73
- oppervlakte bebouwd buitengebied * bodemfactor	18.300,36	18.300,36	18.300,36	18.300,36
- woonruimten	334.881,84	334.881,84	334.881,84	334.881,84
- woonruimten * bodemfactor	298.188,09	298.188,09	298.188,09	298.188,09
- isv (a)	1.832,35	1.832,35	1.832,35	1.832,35
- isv (b)	459,11	459,11	459,11	459,11
- omgevingsadressendichtheid	184.994,86	185.058,15	185.153,08	185.248,02
- oeverlengte * bodemfactor	1.172,00	1.172,00	1.172,00	1.172,00
- oeverlengte * factor bodem * dichtheidsfactor	2.303,44	2.303,44	2.303,44	2.303,44
- meerkernigheid	54.430,62	54.430,62	54.430,62	54.430,62
- meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	89.269,80	89.269,80	89.269,80	89.269,80
- bedrijfsvestigingen	92.602,40	92.602,40	92.602,40	92.602,40
- vast bedrag voor elke gemeente	250.081,99	250.082,20	250.073,33	250.073,33
totaal in basis	10.289.919,47	10.169.450,39	10.155.819,72	10.141.023,73
uitkeringsfactor	1,656000	1,700000	1,726000	1,751000
bedrag in basis * uitkeringsfactor	17.040.106,64	17.288.065,66	17.528.944,84	17.756.932,56
inkomstenmaatstaf				
- verevening niet woningen gebruiker	-87.547,93	-87.547,93	-87.547,93	-87.547,93
- verevening niet woningen eigenaar	-135.305,73	-135.305,73	-135.305,73	-135.305,73
- verevening woningen	-1.091.783,02	-1.091.783,02	-1.091.783,02	-1.091.783,02
totaal algemene uitkering	15.725.469,97	15.973.428,99	16.214.308,17	16.442.295,89
diverse uitkeringen				
- Decentralisatie-uitkering VTH-taken	16.052,00	16.052,00	16.052,00	16.052,00
- Decentralisatie-uitkering peuterspeelzaalwerk	0,00	0,00	0,00	0,00
- Decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters	20.059,00	20.059,00	20.059,00	20.059,00
- Decentralisatie-uitkering Implus brede scholen, sport en cultuur	54.161,00	54.161,00	54.161,00	54.161,00
- Decentralisatie-uitkering armoedebestrijding kinderen	37.131,00	37.131,00	37.131,00	37.131,00
- Decentralisatie-uitkering vergoeding raadsleden kleine gemeent	101.264,00	101.264,00	101.264,00	101.264,00
- Integratie-uitkering inburgering	15.975,00	35.505,00	39.060,00	39.060,00
totaal integratie- / decentralisatie-uitkeringen	244.642,00	264.172,00	267.727,00	267.727,00
Integratieuitkering sociaal domein				
- Jeugd 2015 / m.i.v. 2019 Voogdij/18+	364.629,00	364.629,00	364.629,00	364.629,00
- Participatiebudget (Kompas) / m.i.v. 2019 exclusief WWB	47.695,00	51.915,00	56.126,00	60.068,00
- Participatiebudget (WoZL)	1.291.140,00	1.213.547,00	1.126.294,00	971.692,00
totaal uitkeringsjaar	17.673.575,97	17.867.691,99	18.029.084,17	18.106.411,89

Overzicht reserves en voorzieningen

Reserve	Begrotingsjaar 2021				Begrotingsjaar 2022				Begrotingsjaar 2023				Begrotingsjaar 2024			
	Beginstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand
Algemene Reserve	3.388.000	0	-103.000	3.285.000	0	-4.000	3.281.000	6.000	0	3.287.000	3.000	0	3.290.000			
Reserve Ruimtelijke ontwikkelingen	137.000	0	-32.000	105.000	0	-7.000	98.000	0	0	91.000	0	-7.000	84.000			
Reserve Krimpgelden	54.000	0	-18.000	36.000	0	-18.000	18.000	0	0	18.000	0	0	18.000			
Reserve afschrijvingen	13.232.000	0	-306.000	12.926.000	0	-286.000	12.640.000	0	0	11.855.000	0	-785.000	11.469.000			
Reserve overloep	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Reserve egalisatie afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Reserve sociaal domein	522.000	0	-13.000	509.000	0	-3.000	506.000	0	0	503.000	0	-3.000	500.000			
Innovatiereserve	236.000	0	-30.000	206.000	0	0	206.000	0	0	206.000	0	0	206.000			
Reserve duurzaamheid	360.000	0	-10.000	350.000	0	-6.000	344.000	0	0	339.000	0	-5.000	329.000			
Reserve egalisatie belastingtarieven OZB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Subtotaal bestemmingsreserves	14.541.000	0	-409.000	14.132.000	0	-320.000	13.812.000	0	-800.000	13.012.000	0	-406.000	12.606.000			
TOTAAL RESERVES	17.929.000	0	-512.000	17.417.000	0	-324.000	17.093.000	6.000	-800.000	16.299.000	3.000	-406.000	15.896.000			
Voorziening	Begrotingsjaar 2021				Begrotingsjaar 2022				Begrotingsjaar 2023				Begrotingsjaar 2024			
	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand	Toevoegingen	Onttrekkingen	Eindstand
	571.000	507.000	-629.000	449.000	507.000	-305.000	651.000	507.000	-423.000	735.000	507.000	-577.000	665.000			
	975.000	13.000	-36.000	952.000	13.000	-36.000	929.000	13.000	-36.000	906.000	13.000	-36.000	883.000			
	502.000	0	0	502.000	0	0	502.000	0	0	502.000	0	0	502.000			
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Egalisatievoorziening onderhoud gem. gebouwen	-17.000	12.000	-5.000	-10.000	12.000	-4.000	-2.000	12.000	-8.000	2.000	12.000	-8.000	6.000			
Voorziening sporttoestellen gymzalen	605.000	0	-166.000	439.000	0	-192.000	247.000	0	0	247.000	0	-160.000	87.000			
Voorziening egalisatie voorziening riolen																
TOTAAL VOORZIENINGEN	2.636.000	532.000	-836.000	2.332.000	532.000	-537.000	2.327.000	532.000	-467.000	2.392.000	532.000	-781.000	2.143.000			
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	20.565.000	532.000	-1.348.000	19.749.000	532.000	-861.000	19.420.000	538.000	-1.267.000	18.691.000	535.000	-1.187.000	18.039.000			
(Afgerond op een veelvoud van 1.000)																

(Afgerond op een veelvoud van 1.000)

Investeringsprogramma 2021 – 2024

Verzamellijst Investerings Begroting 2021-2025														1,00%	
	raming 2020	raming 2021	raming 2022	raming 2023	raming 2024	raming 2025	dekking	afschrijvings termijn	Kapitaal- lasten 2021	Kapitaal- lasten 2022	Kapitaal- lasten 2023	Kapitaal- lasten 2024	Kapitaal- lasten 2025		
Onschrijving investering															
Verkeersstromenplan		100.000	100.000	100.000			afschrijving	30	0	4.333	8.633	12.900	12.800		
Geluidswal Valkenburgweg				pm			afschrijving	30	0	0	0	0	0		
Herontwikkeling locatie gymzaal/school Ubachsberg		500.000	1.700.000				afschrijving	40	0	0	59.500	59.075	58.650		
Ontwikkeling school Ransdaal							afschrijving	20	0	30.000	29.750	29.500	29.250		
Miljoen bomenplan, aankoop grond		100.000					afschrijving	10	0	11.000	10.900	10.800	10.700		
Miljoen bomenplan, bomen		100.000					afschrijving	10	0	11.000	10.900	10.800	10.700		
Bos Haeren / Cortenbach, zichtbaar en beleefbaar maken			pm				afschrijving	10	0	0	0	0	0		
Verduurzamen gemeentelijke vastgoed			pm				afschrijving	20	0	0	0	0	0		
	0	800.000	1.800.000	100.000	0	0			0	56.333	119.683	123.075	122.100		

Lijst van afkortingen

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
BAG	Basisadministratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIBOB	Bevordering Integriteits Beoordelingen door het Openbaar Bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BRP	Basisrioleringsplan
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BSO	Buiten Schoolse Opvang
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BWO	Beschermd Wonen en Opvang
B&W	Burgemeester en Wethouders
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Planbureau
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EMU	Economische en Monetaire Unie
Fte	Fulltime-equivalent
Fido	Financiering decentrale overheden
GEO	Geografie
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GVVP	Gemeentelijk Verkeers en Vervoers Plan
IBA	Internationale Bau Ausstellung
ICT	Informatie en communicatietechnologie
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LLB	Levensloop bestendig
LVB	Licht verstandelijke beperking
MOR	Melding openbare ruimte
MVA	Maatschappelijk Verantwoorde Activiteit
OCK	Open Club Klimmen
OZB	Onroerendezaakbelasting
PDCA	Plan Do Check Act
PIT	Parkstad IT
PM	Pro Memorie
Psz	Peuterspeelzaal
RIEC	Regionale Informatie en Expertise Centra
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
Strip	Strategisch investeringsprogramma
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WIJ	Werk Investeren Jongeren
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg
WSP	Werkgeversservicepunt Parkstad
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WvGGZ	Wet Verplichte GGZ
Wwb	Wet werk en bijstand

RAADSBESLUIT

\ gemeente
voerendaal

voerendaal

Voerendaal, 2020/..... Vaststellen Begroting 2021

De raad van de gemeente Voerendaal besluit:

1. in te stemmen met de begroting 2021 en de meerjarenramingen 2022-2024 inclusief het financieel dekkingsplan.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 5 november 2020.

de griffier,

de voorzitter,

A. Hoven-Ubags

W. Houben